

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Rok VII

4
Styczeń – Luty 1953 r.

Zeszyt 1

Przestało bić serce Wodza ludzkości — Wielkiego Stalina

Od Komitetu Centralnego
Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego
Rady Ministrów Związku Socjalistycznych
Republik Radzieckich
i Prezydium Rady Najwyższej ZSRR

*Do wszystkich członków Partii,
do wszystkich ludzi pracy Związku Radzieckiego*

Drodzy Towarzysze i Przyjaciele!

Komitet Centralny Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, Rada Ministrów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z uczuciem głębokiego bólu powiadają Partię i wszystkich ludzi pracy Związku Radzieckiego, że 5 marca o godzinie dziewiątej minut pięćdziesiąt wieczorem, po ciężkiej chorobie zakończył życie Przewodniczący Rady Ministrów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i Sekretarz Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, Józef Wissarionowicz Stalin.

Przestało bić serce współbojownika i genialnego kontynuatora dzieła Lenina, mądrego Wodza i Nauczyciela Partii Komunistycznej i narodu radzieckiego — Józefa Wissarionowicza Stalina.

Imię Stalina jest bezgranicznie drogą naszej partii, narodowi radzieckiemu, masom pracującym na całym świecie. Wraz z Leninem towarzyszył Stalin stworzył potężną partię komunistów, wychował ją i zahartował; wraz z Leninem towarzyszył Stalin był źródłem natchnienia i wodzem Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, założycielem pierwszego na świecie państwa socjalistycznego. Kontynuując nieśmiertelne dzieło Lenina, towarzyszył Stalin poprowadził naród radziecki do historycznego w skali światowej zwycięstwa socjalizmu w naszym kraju. Towarzyszył Stalin poprowadził nasz kraj do zwycięstwa nad faszyzmem w drugiej wojnie światowej, co w sposób zasadniczy zmieniło całą sytuację międzynarodową. Towarzyszył Stalin uzbroił partię i cały naród w wielki i jasny program budowy komunizmu w ZSRR.

Śmierć towarzysza Stalina, który oddał całe swe życie ofiarnej służbie dla wielkiej sprawy komunizmu, jest najcięższą stratą dla partii, dla mas pracujących Kraju Rad i całego świata.

Więść o zgonie towarzysza Stalina wzbudziła głęboki ból w sercach robotników, kolchoźników, inteligencji i wszystkich ludzi pracy naszej Ojczyzny, w sercach żołnierzy naszej mężnej Armii i Marynarki Wojennej, w sercach milionów ludzi pracy we wszystkich krajach świata.

W tych dniach pełnych bólu wszystkie bratnie narody naszego kraju jeszcze bardziej zespalają się w wielkiej zwartej rodzinie pod wypróbowanym kierownictwem partii komunistycznej, stworzonej i wychowanej przez Lenina i Stalina.

Naród radziecki żywi bezgraniczne zaufanie i przepełniony jest gorącą miłością do swej ukochanej partii komunistycznej, bo wie, że służenie interesom narodu jest najwyższym prawem całej działalności partii.

Robotnicy, kolchoźnicy, inteligencja radziecka, wszyscy ludzie pracy naszego kraju nieugiętle realizują politykę, opracowaną przez naszą partię, odpowiadającą żywotnym interesom mas pracujących, zmierzającą do dalszego wzrostu potęgi naszej socjalistycznej Ojczyzny. Słuszność tej polityki partii komunistycznej potwierdzona została przez dziesięciolecia walki, doprowadziła ona masy pracujące Kraju Rad do historycznych zwycięstw socjalizmu. Natchnione tą polityką narody Związku Radzieckiego pod kierownictwem partii niezachwianie kroczą naprzód ku nowym sukcesom budownictwa komunistycznego w naszym kraju. Masy pracujące naszego kraju wiedzą, że dalsza poprawa dobrobytu materialnego wszystkich warstw ludności — robotników, kolchoźników, inteligencji, maksymalne zaspokajanie stale rosnących potrzeb materialnych i kulturalnych całego społeczeństwa zawsze było i jest przedmiotem szczególnej troski Partii Komunistycznej i Rządu Radzieckiego.

Naród radziecki wie, że wzrasta i krzepnie zdolność obronna i potęga państwa radzieckiego, że Partia ze wszech miar umacnia Armię Radziecką, Marynarkę Wojenną i organa wywiadu, aby stale wzmacniać naszą gotowość do udzielenia druzgocącej odprawy każdemu agresorowi.

Polityka zagraniczna Partii Komunistycznej i Rządu Związku Radzieckiego była i jest niewzruszoną polityką utrzymania i utrwalenia pokoju, polityką walki przeciwko przygotowywaniu i rozpętywaniu nowej wojny, polityką współpracy międzynarodowej i rozwoju stosunków handlowych ze wszystkimi krajami.

Narody Związku Radzieckiego, wierne sztandarowi proletariackiego internacjonalizmu, umacniają i rozwijają braterską przyjaźń z wielkim narodem chińskim, z masami pracującymi wszystkich krajów demokracji ludowej, włączyły przyjaźni z masami pracującymi krajów kapitalistycznych i kolonialnych, walczącymi o sprawę pokoju, demokracji i socjalizmu.

Drodzy towarzysze i przyjaciele! Wielką siłą przewodnią i kierowniczą narodu radzieckiego w walce o zbudowanie komunizmu jest nasza Partia Komunistyczna. Żelazna jedność i niewzruszona zwartość szeregów partii — to główny warunek jej siły i potęgi. Zadaniem naszym jest strzec jedności partii jak źrenicy oka, wychowywać komunistów na aktywnych bojowników politycznych o wcielenie w życie polityki i uchwał partii, wzmacniać jeszcze bardziej więź partii z wszystkimi ludźmi pracy, z robotnikami, kolchoźnikami, inteligencją, albowiem w tej nierozzerwalnej więzi z narodem tkwi siła i niezwyciężoność naszej partii.

Partia widzi jedno ze swych najważniejszych zadań w tym, aby wychowywać komunistów i wszystkich ludzi pracy w duchu wysokiej czujności politycznej, w duchu nieprzejednania i niezłomności w walce z wrogami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Komitet Centralny Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, Rada Ministrów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i Prezydium Rady Najwyższej ZSRR, zwracając się w tych bolesnych dniach do partii i narodu, wyrażają niezłomne przekonanie, że partia i wszyscy ludzie pracy naszej ojczyzny zepolą

KOMITET CENTRALNY
KOMUNISTYCZNEJ PARTII
ZWIĄZKU RADZIECKIEGO

PREZYDIUM RADY NAJWYŻSZEJ
ZWIĄZKU SOCJALISTYCZNYCH
REPUBLIC RADZIECKICH

Dnia 5 marca 1953 roku.

Do Robotników, Chłopów i Inteligencji Pracującej!
Do Kobiet polskich i Młodzieży!
Do Żołnierzy polskich!
Do Narodu Polskiego!

Towarzysze i Obywatele!

Cała postępową ludzkość z najwyższym bólem przyjęła tragiczną wieść o zgonie największego Człowieka naszych czasów — Józefa Stalina.

Wraz z narodami Związku Radzieckiego szczególnie głęboko i boleśnie przeżywa ten cios naród polski, który Towarzyszowi Józefowi Stalinowi zawdzięcza swe wyzwolenie z ponurej hitlerowskiej niewoli, swe odrodzenie, odzyskanie przastarych ziem polskich, utrwalenie swej niepodległości.

Masy pracujące Polski wiedzą, że ich historyczne przeobrażenia społeczne, wyzwolenie z jarzma obszarników i kapitalistów, zdobycie władzy przez lud pracujący i umocnienie państwa ludowego, olbrzymie osiągnięcia w budowie nowego życia — wiążą się nierozdzielnie z braterką pomocą narodów radzieckich, z serdeczną troską i ojcowską opieką Wodza i genialnego Nauczyciela mas pracujących całego świata, Wielkiego Przyjaciela naszego narodu — Józefa Stalina.

W tej ciężkiej chwili z największą mocą odczuwamy serdeczną i nierozdzielną więź narodu polskiego z Wielkim Krajem Radzieckim.

W tej ciężkiej chwili głębiej niż kiedykolwiek odczuwamy niezwykłą siłę i zwartość całego światowego obozu pokoju, którego natchnieniem był, jest i będzie Józef Stalin.

KOMITET CENTRALNY
POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 6 marca 1953 r.

sie jeszcze bardziej wokół Komitetu Centralnego i Rządu Radzieckiego, zmobilizują wszystkie swe siły i energię twórczą do realizacji wielkiego dzieła budowy komunizmu w naszym kraju.

Nieśmiertelne imię Stalina żyć będzie zawsze w sercach narodu radzieckiego i całej postępowej ludzkości.

Niech żyje wielka niezwykła nauka Marksa-Engelsa-Lenina-Stalina! Niech żyje nasza potężna Ojczyzna socjalistyczna! Niech żyje nasz bohaterski naród radziecki! Niech żyje wielka Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego!

RADA MINISTRÓW
ZWIĄZKU SOCJALISTYCZNYCH
REPUBLIC RADZIECKICH

Mocniejsza niż kiedykolwiek jest nasza spójna idea i braterstwo w walce o pokój, wolność narodów i socjalizm, której wzór daje nam wielka bohaterska partia Lenina i Stalina.

Komitet Centralny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Rada Ministrów i Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wzywają masy pracujące i cały naród polski do złożenia hołdu nieśmiertelnemu Wodzowi ludu pracującego całego świata.

Wcielając w życie Jego nauki, wzmacniamy nieustannie zwartość, siłę i jedność naszego narodu w walce o pokój i socjalizm!

Codzienną, twórczą i ofiarną pracą rozwijamy naszą planową gospodarkę narodową — podstawę wzrostu dobrobytu i kultury całego ludu pracującego!

Otoczajmy troską i miłością Wojsko Polskie — wierną straż naszych granic i wolności naszej Ojczyzny!

Wzmacniamy nieustannie czujność wobec wszelkich niekzemnych zakusów imperialistycznych podżegaczy wojennych — wrogów Polski.

Pomnażajmy siły naszego państwa ludowego — ostoi naszej niepodległości, a zarazem ważnego i niezłomnego ognia światowego obozu pokoju, którego sztandarem jest Stalin!

Z imieniem Stalina, uzbrojeni w Jego naukę, łamiąc opór wrogów i zacieśniając więź braterstwa z narodami ZSRR krocmy zwycięsko naprzód pod przewodem klasy robotniczej i jej partii do ugruntowania naszej niepodległości, pokoju i socjalizmu!

RADA MINISTRÓW
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

BRONISŁAW KRAUZE

Karol Marks i jego dzieła

W siedemdziesiątą rocznicę śmierci

Na całej przestrzeni dziejów społeczeństw klasowych myśl ludzka gorączkowo szukała odpowiedzi na stale nurtujące ją pytania: gdzie jest wyjście z otchłani nędzy i ucisku, wyzysku i poniżenia, w jaką został pogrążony człowiek, jakie są drogi ku lepszej, szczęśliwszej jego przyszłości?

Raz po raz wyzyskiwani i uciskani powstawali do walki przeciwko swoim ciemiężcom. Wydawało się niekiedy, że następuje kres cierpień ludu, że słowa o wolności, równości, braterstwie, w imię których walczył, stają się ciałem. Lecz szybko mijały iluzje, szybko następowała świadomość, że zmienili się tylko wyzyskiwacze, zmieniły się formy wyzysku. Wreszcie przyszło społeczeństwo kapitalistyczne, którego podstawowym prawem ekonomicznym jest osiągnięcie „maksymalnego zysku kapitalistycznego w drodze wyzysku, ruiny i pauperyzowania większości ludności danego kraju, w drodze ujarzmania i systematycznego ograbiania narodów innych krajów“¹⁾.

Z dnia na dzień pogłębiały się kontrasty pomiędzy bogactwem a nędzą, zaostrzał się antagonizm pomiędzy kapitalistą a proletariuszem.

Ale i coraz częściej rozlegały się głosy, demaskujące zło zrodzone przez kapitalizm i obnażające jego prawdziwe, odrażające oblicze. Babuef, Saint-Simon, Fourier, Owen, Weitling na zawsze wpisali swe imiona do wielkiej księgi szermierzy o postęp społeczny. Lecz wskazać ludzkości wyjścia z piekła kapitalistycznego nie potrafili, podobnie jak nie potrafili dojrzeć siły, która wyzolenia tego dokona i wskazać jasnego celu, do którego rozwój społeczny zdąża.

Dokonał tego dopiero Karol Marks, twórca socjalizmu naukowego, który stał się światopoglądem i wytyczną działania dla setek milionów ludzi na całym świecie dla wszystkich, którym jest drogi postęp i wolność.

I jeśli w roku 1890 Engels mógł stwierdzić, że „Manifest Komunistyczny” stał się „wspólnym programem wielu milionów robotników wszystkich krajów od Syberii do Kalifornii“²⁾, to dziś jest faktem, że idee Marksa, wzbogacone i genialnie rozwinięte przez Lenina i Stalina, stały się sztandarem bojowym i gwiazdą przewodnią dla wielu setek milionów ludzi na całym świecie. I to zarówno w krajach wydartych kapitalizmowi, gdzie w walce z wszelkim wstecnictwem idee te wciela się w życie, jak i w krajach kapitalistycznych, których masy ludowe toczą śmiertelny bój z imperializmem, bój ogarniający wszystkie dziedziny życia społecznego.

W walce tej prace Marksa, Engelsa, Lenina, Stalina „to potężny oręż ideowy, który uzbraja miliony i setki milionów ludzi w jasną świadomość celów naszego marszu naprzód, który otwiera przed całą międzynarodową klasą ro-

botniczą porywającą do walki i twórczej pracy wspaniałą i niezawodną perspektywę zwycięstwa...“³⁾.

70 rocznica śmierci Karola Marksa, którą cały postępowy świat obchodzi w marcu br. jest jeszcze jedną okazją do przeglądu olbrzymiej spuścizny literackiej Marksa oraz zaznajomienia z nią mas pracujących Polski. Jest rzeczą jasną, jak ogromne znaczenie mają tu bibliograficzne opracowania dzieł jego twórców. Toteż przede wszystkim na tych opracowaniach nieco się zatrzymamy.

ENGELS i LENIN JAKO BIBLIOGRAFOWIE DZIEŁ MARKSA

Spośród bibliografii prac Marksa na szczególną uwagę zasługują opracowania bibliograficzne dokonane przez Engelsa i Lenina. Engels był właściwie pierwszym bibliografem prac Marksa. Zarówno w napisanych przezeń życiorysach Marksa, jak i w artykułach poświęconych jego życiu i działalności Engels przytacza dane o pracach Marksa. Notuje on skrupulatnie tak każde wydawnictwo książkowe, jak i każdy artykuł zamieszczony w tym czy innym wydawnictwie periodycznym.

Niezwykle cenne są pod tym względem także prace Engelsa, jak „*Karol Marks*“ (Marks K., Engels F.: Dzieła wybrane. T. II, Warszawa, 1949. KiW, str. 145—156) i „*Nowa Gazeta Reńska*“ (tamże, str. 311—319), lub recenzje pióra Engelsa książki Marksa „Przyczynek do krytyki ekonomii politycznej“, (Engels F.: Karol Marks — „Przyczynek do krytyki ekonomii politycznej“, tamże T. I, str. 341—350), a zwłaszcza recenzja pierwszego tomu „*Kapitału*“. (Marks K., Engels F.: Soczinienja. T. XIII, cz. I, str. 221—223).

W załączniku do swego artykułu „*Marx Karl Heinrich*“, zamieszczonym w 1892 r., w „*Handwörterbuch der Staatswissenschaften*“ Engels zamieścił „możliwie najpełniejszy spis prac Marksa, które ukazały się w prasie“⁴⁾ poczynając od jego artykułów od roku 1842 i kończąc na t. II „*Kapitału*“, opracowanym do druku i opublikowanym przez Engelsa już po śmierci Marksa w 1885 r. Znajdziemy tu również dane o poszczególnych wydawnictwach prac Marksa w przekładach na inne języki, notatki o skonfiskowanych pracach Marksa itd.

Na bibliograficznych opracowaniach Engelsa opierali się wszyscy następnii bibliografowie Marksa. Odegrały one wielką rolę w odnalezieniu literackiej spuścizny Marksa.

¹⁾ Stalin J. W.: Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR Warszawa 1952. K i W, str. 43.

²⁾ Engels F.: Przedmowa z roku 1890 do wydania niemieckiego „Manifestu Komunistycznego“, Marks K., Engels F.: Dzieła wybrane. T. I. Warszawa 1949. K i W, str. 19.

³⁾ Blerut B.: Przemówienie na naradzie aktywu PZPR w Warszawie dnia 1. XI. 1952. Nowe Drogi 1952, nr 11, str. 7.

⁴⁾ Marks K., Engels F.: Soczinienja. T. XVI, cz. 2, str. 255—261.

Wielkiej wagi rolę w popularyzacji prac Marksa odegrała „Bibliografia marksizmu“ pióra Lenina. Wyszła ona jako załącznik do artykułu Lenina „Karol Marks”, zamieszczonego w 1915 r. w Encyklopedycznym Słowniku Granata (Lenin W.: Dzieła, T. 21, Warszawa 1951. KiW, str. 70—83). Bibliografia ta obejmuje wydawnictwa prac Marksa do 1913 roku i ma ogromne znaczenie metodologiczne. Praca ta o charakterze wybitnie naukowym jest równocześnie ostrym orężem w walce przeciwko oportunistom. Przytaczając dane o pracach antymarksistowskich, rewizjonistycznych, Lenin od razu podaje źródła zawierające krytykę tych prac. W ten sposób Lenin udziela wskazówek czytelnikowi, jak należy ustosunkować się do tej czy innej książki. W jeszcze większym stopniu występuje to w zwiezłych adnotacjach Lenina o poszczególnych pozycjach, zawartych w „Bibliografii marksizmu”.

INNE BIBLIOGRAFIE

Szczególnie wielka jest liczba opracowań bibliograficznych dzieł Marksa i Engelsa w ZSRR. I nic dziwnego. Rosja, ojczyzna leninizmu, wpięła jedną z najznakomitszych kart do historii wydawnictw i rozpowszechnienia dzieł Marksa i Engelsa. Wielka Październikowa Rewolucja Socjalistyczna rozpoczęła i w tej dziedzinie nową epokę. Dzięki największej trosce Partii Lenina-Stalina ZSRR przeprowadził ogromną pracę nad wydaniem i rozpowszechnieniem dzieł Marksa-Engelsa. W latach 1917 — 1947 opublikowano tu przeszło sto opracowań bibliograficznych dzieł Marksa i Engelsa. Między innymi wspomniemy tu bibliografię prac Marksa zamieszczoną w 38 t. „Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej” (1938, str. 232—240). Mimo szeregu niedociągnięć, bibliografia ta jest bardzo cenna, zwłaszcza jeśli chodzi o dane o pracach Marksa, które nie weszły do Jego dzieł.

Jeśli chodzi o bibliografię bibliografii dzieł Marksa, to należy przede wszystkim wymienić pracę Kniznika I.: „Bibliografia bibliografii soczinenij Marksa i Engelsa”. (Problemy marksizmu. 1933, nr 1—2, str. 237—245) oraz pracę Fomina A.: „Putiewoditiel po bibliografji Marksa-Engelsa-Lenina”. Leningrad, 1934. Akademijska Nauk SSSR, s. 124).

Do najpełniejszych jednak bibliografii zawierających najnowsze dane o bibliografiach prac Marksa, Engelsa należy książka Lewina L.: „Bibliografja bibliografji obszczestwiennno-politicheskoj litieratury”, która ukazała się w roku 1947, nakładem Biblioteki im. Lenina w Moskwie.

Z opracowań bibliograficznych w innych językach wymienimy tu:

Dokumente des Sozialismus. Hefte für Geschichte, Urkunden und Bibliographie des Sozialismus. Band 3, Berlin 1902-3.

Drahn E.: *Marx — Bibliographie.* 2 Aufl. Berlin 1923, Deutsche Verlagsgesellschaft für Politik und Geschichte.

Stammhammer J.: *Bibliographie des Sozialismus und Kommunismus.* Band I—III. Jena 1893—1909.

Dolléans E. et Crozier M.: *Mouvements ouvrier et socialiste chronologie et bibliographie Angleterre, France, Allemagne, Etats-Unis (1750—1918).* Paris 1950. Les Editions Ouvrieres, s. 380.

Desroches H.: *Signification du marxismee suivi d'une unition bibliographiques à l'ouvres de Marx et d'Engels par Ch. Hubert.* Paris 1949. Les Editions Ouvrieres Economie et Humanisme, s. 395.

Jeśli chodzi o oryginalne polskie opracowanie bibliograficzne dzieł klasyków marksizmu — leninizmu, to niestety brak ich dotąd. A tymczasem nie ulega wątpliwości, że opracowanie bibliografii dzieł klasyków marksizmu, w szczególności Marksa i o Marksie, jest kwestią palącą zwłaszcza dziś, gdy w kraju naszym uczą się marksizmu-leninizmu miliony ludzi.

Przytoczone tu przez nas zwiezłe dane o niektórych publikacjach Marksa i o Marksie w języku polskim, świadczące o naszym bogatym dorobku wydawniczym w tej dziedzinie, jeszcze bardziej pokreślają tę konieczność.

O DZIEŁACH MARKSA W JĘZYKU POLSKIM

Pierwszym wydaniem książkowym związanym z Polską, a dotyczącym postawy Marksa i Engelsa w kwestii polskiej jest „*Celebration a Bruxelles du 2-me anniversaire de la revolution polonaise du 22 fevrier 1846. Discours prononces par M. A. J. Senault, Charles Marks, Lelewel J., Engels e Louis Lubliner.* Bruxelles 1848. Broszura ta wydana jest wprawdzie w języku francuskim, nie można jej jednak pominąć chcąc mówić o znajomości twórców marksizmu w Polsce.

Podczas obchodu dnia 22 lutego 1848 r. w Brukseli dwulecia powstania Krakowskiego 1846 r., na którym obecny był Joachim Lelewel, Marks i Engels wygłosili płomienne przemówienie, uwypuklając znaczenie rewolucji krakowskiej.

Wyżej wymieniona broszura jest przedrukiem tych przemówień. Przemówienia te ukazały się również w języku rosyjskim (Marks K., Engels F.: Soczinenija. T. V, str. 261—267).

Nazwisko Marksa spotykamy następnie w związku z działalnością I Międzynarodówki. W 1871 r. w Gazecie Narodowej dr Kazimierz Szule w artykułach wydanych potem oddzielnie pt. „*Kwestia socjalna i sposób jej zatatwienia równie korzystny dla robotników jak i właścicieli*” (Lwów 1871) podaje statut Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników i regulamin oraz streszcza Manifest Rady Generalnej Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników, podając jako jego redaktora Marksa.

Nie rozstrzygnięta jest sprawa pierwszego polskiego wydania *Manifestu Komunistycznego*. „Przedświt” z 1883 r. pisze, opierając się na przedmowie Engelsa do lipskiego wydania Ma-

nifestu (1872), że zaraz po ukazaniu się oryginału wydane zostało tłumaczenie polskie. Marks w swej pracy „Herr Vogt” napisanej w 1860 r., nie wspomina o polskim tłumaczeniu, wymienia zaś tłumaczenia włoskie.

Manifest ukazał się w 1883 roku w Genewie w drukarni „Przedświtu” w tłumaczeniu Witolda Piekarskiego. Następne wydanie w tym samym tłumaczeniu ukazało się w Londynie w r. 1892 w ramach Biblioteki Polityczno-Społecznej, potem nakładem miesięcznika „Laternia” w Krakowie w 1903 r. W roku 1905 Manifest Komunistyczny wyszedł w Warszawie nakładem „Biblioteki Naukowej”, pod tytułem „Burżuazja, proletariat i komunizm”. Następne wydania: Kraków 1906, Tow. Wydawnictw Ludowych, s. 29; Kraków 1908, Administracja Naprzodu, s. 53; Piotrograd 1917, Wyd. Klubu Robotniczego „Promień”, s. 39; Detroit (ok. 1925), Międzynarodowe Stowarzyszenie Wydawnicze, s. 63, Moskwa 1939, Wydawnictwo Literatury w Językach Obcych, s. 101 — pod tytułem „Manifest Partii Komunistycznej”; Warszawa 1945, „Książka”, s. 45; Warszawa 1946, KiW s. 109; Warszawa 1948, KiW, s. 148. W roku 1949 „Książka i Wiedza” w Warszawie wydała Manifest dwukrotnie (s. 63, s. 76), a w roku 1951 ukazało się jedno wydanie (KiW s. 74).

„Kapitał” po raz pierwszy w języku polskim został wydany w 1884 roku. Inicjatywa przekładu wyszła z grona warszawskiej młodzieży uniwersyteckiej. Wydany w Lipsku drukowany był u G. Uszmana w Weimarze.

Drugie wydanie: *Kapitał. Krytyka ekonomii politycznej*. Przekład z niemieckiego wydania ludowego. Warszawa. „Książka”. T. I. Ks. 1. Proces wytwarzania kapitału, Zesz. 1, 1926, s. 154, nlb. 1, Zesz. 2, 1929, s. 21, nlb. 1, 157—552, nlb. 2: Zesz. 3, 1933, s. nlb. 2, VI, 557—905, nlb. 2.

Trzecim i przeoczonym dotąd wydaniem jest wydawnictwo „Tomu” z 1935 roku: „*Kapitał. Krytyka ekonomii politycznej*. Warszawa, „Tom”, T. I. Ks. 1. Przebieg wytwarzania kapitału (w 3 zeszytach) 1935, s. 154, nlb. 1, XXXI, 157—555, nlb. 4, XXXIII—XXXVII, 557—905.

W 1923 roku ukazał się także *Kapitał* nakładem „Książki”, w streszczeniu Franciszka Mehringa i Róży Luksemburg.

Redakcja i administracja „Równości” a później „Przedświtu” i „Walki klas” wydała w ramach akcji wydawniczej druków socjalistycznych kilka prac Marksa i Engelsa. Na łamach czasopisma „Równość” pojawił się w 1880 roku artykuł Szymona Dicksteina (Młota) „O wartości dodatkowej”. Jest to próba popularnego wykładu marksofskiej teorii wartości dodatkowej. Artykuł ten przerobiony przez autora w 1881 roku wydany został w broszurze pt. „Kto z czego żyje”. (Następne wydania w latach: 1885, 1897, 1903, 1905, 1906, 1910, 1919, 1952) ⁵⁾.

Następnie wydano: Marks K.: „*Wojna domowa we Francji*”. Odezwa Rady Głównej Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników do

wszystkich członków w Europie i Stanach Zjednoczonych. Genewa 1884. „Walka klas”, s. 52.

Z tego samego okresu pochodzi broszura „*Sprawozdanie z międzynarodowego zebrania zwołanego w 50-letnią rocznicę listopadowego powstania przez redakcję „Równości” w Genewie*. Genewa 1881, „Równość”; s. 83. Broszura ta podaje tekst listu K. Marksa i F. Engelsa, jaki został przysłany na zebranie genewskie.

Poza granicami kraju ukazały się później:

Marks K.: *Pisma pomniejszych*. Paryż, Librairie Keva. Biblioteka Dzieł Treści Społeczno - Ekonomicznej 2, 4, 5. Seria 1. O wolnym handlu. Praca najemna i kapitał. Proudhon. Nędza filozofii. Marx contra Michajłowski, 1886, s. 133. Seria 2. Ośiemnasty brumaire’a Ludwika Bonaparte 1889, s. 76. Seria 3. Przyczynek do krytyki ekonomii politycznej 1889, s. 111. Marks K.: *Rewolucja i kontrrewolucja w Niemczech*. Przekład z niemieckiego. Londyn 1897 (druk), Druk Związku Zagr. Socjalistów Polskich, s. 96.

Marks K.: *Pisma pomniejszych*. Seria 1, 2, 3, Paryż 1907, Libr. Kéva, s. 133.

Marks K.: *Nędza filozofii. Praca najemna i kapitał. O wolnym handlu Proudhon*. Paryż 1907, Kéva, s. 133.

W okresie przed pierwszą wojną światową wydane zostały przez „Bibliotekę Naukową” następujące prace Marksa:

Marks K.: *Rewolucja i kontrrewolucja w Niemczech*. Tłumaczenie z niemieckiego. Warszawa 1906, str. 154.

Nakładem wydawnictwa „Życie” ukazały się

Marks K., Engels F., Liebknecht W.: *Odbudowanie Polski*. Warszawa 1910, s. 163.

Marks K.: *Rewolucja i kontrrewolucja w Niemczech*. Kraków 1911, s. 154.

W okresie międzywojennym, mimo szalejącego terroru rodzimej reakcji, nakładem „Książki” ukazały się prace:

Marks K.: *Niewydane pisma*. 1. Listy Marksa do Kugelmana. 2. Przyczynek do krytyki socjaldemokratycznego programu partyjnego. Warszawa 1923, s. 126.

W Związku Radzieckim ukazały się w języku polskim:

Marks K.: *Wojna domowa we Francji*. Moskwa 1936, s. 68.

Marks K.: *Ośiemnasty Brumaire’a Ludwika Bonaparte*, Moskwa 1936, s. 139.

Marks K.: *Praca, cena i zysk*. Moskwa 1936, s. 78.

Nie podajemy tutaj znacznej liczby wydawnictw m. in. wydawnictw nielegalnych, broszurowych i ulotkowych, ponieważ brak jeszcze w tej chwili odpowiedniego ich opracowania.

Istnieją wszelkie podstawy po temu, by w najbliższym czasie powstała szczegółowa bibliografia prac Marksa i Engelsa. Nad jej wydaniem pracują już zresztą niektóre zespoły.

JANUSZ GÓRSKI

Dzieła Marksa w Polsce Ludowej

Siedemdziesiąt lat temu Fryderyk Engels przemawiając nad grobem Karola Marksa powiedział: „Podobnie jak Darwin odkrył prawo rozwoju świata organicznego, tak Marks odkrył prawo rozwoju dziejów ludzkich — ten prosty, przesłonięty dotychczas ideologicznymi nawarstwieniami fakt, że ludzie muszą przede wszystkim jeść, pić, mieszkać, odziewać się, zanim mają możliwość zajmować się polityką, nauką, sztuką, religią, itd., że przeto produkcja bezpośrednich materialnych środków utrzymania, a więc każdorazowy szczebel ekonomicznego rozwoju danego narodu albo danego okresu stanowi podstawę, z której rozwijają się urządzenia państwowe, poglądy prawne, wyobrażenia estetyczne i nawet religijne danych ludzi i z której wychodzi należy przy objaśnianiu tych zjawisk, nie naodwrot, jak to dotąd robiono“¹⁾.

Drugie wielkie odkrycie Marksa to „...ostateczne wyjaśnienie stosunku zachodzącego między kapitałem a pracą“, odsłonięcie tajników wyzysku kapitalistycznego.

Genialne zastosowanie zasad materializmu historycznego pozwoliło Marksowi poznać obiektywnie działające prawa, rządzące rozwojem społecznym, poprzez dokładną analizę formacji kapitalistycznej wykazać nieuchronną konieczność zastąpienia jej przez formację socjalistyczną.

„Wielka historyczna zasługa Marksa i Engelsa polega na tym, że wykazali oni w sposób naukowy nieuchronność krachu kapitalizmu i przejścia jego do komunizmu, w którym nie będzie więcej wyzysku człowieka przez człowieka“ — mówił Lenin w roku 1918 na uroczystości odsłonięcia pomnika Marksa i Engelsa.²⁾

Dlatego nauka Marksa — marksizm — jako wyraz najżywoźniejszych interesów klasy robotniczej stała się nauką mas pracujących, nauką proletariatu wskazującą mu drogę do nowego socjalistycznego ustroju.

Marks pierwszy wytyczał ogólne prawidłowości właściwe okresowi przejściowemu od kapitalizmu do socjalizmu. Pisma jego są nieprzebraną skarbnicą wiedzy uzbrajającej proletariat do walki z wyzyskiem tam, gdzie panuje jeszcze kapitalizm, wskazującej proletariatu sposoby budowania nowego życia tam, gdzie po obaleniu kapitalizmu powstaje społeczeństwo socjalistyczne.

Olbrzymie znaczenie opanowania przez robotników - partyjników naukowej metody Marksa-Lenina podkreślił J. Stalin w pozdrowieniu dla Uniwersytetu im. Swierdłowa „Nauczyć robotników-partyjników opanować naukową metodę Marksa-Lenina i we właściwy sposób stosować ją w budownictwie socjalistycznym — oto zadanie stojące przed wami“³⁾.

Prezes Rady Ministrów Bolesław Bierut na inaguracji roku akademickiego w IKKN w ro-

ku 1950 mówił: „Nauka zaś i teoria marksistowsko-leninowska nie jest dla partii zbiorem dogmatów lecz jest dla nas wytyczną działania w wielkim, rewolucyjno-historycznym zadaniu — w zadaniu zbudowania w Polsce społeczeństwa socjalistycznego“.

Dzieła Marksa, twórcy naukowego socjalizmu, pozwalają nam poznać i opanować tę genialną metodę marksistowsko-leninowską, uczą nas, że proletariat tylko przez ustanowienie swego panowania politycznego w formie dyktatury proletariatu może obalić i unicestwić burżuazję i zbudować nowy socjalistyczny ustrój. Dzieła te ułatwiają i przyspieszają nasze budownictwo socjalistyczne.

W latach międzywojennego dwudziestolecia każda próba wydania dzieł klasyków marksizmu-leninizmu natrafiała na niesłychane szykany ze strony reżimu sanacyjnego, tak, że mimo ofiarnej walki KPP na tym odcinku, nieznaczną tylko część dorobku Marksa ukazała się w tych latach w przekładzie polskim.

Polska Ludowa od pierwszej chwili swego istnienia wykazała ogromną dbałość o udostępnienie masom olbrzymiego dorobku myśli marksowskiej.

W r. 1945, w pierwszym roku władzy ludowej, ukazują się nakładem „Książki“ podstawowe prace Marksa i Engelsa:

Manifest komunistyczny — praca zawierająca podstawowy wykład marksizmu, o której Lenin mówił: „W dziele tym, z genialną jasnością i wyrazistością został nakreślony nowy światopogląd, konsekwentny materializm, obejmujący również dziedzinę życia społecznego; dialektyka jako najbardziej wszechstronna i głęboka nauka o rozwoju; teoria walki klasowej oraz dziejowej rewolucyjnej roli proletariatu — twórcy nowego komunistycznego społeczeństwa“⁴⁾

Praca najemna i kapitał — streszczenie wykładów Marksa w brukselskim Niemieckim stowarzyszeniu robotniczym w r. 1847 — popularny wykład teorii wartości dodatkowej, prowadzący do zrozumienia konieczności walki z kapitalistycznym niewolnictwem;

Wojna domowa we Francji — praca zawierająca napisane przez Marksa odezwy Rady Generalnej Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników w sprawie wojny prusko-francuskiej i Komuny Paryskiej;

O materializmie historycznym — zbiór listów Marksa i Engelsa, zawierających wykład podstawowych zagadnień materializmu historycznego oraz wspaniała praca Engelsa:

¹⁾ Marks K., Engels F. Dzieła wybrane. T. II. 1949. K i W, str. 155.

²⁾ W. I. Lenin. Soczinenija. T. XXVIII. Izdanie czwarte. str. 146.

³⁾ Stalin J. W. Dzieła. T. XI. K i W, str. 91.

⁴⁾ Lenin W. I. Dzieła. T. XXI. K i W, str. 36.

Ludwik Feuerbach i zmierzch klasycznej filozofii niemieckiej — zawierająca tezy Marksa o Feuerbachu, „...pierwszy dokument zawierający genialny zarodek nowego światopoglądu“.⁵⁾

Lenin niejednokrotnie stwierdzał, że „Manifest komunistyczny“ i „Ludwik Feuerbach“ są podręcznikami każdego świadomego robotnika.

Łączny nakład dzieł Marksa i Engelsa w r. 1945 wyniósł 150 tys. egz.

Rok 1946, poza wznowieniem wszystkich wymienionych pozycji przynosi:

Osiemnasty Brumaire'a Ludwika Bonaparte, w którym Marks, uogólniając doświadczenia walk klasowych we Francji w pięćdziesiątych latach ubiegłego wieku, dochodzi do wniosku o konieczności zniszczenia starej maszyny militarno-biurokratycznej jako niezbędnego warunku wprowadzenia w życie dyktatury proletariatu.

W r. 1947 pojawiło się pierwsze 2-tomowe wydanie *Dzieł wybranych* Marksa i Engelsa, zawierających zbiór najważniejszych prac obu wielkich twórców naukowego socjalizmu, oświetlających trzy części składowe marksizmu: filozofię, ekonomię polityczną, naukę o walce klasowej proletariatu.

Rok 1948 przynosi dalsze cztery genialne prace Marksa:

Nędza filozofii — wspaniała praca polemiczna przeciwko Proudhonowi, w której Marks stosując szeroko metodę dialektyczną po raz pierwszy nakreślił najważniejsze zasady swej ekonomicznej teorii.

Płaca, cena i zysk — referat Marksa wygłoszony na dwóch posiedzeniach Rady Generalnej Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników w r. 1865 — popularny wykład marksistowskiej teorii płacy robotczej.

Krytyka programu gotajskiego — ostrzem swym skierowana przeciw oportunistom, w której między innymi Marks formułuje wskazania dotyczące zasad budowania nowego ustroju, po obaleniu kapitalizmu.

Walki klasowe we Francji — klasyczna praca historyczna o walkach klasowych w latach 1848—1850, w której Marks daje przykład jak należy posługiwać się metodą materializmu historycznego.

W roku następnym wychodzą: *Wybrane pisma filozoficzne* Marksa-Engelsa z lat 1844—1846. Wykazują one w jaki sposób klasycy marksizmu dochodzili do swej genialnej metody badań — materialistycznej dialektyki.

Drugie rozszerzone wydanie *Dzieł wybranych* uzupełnione dalszymi cennymi pracami Marksa: „Burżuazja i kontrrewolucja“, „O Proudhonie“ i jego przemówieniami w sprawie polskiej z r. 1848.

W tymże roku ukazuje się również wybór ze zbioru „Marks-Engels über Literatur und Kunst“ — *O materialistycznym pojmowaniu dziejów kultury*. Pozycja ta opublikowana została jako jeden z tomików biblioteczki „Poprostu“.

Rok 1950 przynosi *Listy do Kugelmanna* zawierające wiele cennego materiału — zwłaszcza z zakresu ekonomii politycznej oraz pierwszy tom *Kapitału* —

rezultat pracy całego życia Marksa. O „Kapitale“ Lenin mówił, że jest to „...główne i podstawowe dzieło zawierające wykład socjalizmu naukowego“.⁶⁾

Marks w ten sposób formułuje cel swojej pracy: „...wykrycie ekonomicznych praw ruchu nowoczesnego społeczeństwa jest właśnie ostatecznym celem niniejszego dzieła“. Genialna analiza marksowska, opierająca się na poznaniu obiektywnie działających praw ekonomicznych kapitalizmu wykazuje całą nielogiczność jego dalszego istnienia i konieczność zastąpienia go przez formację socjalistyczną. „Kapitał“, wspaniały przykład posługiwania się metodą materializmu historycznego, jest jednocześnie najlepszym potwierdzeniem słuszności i prawdziwości tej metody. „Obecnie od chwili ukazania się „Kapitału“ — materialistyczne pojmowanie dziejów nie jest już hipotezą lecz dowiedzionym naukowo twierdzeniem“.⁷⁾

W r. 1951 ukazuje się następne dzieło klasyków marksizmu: *Listy wybrane*. Jest to obszerny wybór korespondencji Marksa-Engelsa, obejmujący okres około pięćdziesięciu lat (1843—1895) „...naukowa i polityczna wartość korespondencji jest olbrzymia. Nie tylko to, że Marks i Engels występują, tu przed czytelnikiem ze szczególną wyrazistością w całej swej wielkości. Rozwijają się tu przed nami w sposób nadzwyczaj plastyczny niezwykle bogata treść teoretyczna... Gdybyśmy spróbowali jednym słowem określić, że tak powiem, rdzeń całej korespondencji — ten punkt centralny, w którym zbiegają się wszystkie nici wypowiedzanych i rozpatrywanych idei to słowem tym będzie dialektyka. Zastosowanie dialektyki materialistycznej do przekształcenia całej ekonomii politycznej, od jej podstaw, — do historii, do nauk przyrodniczych, do filozofii, do polityki i taktyki klasy robotniczej — oto co najbardziej interesuje Marksa i Engelsa...“⁸⁾

W omawianym okresie każdy rok oprócz wymienionych pozycji nowowydawanych, przynosił szereg wznowień dzieł publikowanych uprzednio — rok 1948 — 10 wznowień, r. 1949 — 18 wznowień. „Praca najemna i kapitał“ w latach 1945 — 1952 miała 6 nakładów i przedruków, tyle samo miała „Wojna domowa we Francji“. „Manifest komunistyczny“ w tych latach był 8 razy wydawany i przedrukowywany.

Rosła również stale, w omawianym okresie, liczba nakładów, szczególnie wyraźnie występuje to od r. 1948, od czasu zdemaskowania prawicowo-nacjonalistycznego odchylenia Gomółki; w r. 1946 nakład dzieł Marksa wyniósł 50 tys. egz. W r. 1947 — 40 tys. egz., w r. 1948 nakład wzrasta do liczby 530 tys. egz., a w roku następnym osiąga prawie 2 mln. egz. Łączny nakład dzieł Marksa wydanych w latach 1945—1952 w Polsce wyniósł przeszło 3 mln. egz.

Ta ilość wydań, liczba nakładów jest najlepszym świadectwem coraz to lepszemu przyswajania przez masy pracujące naszego kraju genialnych idei marksizmu leninizmu. To rozpowszechnienie dzieł twórcy naukowego socjalizmu najlepiej potwierdza wskazanie J. Stalina: „Marks i Engels nie są po prostu założycielami jakiejś „szkoły“ filozoficznej — są oni żywymi wodzami żywego ruchu proletariackiego, który rośnie i krzepnie z dniem każdym“.

⁵⁾ Marks K., Engels: Dzieła wybrane, T. II, 1949. K i W, str. 346.

⁶⁾ Lenin W. I.: Dzieła, T. I, K i W, str. 190.

⁷⁾ Lenin W. I.: Dzieła, T. I, K i W, str. 142.

⁸⁾ Lenin W. I.: Dzieła, T. XIX, K i W, str. 576—577.

ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE DZIEŁ MARKSA
I MARKSA — ENGELSA
WYDANYCH W POLSCE LUDOWEJ

Zestawienie obejmuje tylko ostatnie wydania poniżej wymienionych pozycji.

MARKS K.: *Kapitał*. Krytyka ekonomii politycznej. T. I. Księga 1. Proces wytwarzania kapitału. Warszawa 1951. K i W, s. 854, 8 nlb. 5 tabl.

MARKS K.: *Krytyka programu Gotajskiego*. Warszawa. 1949. K i W, s. 54, 2 nlb. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K.: *Listy do Kugelmanna*. Warszawa. 1949. K i W, s. 157, 3 nlb. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K.: *Nędza filozofii*. Odpowiedź na „Filozofię nędzy“ pana Proudhona. Warszawa. 1949. K i W, s. 209, 1 nlb, 1 tabl. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K.: *Osiemnasty brumaire'a Ludwika Bonaparte*. Warszawa. 1949. K i W, s. 143, 1 nlb. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K.: *Płaca, cena i zysk*. Warszawa. 1949. K i W, s. 62, 2 nlb. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K.: *Praca najemna i kapitał*. Ze wstępem F. Engelsa. Warszawa. 1949. K i W, s. 44. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K.: *Walki klasowe we Francji 1848—1850*. Warszawa 1949. K i W, s. 145, 1 nlb. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K.: *Wojna domowa we Francji*. Ze wstępem F. Engelsa. Warszawa 1949. K i W, s. 86, 2 nlb. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K.; ENGELS F.: *Dzieła wybrane*. T. I/II. Warszawa 1949. K i W, s. 644, 2 tab. 515.

MARKS K.; ENGELS F.: *Listy wybrane*. Warszawa 1951. K i W, s. 687.

MARKS K.; ENGELS F.: *Manifest komunistyczny*. Warszawa 1951. K i W, s. 74, 1 nlb. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K., ENGELS F.: *O materialistycznym pojmowaniu dziejów kultury*. Warszawa 1949. s. 15, 1 nlb. Biblioteczka naukowa „Poprostu“, nr 18.

MARKS K., ENGELS F.: *O materializmie historycznym*. Warszawa 1949. K i W, s. 60. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

MARKS K., ENGELS F.: *Wybrane pisma filozoficzne. 1844—1846*. Warszawa 1949. K. i W, s. 134, 2 nlb. Biblioteka klasyków marksizmu-leninizmu.

I MARKSIZM – LENINIZM

KLASYCY MARKSIZMU - LENINIZMU

1. ★ LENIN W.: *Dziela*. T. 24. Warszawa 1952, K i W, s. 569.

Publikacja obejmuje prace Lenina z okresu 3.IV. 1917 — 3.VI. 1917. Zawiera: Tezy Kwietniowe i ich rozwinięcie w dalszych pracach, przemówienia i rezolucje, dotyczące wszystkich zasadniczych zagadnień wojny i rewolucji, dalej prace poświęcone wyjaśnieniu masom najważniejszych wydarzeń życia politycznego i walki klas oraz materiały, dotyczące rewizji programu partyjnego. (ch)

2. ★ LENIN W.: *Sprawozdanie Komitetu Centralnego. — Referat o programie partyjnym. — Słowo końcowe do dyskusji nad referatem o programie partyjnym. — Referat o pracy na wsi*. Warszawa 1952, K i W, s. 90, 5 nlb. Mała Biblioteczka Marksizmu-Leninizmu Nr 52.

Materiały do studiowania VIII rozdziału Krótkiego kursu historii WKP(b). (ch)

3. ★ STALIN J.: *O południu Rosji. Telegram do W. I. Lenina nadany po bezpośredniej linii. — O froncie piotrogrodzkim. — LENIN W.: Wszyscy do walki z Denikinem. — List do robotników i chłopów w związku ze zwycięstwem nad Kozłakiem. STALIN J.: List do W. I. Lenina z frontu południowego. — O sytuacji wojennej na południu. — Nowa wyprawa Ententy na Rosję. — O sytuacji na froncie polskim*. Warszawa 1952, K i W, s. 87, 1 nlb. Mała Biblioteczka Marksizmu-Leninizmu Nr 54.

Materiały do studiowania VIII rozdziału Krótkiego kursu historii WKP(b). (ch)

Zob. poz. 113

PRACE O KLASYKACH MARKSIZMU-LENINIZMU

4. CZESNOKOW D.: *Woprosy marksistskoj filosofii w trudie I. W. Stalina „Ekonomiczeskie problemy socjalizma w SSSR“*. *Kommunist*. 1952, nr 21, str. 24—48.

J. Stalin o obiektywnym charakterze praw przyrody i społeczeństwa. Zastosowanie i rozwinięcie przez J. Stalina metody dialektycznej. Analiza dialektyki sił i stosunków wytwórczych. Zastosowanie przez J. Stalina materializmu dialektycznego i historycznego dla opracowania zagadnienia przejścia od socjalizmu do komunizmu. (ch)

5. LEONOW M.: *Woprosy marksistskoj teoriji poznanja w swietle truda I. W. Stalina po jazykoznanju*. *Wopr. filozof.* 1952, nr 5, str. 115—131.

Teoria poznania i poznanie ludzkie w świetle pracy Stalina. Związek między poznaniem i teorią poznania. Poznanie a praktyka. Rozwinięcie przez Stalina teorii odbicia, poglądów na rolę naukowej abstrakcji i rolę języka w poznaniu. (ch)

6. ★ SZORICZEW L.: *Zagadnienie strategii i taktyki w pracach J. W. Stalina z okresu lat 1921—1925*. Tłum. z ros. Warszawa 1952, K i W, s. 58, 1 nlb.

Opracowanie przez J. Stalina w tym okresie zagadnień strategii i taktyki. Znaczenie tych prac Stalina. Wykorzystanie przez partię bolszewików oraz przez partie komunistyczne i robotnicze w krajach demokracji ludowej i w krajach kapitalistycznych stalinowskiej nauki o strategii i taktyce partii proletariackiej. (ch)

7. ★ TIMOFIEJEWSKIJ A.: *Lenin i Stalin o podstawach taktyki partii marksistowskiej*. Tłum. z ros. Warszawa 1952, K i W, s. 100, 3 nlb.

Konieczność opracowania jednolitej taktyki partii proletariackiej w świetle warunków historycznych na początku XX w. Zagadnienie hegemonii proletariatu w rewolucji burżuazyjno-demokratycznej. Kwestia powstania zbrojnego. Leninowska teoria przetrwania rewolucji burżuazyjno - demokratycznej w rewolucję socjalistyczną. Jasny i przejrzysty wykład omawiający węzłowe zagadnienia tematu. (ch)

8. ★ *Zagadnienia materializmu dialektycznego i historycznego w pracy J. W. Stalina „Marksizm a zagadnienia językoznawstwa“*. Tłum. z ros. Warszawa 1952, K i W, s. 445, 2 nlb.

Praca zawiera szereg artykułów różnych autorów omawiających rozwinięcie przez J. Stalina poszczególnych tez materializmu dialektycznego i historycznego. Bardzo ułatwia przyswojenie całego bogactwa treści zawartego w pracy J. Stalina. (ch)

Zob. poz. 33, 36, 38—43, 131, 143

PRACE O MARKSIZMIE - LENINIZMIE

9. BIERUT B.: *Przemówienie na naradzie aktywu PZPR w Warszawie dn. 4.IX. 1952 r. Nowe Drogi*. 1952, nr 11, str. 3—10.

Sprawa przyswojenia dorobku XIX Zjazdu KPZR. Zasadnicze tezy pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Znaczenie XIX Zjazdu KPZR. (ch)

10. ★ CORNFORTH M.: *W obronie filozofii. Przeciwnożytnym i pragmatyzmowi*. Przedmowa do wyd. ros. F. Konstantinowa. Warszawa 1952, K i W, s. 369, 1 nlb.

Dalszy ciąg pracy „Nauka przeciw idealizmowi“. Omówienie i zdemaskowanie dwóch charakterystycznych kierunków współczesnej, reakcyjnej filozofii idealistycznej — pozytywizmu i amerykańskiego pragmatyzmu. Książka przedstawia zwyrodnienie ideologii burżuazyjnej, antyludowej, polityczny charakter dzisiejszej pseudofilozofii burżuazji imperialistycznej, jej odwoływanie się w ostatecznym wyniku do sił zaświatowych, jej agnostycyzm. Ocenę pracy daje Konstantinow w przedmowie do wydania rosyjskiego, stwierdzając pewne braki, na ogół jednak oceniając pracę jako poważną pomoc w dziedzinie krytyki i demaskowania zniechęconej przez masy ludowe ideologii kół rządzących Stanów Zjednoczonych i Anglii. (ch)

11. CZUGAJEW A.: *Niezwykła siła leninowsko-stalinowskiej teorii rewolucji socjalistycznej*. *Nowe Drogi*. 1952, nr 11, str. 87—106.

Leninowska teoria rewolucji socjalistycznej. Wkład J. Stalina w rozwinięcie tej teorii. Zadania rewolucji socjalistycznej. Rola i zadania partii w rewolucji. (ch)

12. CZUGAJEW A.: *Wslębieżdajuszczaja siła leninowsko-stalinowskoj teoriji socjalistycznej rewolucji*. *Kommunist*. 1952, nr 20, str. 54—69. (ch). Zob. poz. 11.

13. *Istoriczeskij materializm-teoreticzeskaja osnowa istoriczeskoj nauki*. *Wopr. istorji*. 1952, nr 7, str. 3—20. Zadania i metody nauki historii w świetle prac klasyków marksizmu-leninizmu. Nauka historii w ZSRR. (ch)

14. ★ **KOLONICKIJ P.: Moral kommunisticeskaja i moral rieligioznaja.** Moskwa 1952. Znanje, s. 29, 2 nlb.

Moralność jako jedna z form świadomości społecznej. Istota moralności religijnej i moralności komunistycznej. Walka o przezwyciężenie przżytków religijnych w świadomości ludzi. (ch)

15. **KON I.: O roli polityczeskich i prawowych wzgladów w razwitiu obszczestwa.** Wopr. fiłosof. 1952, nr 5, str. 95—114.

J. Stalin o roli poglądów politycznych i prawnych w rozwoju społeczeństwa. Rola postępowych i wstecznych poglądów politycznych i prawnych. Rola poglądów politycznych i prawnych w życiu narodu radzieckiego. (ch)

16. **KOZŁOWSKA H.: O głębokie przyswojenie nauk XIX Zjazdu.** Nowe Drogi. 1952, nr 11, str. 74—86.

Konieczność i sposób najszerzego wykorzystania materiałów dotyczących prac XIX Zjazdu KPZR. (ch)

17. **Nowy etap twórczego marksizmu.** Wiedza i Życie. 1952, nr 11, str. 979—995.

Przegląd najważniejszych zdobyczy XIX Zjazdu KPZR. Teoretyczne i praktyczne znaczenie pracy J. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”. (w)

18. **PAWELKIN P.: Die primäre Rolle der Materie und die sekundäre Rolle des Bewusstseins.** Neue Welt. 1952, nr 23, str. 3004—3013.

Wykład zagadnienia pierwotności materii i wtórności świadomości przeznaczony dla studiujących marksizm-leninizm. (ch)

19. **„Podstawy marksizmu-leninizmu“.** Warszawa 1952. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, Studium Zaoczne, Katedra Podstaw Marksizmu-Leninizmu, I rok studiów, cz. I, zeszyt 1, s. 50. (Masz. pow.) (+) *

Omówione są dwa tematy: 1) Manifest Komunistyczny — pierwszy programowy dokument komunizmu naukowego i 2) Klasa robotnicza w rewolucji 1848 r. w Europie. W każdym temacie zwrócona jest uwaga na węzłowe zagadnienia i związki między nimi oraz dołączona jest literatura. (ch)

*) (+) oznacza pozycje dostępne tylko w większych bibliotekach.

20. ★ **Podstawy marksizmu-leninizmu.** Warszawa 1952. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, Studium Zaoczne, Katedra Podstaw Marksizmu-Leninizmu, I rok studiów, cz. I, zeszyt 2, s. 50. (Masz. pow.) (+)

Omówione są trzy tematy: 1) Zwycięstwo nauki K. Marksa i Fr. Engelsa w ruchu robotniczym 2) Komuna Paryska pierwsza próba państwa dyktatury proletariatu 3) Kształtowanie się masowych partii socjaldemokratycznych. Marksizm a rewizjonizm (lata 1871—1895). (ch)

21. ★ **„Podstawy marksizmu-leninizmu“.** Warszawa 1952. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, Studium Zaoczne, Katedra Podstaw Marksizmu-Leninizmu, II rok studiów, cz. II, zeszyt 7, s. 48. (Masz. pow.) (+)

Zeszyt zawiera dwa tematy: 1) Partia bolszewików w okresie wojny imperialistycznej. Druga rewolucja w Rosji. (Rok 1914 — marzec 1917). 2) SDKPiL i PPS w okresie reakcji stołypinowskiej i pierwszej wojny światowej (lata 1907—1917). (ch)

22. ★ **„Podstawy marksizmu-leninizmu“.** Warszawa 1952. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, Studium Zaoczne, Katedra Podstaw Marksizmu-Leninizmu, II rok studiów, cz. II, zeszyt 8, s. 63. (Masz. pow.) (+)

Omawiane są dwa tematy: 1) Partia bolszewików w okresie przygotowania i dokonania Październikowej Rewolucji Socjalistycznej. Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa — początkiem nowej ery w historii ludzkości (lata kwiecień 1917—1918). 2) Odzyskanie niepodległości przez Polskę wynikiem zwycięstwa Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. (ch)

23. ★ **Przewodnik metodyczny do wykładu pt. „Podstawy marksizmu-leninizmu“.** Warszawa 1952. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, Studium Zaoczne, Katedra Podstaw Marksizmu-Leninizmu, I rok studiów, s. 29. (Masz. pow.) (+)

Przedmiot i znaczenie studium podstaw marksizmu-leninizmu. Wskazówki metodyczne dla studiujących. Program wykładu. Literatura. (ch)

Zob. poz. 71, 81, 89.

II EKONOMIA POLITYCZNA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

24. **BIEŁOW P.: O wzajemnym stosunku między ekonomiką a polityką.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1952, nr 5, str. 21—36.

Stosunek polityki i ekonomiki w ustroju socjalistycznym. Polityka uwarunkowana jest przez ekonomikę i jej prawa (związek ten wykazuje autor na konkretnych przykładach). Jedność polityki i ekonomiki jako najważniejsza zasada państwowego kierowania budownictwem socjalistycznym. (g)

25. **RUBINSZTEJN G.: Ekonomiczeskaja pierodika Narodno-Diemokratycznej Pol'szi w 1952 g.** Wniesz. torg. 1952, nr 2, str. 41—44.

Artykuł krytyczny zawierający przegląd polskich czasopism ekonomicznych. Autor dodatnio ocenia nasze wydawnictwa i zamieszcza liczne cytaty obrazujące rozwój gospodarczy Polski Ludowej. (g)

26. **Ważniejsze zadaczi sowieckoj ekonomiczeskoj nauki.** Kommunist. 1952, nr 22, str. 3—13.

Artykuł omawia istniejące obecnie niedociągnięcia w pracy naukowo-badawczej radzieckich placówek ekonomicznych. Wysuwa szereg konkretnych zadań dla radzieckich ekonomistów. Wskazuje też na metody podniesienia pracy naukowej

na wyższy poziom, przede wszystkim na konieczność szerszego stosowania krytyki i samokrytyki. (s)

Zob. poz. 337, 360

HISTORIA MYŚLI EKONOMICZNEJ

27. **CZEPRAKOW W.: Burżuazyje ekonomisty SSzA — apologjety imperialistycznej reakcji i agriesji.** Kommunist. 1952, nr 20, str. 93—107.

Autor odsłania reakcyjną treść współczesnej amerykańskiej ekonomii politycznej. Dokonuje on przeglądu najnowszych prac czołowych ekonomistów amerykańskich, jak Hansen, Slichter, Boulding i in. Wykazuje rzeczywisty sens ich teorii, usiłujących „uzasadnić” pretensje amerykańskie do panowania nad światem, „tłumaczyć” oligarchię finansową St. Zjedn. w jej polityce grabieży mas pracujących, głosić konieczność militaryzacji i wojny. (s)

28. **PACHROWSKIJ S. A.: A. N. Radiszczew — zacziatiel riewolucyjno-diemokratycznej naprawlenja w rusckoj polityczskoj mysli.** Sowiet. gosud. prawo. 1952, nr 10, str. 74—84.

Radiszczew jako inicjator kierunku rewolucyjno-demokratycznego w rosyjskiej myśli politycznej. Autor w oparciu o wskazania Lenina i Stalina omawia poglądy Radiszczewa. Wykazuje jego wyższość jako ideologa wyzyskiwanych mas nad ideologami oświeconego absolutyzmu. Szczegółowo analizuje jego poglądy prawne i zapatrywania na idealny ustrój społeczny. (g)

EKONOMIA POLITYCZNA KAPITALIZMU

29. LANGE O.: **Podstawowe prawo ekonomiczne współczesnego kapitalizmu.** Nowe Drogi. 1952, nr 12, str. 22—41.

Wykład teoretyczny poparty bogatym materiałem faktycznym. Autor ilustruje przy pomocy tego materiału działanie prawa maksymalnego zysku we współczesnym kapitalizmie. Omawia wszystkie główne metody zapewniania sobie tego zysku przez monopole oraz procesy wzrostu wyzysku i paepuryzacji ludności pracującej w krajach kapitalistycznych. (s)

30. RUBINSZTEIN M.: **Osnownoj ekonomiceskij zakon sowriemiennowo kapitalizma.** Wopr. ekonom. 1952, nr 10, str. 33—55.

J. W. Stalin jako odkrywca podstawowego prawa ekonomicznego współczesnego kapitalizmu. Autor analizuje działanie tego prawa na poszczególnych etapach ogólnego kryzysu kapitalizmu. Omawia sposoby, za pomocą których współczesny kapitał monopolistyczny zabezpiecza sobie maksymalne zyski. (g)

31. TRACHTENBERG J.: **Osobienosti wosproizwodstwa i krizisow w sowriemiennom kapitalizmie.** Wopr. ekonom. 1952, nr 10, str. 69—85.

Autor wybitny znawca zagadnienia, zajmuje się badaniem cech reprodukcji i kryzysów we współczesnym kapitalizmie. Uwzględniając wskazania J. W. Stalina zawarte w pracy „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR” przeprowadza on porównawczą analizę kryzysów kapitalistycznych okresu przedmonopolistycznego z kryzysami okresu ogólnego kryzysu kapitalizmu. Szeroko omawia wpływ czynników wojenno-inflacyjnych na przebieg cyklu gospodarczego. (g)

32. WYGODSKIJ S.: **Osnownoj ekonomiceskij zakon sowriemiennowo kapitalizma.** Kommunist. 1952, nr 22, str. 35—52.

Autor omawia podstawowe prawo ekonomiczne współczesnego kapitalizmu uzasadniając je teoretycznie. Przy pomocy aktualnego materiału ilustruje trzy zasadnicze sposoby zapewniania maksymalnego zysku przez monopole. Analizuje też rezultaty działania prawa podstawowego dla obozu imperializmu. (s)

Zob. poz. 27

EKONOMIA POLITYCZNA SOCJALIZMU

33. KOZŁOW G.: **I. W. Stalin o towarnom proizwodstwie i zakonie stoimosti pri socjalizmie.** Kommunist. 1952, nr 21, str. 49—65.

Wykład nauki stalinowskiej o produkcji towarowej i prawie wartości w socjalizmie. Autor w przystępnej formie dowodzi konieczności istnienia stosunków towarowo-pięniężnych i prawa wartości w warunkach socjalizmu. Omawia sposób działania prawa wartości i formy jego wykorzystania. Charakteryzuje drogi likwidacji prawa wartości przy przejściu do komunizmu. (s)

34. KOZŁOW G.: **Osnownoj ekonomiceskij zakon socjalizma.** Wopr. ekonom. 1952, nr 10, str. 21—37.

Autor omawia działanie podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu i formy jego przejawiania się w gospodarce ZSRR. Zajmuje się on także działaniem tego prawa w okresie przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu. (g)

35. ŁOKSZIN E.: **Podział środków produkcji w ustroju socjalistycznym.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1952, nr 5, str. 79—91.

Podział środków produkcji między gałęzie gospodarki narodowej jako jedno z najważniejszych zadań planowania socjalistycznego. Szczegółowe omówienie znaczenia bilansów materiałowych oraz planów podziału funduszy między ministerstwa i resorty dla właściwego podziału środków produkcji. (g)

36. MAKAROWA M.: **Lenin i Stalin o podstawach nowej polityki ekonomicznej.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1952, nr 5, str. 37—53.

Konieczność zachowania stosunków towarowo-pięniężnych wynika z wielokładowego charakteru ekonomiki okresu przejściowego. Nep ustala spójność między ekonomiką socjalistyczną a chłopską przy pomocy handlu. Autorka przeprowadza krytykę burżuazyjno-troctkowskich poglądów na istotę nepu. Studia rozwojowe nepu i jego znaczenie międzynarodowe. (g)

37. MASŁOWA N.: **Osnownoj ekonomiceskij zakon socjalizma.** Profies. sojuzy. 1952, nr 6, str. 14—20.

Charakterystyka działania podstawowego prawa socjalizmu. Przeciwwstawienie stałego wzrostu dobrobytu mas pracujących ZSRR absolutnemu zubożeniu proletariatu i chłopstwa w krajach kapitalistycznych. (g)

38. OELSNER F.: **Ein neuer, hervorragender Sieg der marxistisch-leninistischen Wissenschaft.** Zu J. W. Stalins Werk „Oekonomische Probleme des Sozialismus in der UdSSR. Neue Welt. 1952, nr 24, str. 3071—3088.

Omówienie zasadniczych tez epokowej pracy J. Stalina. Znaczenie tej pracy. (ch)

39. PIEROW G.: **Uczenie towarzysza Stalina ob osnovnych uslowiach podgotowki pieriechoda k komunizmu.** Plan. chcz. 1952, nr 5, str. 28—46.

Nauka Stalina o podstawowych warunkach przygotowania przejścia do komunizmu. Autor artykułu zajmuje się kolejno trzema zasadniczymi warunkami wstępnymi przejścia do komunizmu. Wiele uwagi poświęca teorii reprodukcji socjalistycznej; wyczerpująco omawia zagadnienie podnoszenia własności kolchozowej do poziomu własności ogólnarodowej. (s)

40. SZEPIŁOW D.: **I. W. Stalin o charakterie ekonomicznych zakonow socjalizma.** Kommunist. 1952, nr 20, str. 35—53.

Wykład nauki stalinowskiej o obiektywności praw ekonomicznych socjalizmu. Autor wykazuje błędność i szkodliwość prób pojmowania tych praw w sposób idealistyczno-subiektywny. Omawiając kolejno prawo podstawowe i inne prawa ekonomiczne socjalizmu autor oświetla bliżej m. in. zagadnienie poznania i stosowania praw ekonomicznych w socjalizmie. (s)

41. **Wielki wkład w marksistko-leniniskuju nauku.** Kommunist. 1952, nr 20, str. 6—18.

Artykuł wstępny, poświęcony omówieniu pracy Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”. Podkreślenie epokowego znaczenia tej pracy jako rozwinięcia nauki ekonomicznej marksizmu-leninizmu. Artykuł wskazuje na węzłowe zagadnienia pracy i uczy rozumienia jej jako programowego dokumentu budownictwa społeczeństwa komunistycznego w ZSRR. Uwydatnia też ogólne znaczenie pracy dla wszelkiego poznania naukowego, w szczególności dla nauk społecznych; nakreśla zadania dalszego wszechstronnego opracowywania zagadnień teorii marksistowsko-leninowskiej, stojące przed wszystkimi pracownikami naukowymi. (s)

42. **Wielki wkład w sokrowszczniku marksizma-leninizma.** Wopr. ekonom. 1952, nr 10, str. 6—20.

Omówienie genialnej pracy J. W. Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR”. Podkreślenie zadań stojących przed ekonomistami radzieckimi w związku z opublikowaniem dzieła J. W. Stalina i uchwałami XIX Zjazdu Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. (g)

43. WYROZEMBSKI Z. J.: **O znaczeniu pracy Józefa Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“.** *Finanse*, 1952, nr 6, str. 15—49.

Genialna praca J. W. Stalina — twórcze rozwinięcie marksizmu-leninizmu jako teoretyczne uogólnienie doświadczeń historycznych ostatnich dzie-

sięcioleci. Autor artykułu, omawiając podstawowe zagadnienia pracy, często nawiązuje do bieżących problemów naszego budownictwa socjalistycznego. (g)

Zob. poz. 4, 84, 131, 143, 145, 149, 285

III HISTORIA

HISTORIA RUCHU ROBOTNICZEGO

44. CHRZENOW I.: **Rewolucyjne wystąpienie robotników warszawskich w dniach styczniowych 1905 r.** *Zesz. hist. „Nowych Dróg“*, 1952, nr 5, str. 67—82.

Społeczno-ekonomiczna sytuacja proletariatu polskiego w przededniu rewolucji 1905 r. Rola, zasługi i błędy SDKPiL. Przebieg i znaczenie wypadków warszawskich w styczniu 1905 r. (ch)

45. GOLAKOW I. T.: **Wsiemirno-istoriczeskoje znaczenie wielkiej oktiabrskiej socjalistycznej rewolucji.** *Sowiet. gosud. prawo*, 1952, nr 10, str. 20—33.

Artykuł, napisany w 25-lecie ukazania się pracy Stalina „Międzynarodowy charakter Rewolucji Październikowej“, omawia wszechświatowo-historyczne znaczenie tej Rewolucji. Autor wskazuje na wielkie znaczenie budownictwa socjalistycznego w ZSRR dla zwycięstwa idei socjalizmu na świecie. Podkreśla więź łączącą międzynarodowy ruch robotniczy z Komunistyczną Partią Związku Radzieckiego. (g)

46. ★ **KPP w obronie niepodległości Polski.** Warszawa 1952. K i W, s. 426, 1 nlb. Wydział Historii Partii KC PZPR.

Zbiór dokumentów ilustrujących stanowisko partii w najżywońszych dla narodu polskiego zagadnieniach. Obejmuje uchwały, odezwy, artykuły z okresu 1919—1938. Cz. I zawiera materiały demaskujące antyludowy, kontrrewolucyjny charakter burżuazyjnego państwa polskiego, cz. II — materiały II Zjazdu partii, stanowiącego przełomowy moment w historii partii, cz. III — materiały oświetlające faszystowski przewrót majowy Piłsudskiego i rolę Piłsudskiego jako zdrajcy narodu polskiego, cz. IV — materiały charakteryzujące walkę partii z polityką wyprzedzący bogactw naszego kraju kapitałowi zagranicznemu, cz. V — materiały świadczące o roli partii jako hegemonu polskich mas ludowych w walce o demokrację, niepodległość i socjalizm. (ch)

47. ★ **KOPYŁOW. N.: Razgrom amierikano-anglijskoj wojennoj intierwencji na sowietskomy Siewierie w 1918—1920 godach.** Moskwa 1952. Znanje, s. 28, 4 nlb.

Podłoże i przebieg interwencji anglo-amerykańskiej na północnych obszarach Kraju Rad. Rola imperialistów amerykańskich w organizowaniu tej interwencji. Klęska wojsk interwencyjnych. Zbrodnie interwentów na tych obszarach. (ch)

48. ★ **PANTIELEJEW M.: Czwarła konferencja SDPRR (Trzecla Ogólnorosyjska) 1907.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 123, 1 nlb.

Sytuacja w Rosji po porażce rewolucji 1905 r. Taktyka partii w okresie reakcji stołypinowskiej. Zagadnienia omawiane na konferencji i jej znaczenie. Broszura z serii „Zjazdy i konferencje WKP(b)“. (ch)

49. ★ **VI (Prażskaja) Wsierosłjskaja Konferencja RSDRP 18—30 (5—17) janwarja 1912 g.** Sbornik statiej i dokumentow. Leningrad 1952. Gospolizdat, s. 423, 1 nlb, tabl. 2. Institut Marksa-Engelsa-Lenina pri KC WKP(b).

Zbiór artykułów i dokumentów dzieli się na 4 działy: dział I — „Walka bolszewików o partię w latach reakcji stołypinowskiej“; dział II — „Przy-

gotowania do zwołania Wszechrosyjskiej Konferencji Partyjnej“, dział III — „Wszechrosyjska Konferencja Partyjna“; dział IV — „Początek nowego przypływu fali ruchu rewolucyjnego“. (ch)

50. PUCHŁOW N.: **Początki ruchu robotniczego w Polsce (lata siedemdziesiąte—osiemdziesiąte XIX wieku).** *Zesz. hist. „Nowych Dróg“*, 1952, nr 5, str. 40—66.

Omówienie sytuacji gospodarczej w Królestwie. Powstanie klasy robotniczej. Okres żywońszych wystąpień polskiej klasy robotniczej. L. Waryński i Wielki Proletariat. II Proletariat i Związek Robotników Polskich. Rewolucyjne wypadki w Łodzi w r. 1892. Wnioski. (ch)

51. SMIRNOWA N.: **Iz istorij nacjonalno-oswoboditielnoj bor'by albanskoj naroda w pieriod wtoroj mirowoj wojny (1939—1944).** *Wopr. istorji*, 1952, nr 8, str. 25—47.

Albania przed r. 1939 jako teren kolonialnej ekspansji imperializmu, w szczególności włoskiego. Zabór Albanii przez faszystowskie Włochy w r. 1939. Początki i rozwój ruchu partyzanckiego. Rola partii komunistycznej w walce o wyzwolenie i w pracy nad odbudową kraju. (ch)

52. ★ **SOFINOW P.: Wielikaja Oktiabrskaja Socjalistyczeskaja riewolucja i bor'ba sowietskomy gosudarstwa za mir (1917—1920 gg.)** Moskwa 1952. Znanje, s. 31, 1 nlb.

Źródła i istota pokojowej polityki Władzy Radzieckiej w 1. 1917—1920. Poparcie tej polityki przez klasę robotniczą krajów kapitalistycznych (ch)

53. ★ **W XXXV Rocznice Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej.** Materiały i dokumenty. Wyd. Wydział Historii Partii KC PZPR. Warszawa 1952. K i W, s. 860, 12 nlb. **Rec. WĄGROWSKI M.:** Rewolucja Październikowa a Polska. *Nowe Drogi*, 1952, nr 11, str. 140—154.

Recenzja charakteryzuje okres do r. 1921. Wspólne tradycje i współpraca rewolucyjnego ruchu robotniczego w Polsce i w Rosji. Rewolucja Październikowa a sprawa niepodległości Polski. Stosunek KPP do Rewolucji Październikowej. (ch)

54. WERFEL R.: **Reakcyjne oblicze socjaldemokratyzmu.** *Nowe Drogi*, 1952, nr 12, str. 77—92.

Socjaldemokratyzm jako agentura burżuazji w ruchu robotniczym. Zdradziecka rola prawicy PPS w okresie do klęski wrześniowej. WRN jako narzędzie obcego imperializmu, w szczególności amerykańskiego. Walka z socjaldemokratyzmem w polskim ruchu robotniczym. (ch)

55. ★ **WÓLKOWICZER J.: Początki socjalistycznego ruchu robotniczego w Królestwie Polskim. Lata 1876—1879.** *Przyczynki do badań historycznych.* Warszawa 1952, K i W, s. 171, 4 nlb, tabl. 28.

Omówienie zarodkowego okresu rozwoju ruchu robotniczego. Praca oparta na bogatym materiale archiwalnym stanowi cenny przyczynek do historii polskiego ruchu robotniczego. Jest ona tłumaczeniem z jęz. rosyjskiego pracy wydanej w r. 1925. (ch)

Zob. poz. 2, 3, 6, 7, 19—22, 129.

HISTORIA GOSPODARCZA

56. ★ **BARANOWSKI B.: Powstania chłopskie na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej.** Warszawa 1952, MON, s. 157, 3 nlb.

Zwięźle przedstawienie podłoża oraz przebiegu powstań i ruchów chłopskich w okresie od XI do XVIII w. Wybór tekstów źródłowych do zagadnień omawianych w pracy. (ch)

57. **BIRIUKOWICZ W.: O niektórych zagadnieniach rozwoju społeczeństwa feudalnego.** Zesz. hist. „Nowych Dróg”. 1952, nr 5, str. 3—22.

Omówienie istoty i skutku błędów B. Porszniewa w jego poglądach na charakter chłopskiego ruchu antyfeudalnego i kształtowanie się narodów burżuazyjnych. Oświetlenie prawidłowego, marksistowskiego stanowiska w tych zagadnieniach. (ch)

58. ★ **FIECHNIER M.: Torgowla ruskowo gosudarstwa so stranami Wostoka w XVI wieku.** Moskwa 1952. Gosudarstwennyj Istoriceskij Muziej, s. 138, 1 nlb, tabl. 6, mapa 1.

Omówienie ważnego, a dotychczas mało zbadanego problemu handlu Rosji z krajami Bliskiego i Średniego Wschodu. Drogi wiodące na wschód; główne centra handlowe ze wschodem; import i eksport; organizacja handlu. (ch)

59. ★ **GRODEK A., KOSTROWICKA I.: Historia gospodarcza Polski.** Warszawa 1952. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, Studium Zaoczne, Katedra Historii Gospodarczej, sem. I i II, r. ak. 1952/53, zeszyt 1, s. 114. (Masz. pow.) (+)

Wspólnota pierwotna na ziemiach polskich. Okres wczesnego feudalizmu: rozwój stosunków feudalnych w rolnictwie, miasto feudalne, polityczne oblicze polskiego feudalizmu. Okres gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej: geneza i rozwój folwarku, przemysł i handel, „złoty wiek”, położenie chłopów i ich walka z uciskiem feudalnym. (ch)

60. ★ **GRODEK A., KOSTROWICKA I.: Historia gospodarcza Polski.** Warszawa 1952. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, Studium Zaoczne, Katedra Historii Gospodarczej, sem. I i II, r. ak. 1952/53, s. 100. (Masz. pow.) (+)

65. ★ **DMITRIEWSKIJ J. D.: Anglo-egiptelskij Sudan. Ekonomiko-geograficeskije ocerki.** 1951. Geografiz. Rec. PUZANOW I. Izwiestja wsiesojuznowo geografičeskowo obščestwa. 1952, nr 5, str. 519—520.

Omówienie pracy z zakresu geografii gospodarczej Sudanu. Praca ta zawiera dane dot. gospodarki narodowej, rolnictwa i transportu. (g)

66. **GRIGOR'JEW A. A.: Nowyje czerty w geografii naszej strany, sozdowajennyje wielikimi strojkami kommunizma.** Izw. Akad. Nauk SSSR, sier. geogr. 1952, nr 2, str. 3—10.

Omówienie ważniejszych wielkich budowli komu-

rozkład systemu pańszczyźnianej i rozwój gospodarki towarowo-pieniężnej: rozwój gospodarki towarowo-pieniężnej w Polsce a w innych krajach, kryzys gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej, powolny rozwój gospodarki towarowo-pieniężnej, obóz reformy i jego program w sprawie chłopskiej, produkcja przemysłowa, elementy kapitalistyczne w gospodarce polskiej XVIII w., sprawa wiejska, próby reform politycznych. (ch)

61. ★ **GRODEK A., KOSTROWICKA I.: Przewodnik metodyczny do wykładu pt. „Historia gospodarcza Polski”.** Warszawa 1952. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w Warszawie, Studium Zaoczne, Katedra Historii Gospodarczej, sem. I i II, r. ak. 1952/53, s. 114. (Masz. pow.) (+)

Przedmiot, cel i metoda historii gospodarczej. Program wykładu. Ogólne wskazówki metodyczne. (ch)

62. ★ **JEFIMOW G.: Zarys nowożytnej i współczesnej historii Chin.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 592, 1 nlb.

Historia gospodarcza i polityczna Chin od XVII w. do utworzenia Chińskiej Republiki Ludowej. Książkę zamyka rozdział, dot. budowy Chin Ludowych. (k)

63. **KOROLUK W., MILLER I.: O periodyzacji historii Polski.** Zesz. hist. „Nowych Dróg”. 1952, nr 5, str. 23—39.

Periodyzacja historii Polski z marksistowskiego punktu widzenia. Krótkie omówienie poszczególnych okresów w historii Polski, uzasadniające proponowany podział. (ch)

64. **Tematyka dysertacji po woprosam istorij, szczyszczajonnych w SSSR w 1945—1950 godach.** I. Istorja narodow SSSR (XX w.). Istorja WKP(b). Wopr. istorji. 1952, nr 6, str. 121—143. II. Wsieobszczaja istorja. Wopr. istorji. 1952, nr 7, str. 138—147. III. Istorja narodow SSSR (do końca XIX w.) Wopr. istorji. 1952, nr 8, str. 139—149.

Tematyka rozpraw na stopień kandydata nauk historycznych i doktora nauk historycznych w ZSRR. Szereg tematów z zakresu historii społeczno-gospodarczej. (ch)

Zob. poz. 116, 401

IV GEOGRAFIA

65. ★ **DMITRIEWSKIJ J. D.: Anglo-egiptelskij Sudan. Ekonomiko-geograficeskije ocerki.** 1951. Geografiz. Rec. PUZANOW I. Izwiestja wsiesojuznowo geografičeskowo obščestwa. 1952, nr 5, str. 519—520.

Omówienie pracy z zakresu geografii gospodarczej Sudanu. Praca ta zawiera dane dot. gospodarki narodowej, rolnictwa i transportu. (g)

66. **GRIGOR'JEW A. A.: Nowyje czerty w geografii naszej strany, sozdowajennyje wielikimi strojkami kommunizma.** Izw. Akad. Nauk SSSR, sier. geogr. 1952, nr 2, str. 3—10.

Omówienie ważniejszych wielkich budowli komu-

nizmu. Autor wskazuje na wpływ, jaki wywrą one na strukturę geograficzną ZSRR i podkreśla ich gospodarcze znaczenie. (g)

67. **SIEMIONOW J.: Geopolitika — ideologiczeskoje oruże imperialistow SSzA.** Kommunist. 1952, nr 21, str. 94—106.

Analiza poszczególnych twierdzeń geopolityki, wykazująca jej antynaukowy, faszystowski, reakcyjny charakter. Próby uzasadnienia przez geopolityków agresywnej polityki imperializmu amerykańskiego. (ch)

Zob. poz. 338

V BUDOWNICTWO SOCJALISTYCZNE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

68. **KOTOK W. F.: Zur Frage der ökonomischen Grundlage des volksdemokratischen Staates.** Arbeit. 1952, nr 12, str. 879—887.

W zeszycie niniejszym autor rozpoczął obszerny wykład na temat podstaw ekonomicznych krajów dem. lud. W części I omówił rozwój gospodarczy i rolę państwa w okresie przejściowym od kapi-

talizmu do socjalizmu oraz rozwój socjalistycznego przemysłu i rolnictwa. (m)

69. **MALICH M.: Oslągničcia gospodarcze krajow demokracji ludowej.** Życie gosp. 1952, nr 24, str. 1573—1575.

Omówienie wykonania planów narodowych w III kwartale 1952 r., w dziedzinie przemysłu, rolnictwa, wzrostu stopy życiowej ludności, budownic-

stwa ogólnego. Realizacja tych planów wykazuje stały, wspaniały rozwój budownictwa pokojowego krajów dem. lud. (g)

70. **Der Siegzug der sozialistischen Wirtschaft.** Statist. Praxis. 1952, nr 10, str. nlb.

Tablice, obrazujące rozwój produkcji przemysłowej w ZSRR i w krajach kapitalistycznych w I. 1929—1951 oraz poziom cen najważniejszych artykułów żywnościowych w tych państwach w r. 1952. Dane te wskazują na wielkie sukcesy gospodarcze ZSRR oraz na zastój gospodarczy i spadek stopy życiowej w krajach kapitalistycznych. (m)

Zob. poz. 581

POLSKA

71. ★ BIERUT B., OCHAB E., MAZUR F.: **Wskazania i nauki XIX Zjazdu KPZR.** Warszawa 1952. K i W, s. 94, 1 nlb.

Przémówienie wygłoszone na naradzie aktywu PZPR w Warszawie dnia 4.XI. 1952 r. (ch) Zob. poz. 9

72. **Komunikat o wykonaniu Narodowego Planu Gospodarczego w III kw. 1952 r.** Gosp. plan. 1952, nr 11, str. 34. (w)

73. MAZUR F.: **Wytyczne piątej pięcioletki radzieckiej niewyczerpanym źródłem doświadczeń w realizacji naszych zadań gospodarczych.** Nowe Drogi. 1952, nr 11, str. 28—48.

Omówienie wytycznych piątej pięcioletki w dziedzinie przemysłu, rolnictwa, transportu i zaspakajania potrzeb ludności. Wskazania zadań, stojących obecnie przed przemysłem polskim. Szerokie możliwości mobilizacji rezerw przemysłowych. Konieczność walki o lepsze wykorzystanie zdolności produkcyjnych oraz o poprawę jakości produkcji. Referat wygłoszony na naradzie aktywu PZPR w Warszawie 4. XI. 1952 r. (s)

74. OCHAB E.: **Wykorzystać nauki XIX Zjazdu KPZR dla podniesienia politycznej i organizacyjnej pracy partii.** Referat wygłoszony na naradzie aktywu PZPR w Warszawie dn. 4.XI. 1952. Nowe Drogi. 1952, nr 11, str. 11—27.

Znaczenie prac XIX Zjazdu KPZR dla międzynarodowego ruchu robotniczego, a w szczególności dla PZPR. (ch)

75. ★ **Plan Sześćioletni.** Teksty i układ: A. Kaduszkiewicz. Opracowanie graficzne: M. Kałużny, Z. Jurakowska, A. Łęcki. Warszawa 1952. Polgos, s. nlb. 218.

Jest to opracowanie graaficzno-tekstowe ustawy o 6-letnim Planie Rozwoju Gospodarczego i Budowy Podstaw Socjalizmu. Materiał cyfrowy i fakty dotyczą końca 1950 r., tj. roku uchwalenia przez Sejm Ustawodawczy ustawy o Planie 6-letnim. Album zawiera również omówienie 3-letniego Planu odbudowy gospodarczej oraz podsumowanie jego wyników. Należy podkreślić staranne opracowanie albumu zarówno pod względem merytorycznym jak i graficznym. (—)

76. SECOMSKI K.: **Wstępny bilans pierwszych trzech lat Planu 6-letniego.** Gosp. plan. 1952, nr 11, str. 35—38.

Przegląd wielkich osiągnięć pierwszego okresu realizacji Planu 6-letniego w ważniejszych gałęziach gospodarki narodowej Polski Lud. (w)

Zob. poz. 9, 16, 25, 141, 350

ZWIĄZEK RADZIECKI

77. CHRUSZCZEW N. S.: **Otčet Moskowskovo Oblastnowo Komiteta WKP(b).** Gorod. choz. Moskwy. 1952, nr 10, str. 4—20.

Sprawozdanie Moskiewskiego Komitetu Obwodowego WKP(b) na X Moskiewskiej Konferencji Obwodowej WKP(b). Znaczna część referatu poświęcona jest zagadnieniom przemysłu, transportu i kierowania rolnictwem oraz dalszego podnosze-

nia dobrobytu materialnego i poziomu kulturalnego ludzi pracy. Analiza osiągnięć nowych zadań. (s)

78. FONOTOW G.: **Bibliografia w pomoszcz propagandje litteratury o wielkich strojkach komunizma.** Bibliotekar. 1952, nr 11, str. 7—16.

Przegląd radzieckich bibliografii, poświęconych wielkim budowlom komunizmu. (s)

79. ★ GLEZERMAN G.: **O likwidacji klas wyzyskujących i przewycięzeniu różnic klasowych w ZSRR.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 514, 3 nlb.

Drogi prowadzące do likwidacji klas w świetle nauki marksistowskiej. Charakterystyka klas i walki klasowej w ZSRR w okresie przejściowym. Analiza obecnej struktury klasowej społeczeństwa radzieckiego i drogi przewycięzenia różnic klasowych. Tłumaczenie pracy wydanej w r. 1949. (ch)

80. **Istoriczeskije rieszenja XIX sjezda Kommunistczeskoj Partii Sowietkowo Sojuza.** Plan. choz. 1952, nr 5, str. 15—27.

Historyczne postanowienia XIX Zjazdu KPZR. Zwięzłe omówienie zadań partii, wysuniętych w przyjętym przez Zjazd referacie G. Malenkowa, dotyczących polityki zagranicznej, polityki wewnętrznej oraz dalszego umocnienia partii. Charakterystyka dyrektyw Zjazdu w sprawie piątego planu pięcioletniego. (s)

81. **Istoriczeskij sjezd partii Lenina - Stalina.** Komunist. 1952, nr 20, str. 19—34.

Ogólno światowe i historyczne znaczenie XIX Zjazdu KPZR jako zjazdu, który przyniósł rozwiązanie wszystkich podstawowych zagadnień, stojących w obecnych warunkach przed partią i narodem ZSRR. ZSRR jako główna ostoja pokoju i bezpieczeństwa narodów. Zadania nowej pięcioletki i ich znaczenie dla budownictwa komunizmu. Doniosłość postanowień Zjazdu dla dalszego umocnienia Komunistycznej Partii ZSRR. Wzrost międzynarodowego autorytetu KPZR i rola XIX Zjazdu w uzbrojeniu ideowym wszystkich partii komunistycznych i robotniczych do walki z reakcją i agresją imperialistyczną. (s)

82. J. P.: **Od Wielkiego Października do XIX Zjazdu KPZR. Na drodze do zaspokojenia rosnących potrzeb społeczeństwa.** Prz. Ubezpie. społ. 1952, nr 11, str. 317—319.

Wzrost wydatków na ubezpie. społ. i ochronę zdrowia w ZSRR. Wzrost produkcji przemysłowej. Rozwój rolnictwa. Znaczenie XIX Zjazdu KPZR dla Polski Ludowej. (w)

83. LIKIERT P.: **Na drodze do komunizmu.** Prz. związk. 1952, nr 11, str. 505—507.

Wskazania poprzednich zjazdów WKP(b). Dyrektywy XIX Zjazdu KPZR w sprawie pięcioletniego planu rozwoju ZSRR. (w)

84. (md): **Prawo planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarki narodowej w ZSRR.** Życie gosp. 1952, nr 26, str. 1496—1499.

Omówienie związku prawa proporcjonalnego rozwoju z podstawowym prawem socjalizmu. Wykazanie, że prawo to zapewnia obiektywną możliwość nieustannego planowego rozwoju gospodarki socjalistycznej oraz utrzymanie właściwych proporcji między przemysłem a rolnictwem. Streszczenie artykułu E. Łokszina z czas. „Kommunist”. (1952, nr 20). (g)

85. ★ RUBINSZTEIN M.: **O sozdanji materialno-techniczeskoj bazy komunizmu.** 1952. Izd. CK WLKSM. „Mołodaja Gwardija”, s. 38.

Popularna praca zawierająca tekst wykładu o stworzeniu bazy materialno-technicznej komunizmu. Autor wskazuje na znaczenie elektryfikacji, stalinowskich planów przeobrażenia przyrody, kompleksowej mechanizacji wytwórczości, automatyzacji, chemizacji gospodarki dla zbudowania

komunizmu. Podkreśla rolę partii w walce o oprowadzenie nowej techniki i podniesienie kulturalno-technicznego poziomu pracujących. (g)

86. SWORZEŃ J.: **Wzrost stopy życiowej ludności ZSRR.** Wiedza i Życie. 1952, nr 11, str. 1027—1032.

Znaczenie właściwych mierników dobrobytu ludności. Fakty i liczby świadczące o stałym wzroście stopy życiowej i dobrobytu ludności ZSRR. Przykłady obniżenia stopy życiowej ludności krajów kapitalistycznych. (w)

87. SZIRINSKI J.: **Wieliczestwennyj plan podjoma narodowo chozjastwa SSSR.** Wopr. ekonom. 1952, nr 10, str. 56—68.

Omówienie zadań piątego planu pięcioletniego w dziedzinie rozwoju przemysłu, transportu, rolnictwa oraz wzrostu dochodu narodowego i stopy życiowej mas pracujących. Autor wskazuje na znaczenie obniżki kosztów własnych w gospodarce narodowej dla pomyślnej realizacji tego planu. (g)

88. **Tridecat' pjat' let bor'by za postrojenje kommunizma w SSSR.** Sowiet. gosud. prawo. 1952, nr 11, str. 1—13.

Omówienie wspaniałych osiągnięć ZSRR na drodze budowy podstaw komunizmu. Wykazanie roli państwa i prawa radzieckiego w umacnianiu i rozwijaniu bazy socjalistycznej. Podkreślenie pełnej możliwości zbudowania komunizmu w ZSRR przy istnieniu systemu kapitalistycznego w krajach Europy Zach. (g)

89. ★ **Węzłowe zagadnienia XIX Zjazdu Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego.** Warszawa 1952, K i W. s. 182. 2 nlb.

Wybór artykułów z „Prawdy“, które ukazały się w czasie trwania XIX Zjazdu i bezpośrednio po jego zakończeniu. (ch)

90. ★ WOLIN B.: **Konstytucja Stalinowska — drogowskaz narodów.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. Wiedza Powszechna, s. 86.

Popularne omówienie zdobyczy narodu radzieckiego, zarejestrowanych przez Konstytucję Stalinowską oraz walki o zbudowanie komunizmu w ZSRR. (ch)

91. ZIELIŃSKI J.: **Rośnie dobrobyt mas pracujących w ZSRR.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 12, str. 3—8.

Etapy rozwoju gospodarczego i postępu społecznego w ZSRR w okresie realizacji poszczególnych planów pięcioletnich. Wzrost produkcji rolnej i przemysłowej podstawą wzrostu dobrobytu szerokich mas ludności (dane procentowe). (w)

Zob. poz. 47, 52—53, 66, 78, 106, 109, 131, 138, 329, 349, 600.

KRAJE DEMOKRACJI LUDOWEJ ALBANIA

92. GORSZUNOW F.: **Uspiesznoje razwytje Albanskoj Narodnoj Riespubliki.** Wniesz. torg. 1952, nr 10, str. 25—32.

Osiągnięcia Albańskiej Republiki Ludowej w dziedzinie przemysłu, rolnictwa, transportu. Wzrost stopy życiowej mas pracujących. Doniosła rola braterskiej pomocy ZSRR i krajów dem. lud. (g)

93. KRÜGER E.: **Das Antlitz der Volksrepublik Albanien.** Wirtschaft. 1952, nr 48, str. 12.

Autor omawia sytuację gospodarczą Albanii po II wojnie światowej. Stwierdza on, że dopiero zlikwidowanie resztek feudalizmu i pomoc gospodarcza ZSRR umożliwiły Albanii pełny rozwój gospodarczy. (m)

Zob. poz. 51

CHINY

94. J. A. G.; **Z osiągnięć gospodarczych Chińskiej Republiki Ludowej.** Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 63—66.

Sytuacja gospodarcza Chin przed rewolucją ludową. Obecny rozwój przemysłu ciężkiego i wydobywania ropy naftowej. Inwestycje wodne. Przekształcanie się handlu zagranicznego. (w)

95. KOWALOW Je.: **Tri goda Kitajskoj Narodnoj Riespubliki.** Wopr. ekonom. 1952, nr 10, str. 86—99.

Osiągnięcia gospodarczego i kulturalnego budownictwa Chińskiej Republiki Ludowej. Szczegółowe omówienie zmian ustrojowych wsi chińskiej. Podkreślenie roli Partii Komunistycznej w budownictwie pokojowym. Handlowe stosunki zagraniczne Chińskiej Republiki Ludowej i pomoc gospodarcza udzielana jej przez ZSRR. (g)

96. SŁABKOWSKI M.: **Wielikije dostiżenja Kitajskowo naroda.** Wniesz. torg. 1952, nr 10, str. 6—14.

Osiągnięcia budownictwa gospodarczo-kulturalnego ludu chińskiego. Autor omawia szybki rozwój wymiany handlowej między Chinami a ZSRR i krajami demokracji ludowej uwydatniając nowy jej charakter. (g)

97. WINKLER H.: **Die Zähmung der grossen Strome Chinas.** Wirtschaft 1952, nr 43, str. 11.

Walka narodu chińskiego z klęskami elementarnymi: powodzią i suszą. Pierwsze próby przeobrażenia przyrody; plany na najbliższe lata. (m)

Zob. poz. 62.

CZECHOSŁOWACJA

98. ★ WYSZKOWSKY E.: **Nasze stawby socializmu.** Praha 1952. Oswieta, s. 22.

Czechosłowackie budowle socjalizmu i ich znaczenie społeczno-ekonomiczne. Wykorzystywanie doświadczeń radzieckich. Drogi usprawnienia i przyspieszenia tempa prac związanych z rozbudową przemysłu czechosł. (c)

99. ★ **Zprawa delegace UW KSCz z XIX sjezdu KSSS a ukoly naszi strany.** Praha 1952. Wydawatelstwi UW KSCz, s. 24.

Przemówienie K. Gottwalda z dn. 23.X.1952. Sprawozdanie z XIX Zjazdu KPZR. Znaczenie XIX Zjazdu oraz pracy Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Zadania KPCz w świetle XIX Zjazdu KPZR. (c)

Zob. poz. 139, 342

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

100. **Bericht der Staatlichen Zentralverwaltung für Statistik bei der Staatlichen Plankommission über die Erfüllung des Volkswirtschaftsplanes im III Quartal 1952.** Wirtschaft. 1952, nr 45, str. 1—2.

Komunikat Centralnego Urzędu Statystycznego NRD o wykonaniu planu gospodarczego za III kwartał 1952 r. w zakresie przemysłu, rolnictwa, transportu, inwestycji, handlu zagr., obrotu towarowego. Tabele wskaźników. (m)

101. ★ **O pięcioletnim planie Niemieckiej Republiki Demokratycznej.** Warszawa 1952. K i W, s. 141, 3 nlb.

Zbiór artykułów i przemówień na temat planu 5-letniego NRD wraz z tekstem ustawy. Zawiera: artykuł prez. Wilhelma Piecka; przemówienie W. Ulbrichta wygł. w Izbie Ludowej NRD; fragmenty przemówienia R. Kirchnera o roli związków zawodowych w realizacji planu oraz tekst ustawy z dn. 1.XI.1951 o 5-letnim planie rozwoju gospodarki narodowej. (s)

102. ULBRICHT W.: *Lehren des XIX Parteitages der KPdSU für den Aufbau des Sozialismus in der Deutschen Demokratischen Republik*. Einheit. 1952, nr 12, str. 1303 — 1315; Wirtschaft. 1952, nr 48, str. 3 — 6.
Wykorzystanie prac XIX Zjazdu w dziele budowania podstaw socjalizmu w NRD. Referat wygłoszony na X Zjeździe KC SED. (ch)

WĘGRY

103. RAKOSI M.: *Put' naszej narodnej diemokratiji*. Kommunist. 1952, nr 21, str. 78 — 93.
Droga rozwoju węgierskiej demokracji ludowej.

Historia walki o wprowadzenie i umocnienie dyktatury proletariatu na Węgrzech, prowadzonej pod kierownictwem KP Węgier w oparciu o przykład i braterską pomoc ZSRR. Analiza przemian, zachodzących w układzie sił klasowych. Skróty stenogramu wykładu sekretarza generalnego Węgierskiej Partii Pracujących. (s)

104. SANDOR: *Das neue Ungarn erschliesst seine Naturschätze*. Wirtschaft. 1952, nr 44, str. 12.

Rozwój gospodarki Węgier Ludowych. Reforma rolna i unarodowienie przemysłu pozwalają na pełne wykorzystanie bogactw naturalnych kraju. (m)

VI POLITYKA I GOSPODARKA ŚWIATOWA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

105. GIEMAN Sz.: *Nacjonalno-kolonialny wopros na sowriemiennom etapie*. Wiestn. Mosk. Uniw. sier. obszcz. nauk. 1952, nr 2, str. 79 — 91.

Kwestia narodowo-kolonialna na obecnym etapie. Charakterystyka cech szczególnych ruchu narodowo-wyzwoleńczego w okresie II wojny światowej. Zaostrzenie kwestii narodowej spowodowane wojną. Omówienie międzynarodowego znaczenia zwycięstwa rewolucji w Chinach. (s)

106. ŁYCHOWSKI T.: *Międzynarodowe znaczenie piątego planu 5-letniego ZSRR*. Sprawy międzynar. 1952, nr 6, str. 55 — 80.

Perspektywy dalszego zwięzania się rynków dla ekspansji kapitalistycznej oraz dalsze pogłębianie się światowego kryzysu systemu kolonialnego jako następstwo piątej pięciolatki. (s)

107. ★ *O ideologii wojennej imperializmu amerykańskiego*. Zbiór artykułów. Oprac. Chłopów W. i in. Tłum. z ros. Warszawa 1952. MON, s. 173, 3 nlb.

Zbiór 8 artykułów, demaskujących antyludzkie oblicze współczesnej ideologii amerykańskiej, nastawionej na propagandę agresji i zaboru. Czytelnik znajdzie m. in. omówienia „dzieł” takich teoretyków agresji amerykańskiej, jak Dulles, Fuller i Hart. Książka wykazuje bezpośredniość łączności ideologii amerykańskiej z hitleryzmem. (s)

108. ★ PIWARSKI K.: *Monachium 1938*. Warszawa 1952. LSW, s. 229, 2 nlb.

Przedstawienie kulisy polityki imperialistów zachodnio-europejskich, a szczególności roli imperialistów anglo-amerykańskich w przygotowywaniu II wojny światowej. Monachium jak wstęp do zrealizowania agresji Niemiec hitlerowskich na ZSRR. (ch)

109. POSPIEŁOW P.: *Międzynarodowe znaczenie strotielstwa komunizmu w SSSR*. Kommunist. 1952, nr 22, str. 14 — 34.

Znaczenie XIX Zjazdu KPZR. Światowo-historyczne znaczenie Rewolucji Październikowej jako decydującego zwrotu w historii ludzkości. Zwycięstwo socjalizmu w ZSRR i jego znaczenie międzynarodowe. Budownictwo komunizmu w ZSRR i jego wpływ na losy ludzkości. (ch)

110. SCHEINMAN M.: *Antyludowa polityka Watykanu po drugiej wojnie światowej*. Zesz. hist. „Nowych Drog”. 1952, nr 5, str. 105 — 126.

Związki Watykanu z imperialistami anglo-amerykańskimi. Istota polityki Watykanu i jej główne cele. Narzędzia i metody tej polityki. (ch)

111. SIDOR K.: *Zagadnienia międzynarodowe na XIX Zjeździe KPZR*. Sprawy międzynar. 1952, nr 6, str. 37 — 54.

Autor, na podstawie materiałów XIX Zjazdu KPZR, charakteryzuje obecny układ sił klasowych w świecie jako cechę zaostrzenia się ogólnego kryzysu kapitalizmu. (s)

112. SIENNICKI L.: *Niektóre objawy kryzysu w stosunkach obozu kapitalistycznego*: Życie gosp. 1952, nr 24, str. 1376—1380.

Autor, na podstawie wskaźników produkcji przemysłowej oraz rozmiarów handlu zagranicznego, wykazuje stagnację i narastanie objawów kryzysowych w obozie kapitalistycznym. Wzrost bezrobocia i ograniczenie konsumpcji mas pracujących, jako konsekwencje militarystyki gospodarki narodowej, pogłębiają trudności zbytu. Zaostrzenie walki o rynki zbytu następstwem ekspansji imperializmu amerykańskiego. (g)

113. STALIN I. W.: *Riecz na XIX sjeździe partii*. Kommunist. 1952, nr 20, str. 3—5.

Przemówienie na XIX Zjeździe Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego. zob. poz. 3456, 3457 z 1952 r. (s)

Zob. poz. 24, 70, 332, 587, 88, 590.

KRAJE KAPITALISTYCZNE

114. B. K. *Österreichs Volk verlangt neuen Regierungskurs*. Wirtschaft. 1952, nr 46, str. 12.

Katastrofalny stan gospodarki Austrii (deficyt budżetowy wynoszący ok. 1/2 mld szylingów, wzrastające koszty utrzymania (tabele) i wzrost bezrobocia). Odizolowanie Austrii przez „Plan Marshalla” od niezmonopolizowanych rynków zbytu oraz nieudolność dotychczasowego rządu — przyczynami tego stanu rzeczy. (m)

115. GITLIN J.: *Kolonizacja krajów Ameryki Łacińskiej*. Sprawy międzynar. 1952, nr 6, str. 103 — 113.

Na tle krótkiego rysu historycznego autor podaje wiele aktualnych faktów, dot. ekspansji St. Zjedn. w krajach Ameryki Połudn. i Środk. (s)

116. ★ GOŁĘBIOWSKI I.: *Japonia*. Warszawa 1952. Wiedza Powszechna, s. 218, 1 nlb.

Na tle historii feudalizmu i kapitalizmu autor omawia sytuację polityczną i gospodarczą Japonii w stadium imperializmu. Książkę zamyka rozdział dot. okupacji amerykańskiej Japonii. (k)

117. ★ *How High Are Living Costs*. 1951, s. 151. Rec. PILIPCZUK N.: *Prawda o stoimosti żizni w Kanadzie*. Profies, sojuzy. 1952, nr 12, str. 59 — 61.

W recenzji omówione jest cenne wydawnictwo postępowych kanadyjskich związków zawodowych, poświęcone zag. kosztów utrzymania w Kanadzie. Praca demaskuje fałszerstwa burżuazyjnej statystyki i wykazuje stały, szybki wzrost kosztów utrzymania rodziny robotniczej. Militarystyka gospodarki narodowej przyspiesza peuperyzację proletariatu. (g)

118. KAHN S.: *Die zunehmende Deformation der westdeutschen Wirtschaft*. Wirtschaft. 1952, nr 42, str. 6.

Militaryzacja produkcji Niemiec Zach. (przykładowe tabele wskaźników produkcji). Stałe ograni-

czanie podaży artykułów masowego spożycia i przechodzenie na jednostronną produkcję zbrojeniową. (m)

119. IWANOW S., GRIGORIEW G.: **Pauperyzacja klasy robotniczej w krajach bloku atlantyckiego**. Nowe Czasy. 1952, nr 52, str. 14 — 17.

Działanie podstawowego prawa współczesnego kapitalizmu prowadzi do zwiększenia pauperyzacji proletariatu. Rujnujący wpływ militaryzacji gospodarki i inflacji na położenie mas pracujących. Stały spadek realnej płacy robotczej, wzrost bezrobocia i intensywności pracy w krajach bloku atlantyckiego. (g)

120. LARSKI W.: **Plan Schumana — narzędziem imperialistycznej agresji**. Sprawy międzynarod. 1952, nr 6, str. 81 — 102.

Charakterystyka planu Schumana jako planu wzmocnienia niemieckiego kapitału monopolistycznego i remilitaryzacji Niemiec Zach. w interesie amerykańskiej polityki wojny. (s)

121. MAST J.: **Europa Zachodnia terenem amerykańskiego wyzysku**. Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 66 — 68.

Formy podporządkowywania ekonomiki państw Europy Zach. Stanom Zjedn. na przykładzie Anglii, Niemiec Zach., Włoch i Francji. (w)

122. PARAGUASU A. S.: **Bor'ba trudniejsza Brazylia przeciw imperialistycznej SSZA, za nacjonalną niezawisłość i mir**. Kommunist. 1952, nr 22, str. 83 — 94.

Artykuł działacza brazylijskiego o walce mas pracujących Brazylii przeciw jarzmu imperialistycznemu St. Zjedn., o niepodległość narodową i pokój. Autor ukazuje przenikanie imperializmu amerykańskiego do gospodarki Brazylii i grabież narodu brazylijskiego. Omawia następnie program KP Brazylii i wzrost walki narodo-wyzwolenczej. (s)

123. POPOWA E.: **O niektórych zagadnieniach polityki zagranicznej imperializmu amerykańskiego w latach 1917 — 1939**. Zesz. hist. „Nowych Dróg“. 1952, nr 5, str. 83 — 104.

Omówienie istoty imperialistycznej polityki St. Zjedn. w świetle wypowiedzi J. Stalina. Zdemonstrowanie tezy o rzekomym „izolacjonizmie“ St. Zjedn. w omawianym okresie. Rola imperializmu amerykańskiego w przygotowywaniu II wojny światowej. (ch)

124. ★ RYSAKOW P.: **Agriessiwna politika SSZA w Siewiernej Jewropie**. Moskwa 1952. Gospolitzdat, s. 174, 2 nlb.

Istota, cele i metody agresywnej polityki imperialistów amerykańskich w krajach skandynawskich. Walka narodów skandynawskich z imperializmem amerykańskim. (ch)

125. ★ SAMYŁOWSKI I. W.: **Turecja — wotczina Uoll Strita**. 1952. Gospolitzdat, s. 78, 2 nlb.

Charakterystyka gospodarki i polityki współczesnej Turcji. Bogaty materiał faktyczny, wykazujący podporządkowanie Turcji Stanom Zjedn., militaryzację gospodarki oraz ucisk i nędzę ludu pracującego. Autor przedstawia walkę tureckich sił postępowych przeciw obcemu panowaniu i wojnie. (s)

126. SIENNICKI L.: **Niemcy Zachodnie nie będą kolonią imperializmu amerykańskiego**. Życie gosp. 1952, nr 26, str. 1502 — 1503.

Ekspansja imperializmu amerykańskiego w Niemczech Zach. i jej wpływ na strukturę niemieckiego handlu zagranicznego. Militaryzacja gospodarki prowadzi do nierównomiernego rozwoju poszczególnych gałęzi przemysłu. Stała pauperyzacja mas powoduje potęgowanie się walki o zjednoczone demokratyczne Niemcy przeciw amerykańskiemu imperializmowi. (g)

127. SLOBODSKOJ S.: **Die italienische Arbeiterklasse im Kampf für Frieden und Demokratie**. Neue Welt. 1952, nr 24, str. 3104 — 3117.

Położenie klasy robotniczej i pracującego chłopstwa we Włoszech. Formy, zasięg i cele walki z burżuazją. Rola partii komunistycznej i socjalistycznej. Zdradziecka rola socjaldemokracji włoskiej. Związki zawodowe. (ch)

128. **Zahlen aus Westdeutschland**. Statist. Praxis 1952, nr 10, str. 184.

Dane liczbowe, obrazujące wpływ przygotowań wojennych w Niemczech Zach. na spadek stopy życiowej mas pracujących. W tekście wykres wzrostu cen artykułów pierwszej potrzeby. (m)

129. ZAMOSZKIN J.: **Idieologja anglijskich prawych lejboristow — orużje imperializma i agriesji**. Kommunist. 1952, nr 22, str. 95 — 107.

Poglądy prawicowych laburzystów i ich zbieżność z poglądami faszystowskimi. Cele ideologii laburzystowskiej. (ch)

130. ★ „Les Trusts milliardaires en France“ **Numero special (57-58-59) des „Notes et Etudes Economiques“**. Paris 1952. **Rec.: WASILIEWA W.** Triesty-milliardery — chozajewa Francji. Wopr. ekonom. 1952, nr 10, str. 123 — 127; Kommunist. 1952, nr 20, str. 122 — 128.

Recenzja podkreśla wartość publikacji opracowanej przez postępowych ekonomistów francuskich. Książka przedstawia czytelnikom istotnych władców Francji — wielkie trusty, które całkowicie opanowały gospodarkę Francji. Podkreśla kosmopolityczny charakter wielkiej burżuazji Francji i jej całkowite podporządkowanie amerykańskiemu imperializmowi. (g)

Zob. poz. 27, 65, 67, 107, 246, 265, 267, 310, 419, 467, 575-76, 585.

VII PLANOWANIE GOSPODARKI NARODOWEJ

131. ABROSIMOW M.: **Planomiernoje razwitiye sotsjalistycznej narodowo chozjajstwa**. Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 10, str. 46 — 61.

Artykuł o charakterze konsultacyjnym, poświęcony pracy Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“. Autor artykułu rozwija szerzej zagadnienie planowania socjalistycznego z teoretycznego punktu widzenia, omawiając w szczególności zadania i cechy planowania oraz jego historyczny rozwój w ZSRR. (s)

132. (jh): **Bilanse materialowe i ich rola w planowaniu gospodarczym**. Życie gosp. 1952, nr 24, str. 1369 — 1372

Artykuł jest streszczeniem konsultacji zamieszczonej w nr 4, 1952, czas. „Planowoje chozjajstwo“. Omawia plany zasobów i plany podziału jako części składowe bilansów materialowych. Plany te pozwalają określić potrzeby gospodarki narodowej i ludności oraz znaleźć źródła zaspokojenia tych potrzeb. (g)

133. CHODAK I., MINC B.: **Z zagadnień programu finansowego państwa**. Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 2 — 11.

Program finansowy jako narzędzie rozdziału dochodu narodowego. Program finansowy a bilansy nieinnych dochodów i wydatków ludności. Obja

żka kosztów produkcji. Dochody w programie finansowym. (w)

134. GŁADKOW I.: **O planowym rozwoju socjalistycznej gospodarki narodowej.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1952, nr 5, str. 3 — 20.

Autor wykazuje niemożliwość prowadzenia gospodarki planowej w warunkach kapitalizmu. W ustroju socjalistycznym ekonomiczne prawo planowego rozwoju gospodarki narodowej jest prawem obiektywnym, uwarunkowanym przez społeczny charakter własności środków produkcji. Proporcjonalność rozwoju socjalistycznej ekonomiki znajduje swe odbicie w bilansie gospodarki narodowej. (g)

135. KARP A. A.: **Terenowe komisje planowania w Związku Radzieckim.** (Tłum. wyjątków art. z czas. Sowiet. gosud. prawo. 1952, nr 7). Prz. Ust. gosp. 1952, nr 11, str. 327 — 331.

Cel, zadania, osiągnięcia i tryb pracy komisji. (w)

136. KISIELEWSKI K. POTĘPA J.: **Z doświadczeń planowania terenowego.** Gosp. plan. 1952, nr 12 str. 35 — 38.

Metodyka prac wstępnych oraz tryb i sposób opracowania projektu wojewódzkiego planu gospodarczego. Zatwierdzenie planu. (w)

137. KOZIN M.: **Bilanse materiałowe i ich rola w planowaniu gospodarki narodowej.** Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 48—54.

Główne zadania przy opracowywaniu bilansów materiałowych. Specyfika bilansów poszczególnych rodzajów produkcji. (w)

138. ŁOKSZIN E.: **Zakon planomierowo, proporcjonalnowo rozwitja narodnowo chozjajstwa SSSR.** Kommunist. 1952, nr 20, str. 70—82.

Prawo planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarki narodowej ZSRR jako prawo obiektywne, oparte na podstawowym prawie socjalizmu. Autor poświęca wiele uwagi zagadnieniu proporcji planowych, uwydatniając obiektywny charakter proporcji koniecznych w gospodarce narodowej. Omawia następnie podstawowe zasady planowania socjalistycznego, wynikające z prawa planowego rozwoju, jak: zasadę mobilizującego charakteru planu, zasadę oszczędności i in. (s)

139. ★ **Methodičke pokyny a formulazre pro sestaveni statního planu rozvoje na rok 1953.** Praha 1952, s. 448.

Uwagi metodologiczne, dotyczące sporządzenia czechosł. planu gospodarczego na r. 1953. Formularze. Tekst uchwały partii i rządu o nowym sposobie sporządzania planu gospod. Nomenklatura z zakresu prod. przemysłowej, rolnej, leśnictwa.

transportu i łączności, inwestycji, obrotu detalicznego, gospodarki komunalnej, zaopatrzenia materiałowego. (c)

140. OKROUHLÝ J.: **Podminky a ukazatele rozšířené reprodukce v planování rozvoje národního hospodářství.** Podnikový Hospodář. 1952, nr 11, str. 265—266; nr 12 str. 296—297.

Warunki i wskaźniki reprodukcji rozszerzonej w planowaniu rozwoju gosp. nar. Reprodukcja rozszerzona i bilans gosp. narodowej. Omówienie wskaźników reprodukcji rozszerzonej, wynikających z bilansu produkcji globalnej, dochodu narodowego, bilansu siły roboczej, bilansów materiałowych, bilansu majątku narodowego. (c)

141. PRAWDZIC C.: **O działaniu prawa planowego. proporcjonalnego rozwoju gospodarki narodowej w Polsce Ludowej.** Nowe Drogi. 1952, nr 12, str. 42—60.

Analiza głównych zadań planowania gospodarki narodowej w Polsce w kolejnych etapach rozwoju. Autor rozwija zagadnienie proporcji planowych wewnątrz przemysłu oraz proporcji między przemysłem a rolnictwem. Podkreśla przy tym słuszność i konieczność polityki industrializacji i kolektywizacji opierając się na analizie konkretnych warunków polskich. (s)

142. POPLAWSKI H.: **Planowanie gospodarcze a sprawozdawczość.** Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 47—48.

Znaczenie sprawozdawczości dla planowania gospodarczego. Zadania sprawozdawczości. Wypadki jej fałszowania przez pracowników przedsiębiorstw. Odpowiedzialność karna (przepisy prawne). (w)

143. **Wielikoje stalinskoje uczenie o zakonach razvitja socjalistycznej ekonomiki.** Plan. choz. 1952, nr 5 str. 6—14.

Wielka nauka stalinowska o prawach rozwoju gospodarki socjalistycznej. Główna uwaga zwrócona jest w artykule na prawo planowego, proporcjonalnego rozwoju oraz wykorzystanie prawa wartości. Na tym tle scharakteryzowano zadania stojące obecnie przed radzieckimi organami planowania gospodarki narodowej. (s)

144. WITKOWSKI H.: **Z zagadnień planowania i wykonania planu zaopatrzenia gospodarki narodowej.** Gosp. plan. 1952, nr 11, str. 43—49.

Zasady planowania zaopatrzenia materiałowo-technicznego, ustalone przez PKPG na r. 1953. Bilanse materiałowe a państwowy plan zaopatrzenia. Znaczenie normowania zużycia materiałów. Konieczność właściwego wykonawstwa planów i dobrej organizacji zaopatrzenia. (w)

Zob. poz. 84, 153, 156—57

VII USTAWODAWSTWO

145. BRATUS S. N.: **O sootnoszenji zakonow ekonomičeskich i zakonow juridičeskich pri socjalizmie.** Sowiet. gosud. prawo. 1952, nr 11, str. 14—22.

Wzajemny stosunek praw ekonomicznych i norm prawnych w socjalizmie. Autor wykazuje, że socjalistyczne normy prawne odzwierciedlają wymagania praw ekonomicznych i służą ich realizacji. Podkreśla rolę prawa radzieckiego jako głównego czynnika zapewniającego zgodność sił wytwórczych ze stosunkami produkcji. Krytykuje poglądy Gienkina i in., utożsamiających normy prawne z obiektywnie działającymi prawami ekonomicznymi. (g)

146. BUCZKOWSKI S.: **Z zagadnień regresu.** Prz. Ust. gosp. 1952, nr 12, str. 444—448.

Pojęcie i zakres rozszczenia zwrotnego (regresu) w polskim ustawodawstwie powojennym. (w)

147. HAUSER G.: **Organisation und Aufgaben des Staatlichen Vertragsgerichtes.** Handel. 1952, nr 17, str. 405—406.

Szczegółowe omówienie zadań i organizacji arbitrażu państwowego w NRD. (m)

148. HERMELIN A.: **O karach umownych w obrocie socjalistycznym.** Prz. Ust. gosp. 1952, nr 12, str. 439—444.

Zasady stosowania kar — w świetle obowiązujących przepisów prawnych. (w)

149. MAROWSKI J.: **Zagadnienia własności na tle Konstytucji.** Prz. Ust. gosp. 1952, nr 11, str. 399—404.

Moc obowiązująca zasad prawnych Konstytucji. Stosunki własności w gospodarce uspołecznionej i ochrona tej własności. Pojęcie własności państwowej, indywidualnej, osobistej i organizacji społecznych w świetle przepisów Konstytucji. (w)

150. MAYZEL J.: **Przekazywanie i jego skutki prawne.** Prz. Ust. gosp. 1952, nr 12 str. 433—439.

Pojęcie i zakres przekazywania przedsiębiorstw, zakładów lub ich części oraz przedmiotów majątku trwałego między państwowymi jednostkami gospodarczymi. Omówienie przepisów z 1. 1949—1952, dot. tego zagadnienia. (w)

151. NARYSZKINA R.: **Prawowe położenie narodnych przedsiębiorstwach Niemieckiej Demokracji Rzeszy.** Wniesz. org. 1952, nr 11, str. 37—40.

Zarys historyczny kształtowania się prawnej pozycji przedsiębiorstw państwowych NRD. Wprowadzenie i utrwalenie zasady rozrachunku gospodarczego i systemu umów planowych. (g)

152. **Przegląd ustawodawstwa gospodarczego za czas od 15 września do 15 października 1952 r.** (Dz. U. Nr 39 i 40); za czas od 15 października do 15 listopada 1952 r. (Dz. U. Nr 41—44) z uwzględnieniem uchwał, zarządzeń, instrukcji i okólników ogłoszonych w Monitorze Polskim, Biuletynie PKPG i Dziennikach Urzędowych. Prz. Ust. gosp. 1952, nr 11, str. 414—418; nr 12, str. 459—465. (w)

153. SZLACHEWSKI J.: **W sprawie umów planowych.** Gosp. mater. 1952, nr 11, str. 409—411.

Uwagi dyskusyjne o charakterze prawnym i ekonomicznym, dot. niedomagań i usterek w dziedzinie praktycznego stosowania umów generalnych. (w)

154. SZTEFL A.: **Arbitrażni rzęzi.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 11, str. 277—278; nr 12, str. 300—301. Organizacja czechosł. arbitrażu państwowego.

Kompetencje komisji arbitrażowych. Główne zasady postępowania arbitrażowego. Opłaty arbitrażowe. (c)

155. **Tiesnopliska zprawa o schuzich Narodniho Shromazhdeni (65—67 schuze z 20. a 30.X. 1952).** Praha 1952. Orbis, s. 280.

Stenogram 65—67 posiedzenia czechosłowackiego Zgromadzenia Narodowego. Zawiera on m. in. przebieg obrad nad organizacją księgowości, ustawę o głównych księgowych, o obowiązku dostaw produktów rolnych, o żegludze morskiej i rybołówstwie. (c)

156. WITKOWSKI H.: **Umowy planowe.** Gosp. mater. 1952, nr 12, str. 447—459.

Znaczenie umownych stosunków pomiędzy przedsiębiorstwami w gospodarce kapitalistycznej a socjalistycznej. Ekonomiczna rola systemu umownego w gospodarce planowej. Możliwości usprawnienia systemu zawierania umów. (w)

157. ZIMBEHL A.: **Die Erfahrungen mit dem Vertragssystem, eine wichtige Grundlage zur Vorbereitung der Vertragsabschlüsse 1953.** Verkehr. 1952, nr 11, str. 329—330.

Znaczenie powszechnego systemu umownego dla rozwoju gospodarki socjalistycznej i ugruntowania zasad rozrachunku gosp. Autor analizuje to zagadnienie na podstawie praktyki arbitrażowej. (m)

Zob. poz. 185, 408, 484, 537, 595, 602, 606.

IX STATYSTYKA

ZAGADNIENIA OGÓLNE. TEORIA

158. NIEMCZINOW W.: **Statistika kak nauka.** Wopr. ekonom. 1952, nr 10, str. 100—116.

Artykuł dyskusyjny o statystyce jako nauce. Autor polemizuje z wywodami T. Kozłowa, W. Czermieńskiego, W. Sobolewa i in. Omawia w artykule poznawcze znaczenie statystyki, prawo wielkich liczb, analizę statystyczną i ekonomiczną, przedmiot i metodę statystyki. (g)

STATYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

159. SCHAAKE U., BALLSCHUH O., KÖHLER E.,

KRÖGER E.: **Unsere kommenden statistischen Aufgaben.** Sozfürsorge. 1952, nr 24, str. 612—614.

W niniejszym zeszycie rozpoczęto publikację wykładu o zadaniach i metodach pracy służby statystycznej na odcinku zatrudnienia. W cz. I omówiono krytycznie dotychczasowy system sprawozdawczości i statystyki zatrudnienia oraz metody statystycznego rejestrowania pracowników sezonowych i niepełnozatrudnionych. (m)

Zob. poz. 142, 407

X RACHUNKOWOŚĆ

160. BASIŃSKI E.: **Kalkulacja kosztów.** Gosp. mater. 1952, nr 11, str. 403—407.

Zadania i znaczenie ustalania kosztu jednostkowego wyrobu w rachunkowości przemysłowej. Pojęcie i zastosowanie kalkulacji: planowej, kosztorysowej, wynikowej i normatywnej. Metody kalkulacji sprawozdawczej (normatywna, zleceńowa, i dzieleniowa). (w)

161. BASMANOW I., GRUNTFIEST I.: **K woprosu o miechanizacji uczeza zarabotnoj platy.** Buchgalt. ucet. 1952, nr 9, str. 18—24.

Omówienie stosowanych obecnie w ZSRR metod zmechanizowanej kalkulacji plac roboczych. Sposoby pełnej mechanizacji kalkulacji z uwzględnieniem potrąceń. (s)

162. **BIELENSKIJ N. S.: Chozjajstwiennyje wyczisljenja.** 1952. Moskwa—Leningrad, s. 292.

Zagadnienie rachunkowości gospodarczej. Metody rozwiązywania problemów rachunkowych, powstających w procesie działalności gospodarczej przedsiębiorstwa. Szczegółowe omówienie urządzeń technicznych, służących współczesnej rachunkowości. Dobrze opracowany podręcznik przeznaczony dla technikum górniczego oraz dla pracowników spr-

wozdawczości i planowania w przemyśle węglowym. (g)

163. BUKI S.: **Księgowość rejestrowa dla przedsiębiorstw przemysłowych.** Rachunkowość. 1952, nr 12, str. 512—521.

Analiza sposobów ewidencji sprzedaży w oparciu o założenia RPK. (k)

164. **FEDOROWICZ Z.: Kontrola i analiza działalności gospodarczej przedsiębiorstw.** Warszawa 1952. PWSZ, str. 324.

Istota, cele, zadania, organizacja i formy kontroli w gospodarce socjalistycznej. Sposoby analizowania działalności gospodarczej przedsiębiorstwa. Podręcznik zastępczy dla technikum handlowego. (g)

165. HAENDEL I.: **Inwentaryzacja w przemyśle.** Życie gosp. 1952, nr 24, str. 1358—1359.

Omówienie zasad inwentaryzacyjnych, obowiązujących w 1953 r. w przedsiębiorstwach państwowych. Autor podkreśla znaczenie dokładnej inwentaryzacji dla otrzymania prawidłowych wyników bilansowych działalności gospodarczej przedsiębiorstw. (g)

166. HERIAN J.: **Ewidencja wyroby.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 11, str. 258—260.

Księgowanie produkcji wg nowego czechosł. sy-

- stemu rachunkowości. Przykłady zastosowania metody graficznej. (c)
167. KANCZEWSKI P.: **Inwentaryzacja ciągła zapasów materiałowych.** Rachunkowość. 1952, nr 11, str. 464—466.
Technika przeprowadzania inwentaryzacji ciągłej w zaopatrzeniu materiałowym przeds. społecznych. (k)
168. KOMORNICKI W.: **Księgowość rejestrowa dla przedsiębiorstw przemysłowych.** (Rejestr. zakupu materiałów). Rachunkowość. 1952, nr 11, str. 467—475.
Sposoby księgowania: faktur, żądań zapłaty, sprostowań, niezapłaconych zobowiązań, kosztów zakupu oraz różnych obciążeń i materiałów w drodze. (k)
169. K.K.: **Ekonomiczne podstawy rachunkowości — Koszty produkcji.** Rachunkowość. 1952, nr 11, str. 480—482; nr 12, str. 530—532.
Charakterystyka kosztów produkcji w ustroju kapitalistycznym. Cena towaru w gosp. socjalistycznej jako wyraz społecznych kosztów produkcji. Sposoby księgowania kosztów własnych. Artykuł stanowi wnikliwą analizę ekonomiczną kosztów produkcji w ustroju socjalistycznym. (k)
170. KONIECKO E.: **Zorganizowana księgowość stróżem własności socjalistycznej.** Żywnienie zbior. 1952, nr 12, str. 357—359. (w)
171. KORIENCWIET S.: **O buchgalterskom ucetie wozwrata oboracziwajemych matieriałow na stroj-kach.** Buchgalt. ucet. 1952, nr 9, str. 47—48.
Ewidencjonowanie zwrotów materiałów pomocniczych na budowach. Autor zwraca uwagę na wadliwość dotychczasowej praktyki, która często może prowadzić do marnotrawstwa. (s)
172. KRYŁOW W.: **K woprosu ob analizie riezultatow chozjastwiennoj diejatielnosti glawnowo uprawlenja.** Buchgalt. ucet. 1952, nr 9, str. 25—38.
Autor charakteryzuje zadania analizy działalności gospodarczej gławku (centralnego zarządu) wykazując ich odrębność od zadań teźże analizy w odniesieniu do poszczególnych przedsiębiorstw. Tezy swe popiera konkretnym przykładem wielostronnej analizy, dotyczącej przede wszystkim kosztów własnych produkcji gławku. (s)
173. KWIATKOWSKI W.: **Księgowość rejestrowa dla przedsiębiorstw przemysłowych.** Rachunkowość. 1952, nr 11, str. 475—478.
Autor omawia sposoby rejestracji ruchu materiałów wg kont syntetycznych uwzględniając źródła przychodu tych materiałów. (k)
174. MARCZEWSKI S.: **Pomoc prezydiów rad narodowych w przygotowaniu zamknięć rocznych w spółdzielniach produkcyjnych.** Rada Narodowa. 1952, nr 24, str. 6—8. (w)
175. MIELKOW A.: **Miechaniziruwannaja obrabotka kommierczeskoj dokumentacji na riecznom transportie.** Buchgalt. ucet. 1952, nr 10, str. 35—40.
Omówienie przodujących metod organizacji rachunkowości w transporcie rzeczonym ZSRR. Metody te są oparte na mechanizacji czynności, związanych z opracowywaniem dokumentacji handlowej i operatywno-statystycznej. (s)
176. MOGILSKI H.: **Rola księgowych w zakresie dyscypliny finansowej.** Prz. Ubezpie. społ. 1952, nr 11, str. 331. (w)
177. NEHLS H.: **Die Produktionsinstrumente in der Kostenrechnung.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 19, str. 1022—1024.
Obliczanie stawek amortyzacyjnych środków trwałych. Zaliczanie odpisów amortyzacyjnych do kosztów przedsiębiorstwa pracującego na rozrachunku gosp. (k)
178. NIEMCZINOW P.: **Inwientarizacija kak sostawnaja czast' mietoda buchgalterskowo uceta.** Buchgalt. ucet. 1952, nr 10, str. 7—10.
- Znaczenie inwentaryzacji jako metody kontroli danych rachunkowości. Autor uwydatnia niesłuszność pojmowania inwentaryzacji wyłącznie w sposób techniczny oraz określa zadania komisji inwentaryzacyjnych. (s)
179. OPITZ G.: **O znaczeniu rachunkowości w gospodarce narodowej.** (Tłum. z czas. Einheit. 1952, nr 7). Ekonom. Org. Pracy. 1952, nr 11, str. 525—527.
Rola rachunkowości w ustroju kapitalistycznym a w ustroju socjalistycznym. Przegląd aktualnych potrzeb rachunkowości w gospodarce społecznej NRD. Konieczność korzystania z doświadczeń radzieckich. (w)
180. OPITZ G.: **Voraussetzung für Einführung des neunen Rechnungs wesens in der Industrie.** Wirtschaft. 1952, nr 42, str. 5.
Omówienie ramowych wytycznych nowej rachunkowości przemysłowej w NRD. (m)
181. PŁOTNIKOW W.: **Woprosy uceta, swiazannyje s nowymi normami amortizacjonnych otczisljenij i normami mieżriemontnych probiegow awtomobiliej.** Buchgalt. ucet. 1952, nr 10, str. 41—46.
Artykuł konsultacyjny poświęcony zagadnieniom rachunkowości, związanym z wprowadzeniem nowych norm odpisów amortyzacyjnych i nowych norm przebiegów międzyremontowych w transporcie samochodowym. (s)
182. PUDICH A., HERIAN J.: **Ewidencje materialu w nowe ucetni ewidenci.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 12, str. 282—289.
Sposób księgowania surowca i materiałów pomocniczych wg nowego czechosl. systemu rachunkowości. Formy i technika księgowania. Księgowość analityczna i syntetyczna. Ewidencja materiałów w magazynach. Księgowanie i analiza zaopatrzenia materiałowego. (c)
183. ROGOZIŃSKI W.: **Powszechna inwentaryzacja środków trwałych.** Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 11—18.
Ogólne warunki organizacyjne przeprowadzenia powszechnej inwentaryzacji. Podstawowe pojęcia inwentaryzacji majątku trwałego. Tezy etapy organizacyjne inwentaryzacji: organizacyjno-przygotowawczy, inwentaryzacyjny oraz ustalenia i opracowania wyników. (w)
184. ★ SIWOŃ B.: **Rachunkowość podstawowych gałęzi gospodarstwa narodowego.** (Przemysł i Handel). Wrocław 1952. PWN, s. 361 (Masz. pow.)
Autor omawia rachunkowość przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych na tle systemu finansowego. Publikacja zawiera szereg tablic, wykresów i przykładów praktycznych. Jest ona podręcznikiem dla słuchaczy wyższych uczelni ekonomicznych. (k)
185. SKRZYWAN S.: **O pełną odpowiedzialność głównych księgowych za sprawozdania rachunkowe.** Rachunkowość. 1952, nr 11, str. 460—464.
Zagadnienie sprawozdawczości przedsiębiorstw społecznych w świetle praw i obowiązków głównych księgowych. Konieczność wprowadzenia instytucji rewidentów księgowości w jednostkach nadrzędnych. Odpowiedzialność głównych księgowych i kierowników zakładów za sprawozdawczość rachunkową. (k)
186. ★ SOKAL S., TENDERA P.: **Metodyczny zbiór ćwiczeń z księgowości w oparciu o RPK 1952 dla przedsiębiorstw handlu wewnętrznego.** Obrót towarowy i żywnienie zbiorowe. Wyd. II poprawione i rozszerzone. Warszawa 1952. PWSZ, s. 83. (k)
187. ★ SOKAL S., TENDERA P.: **Przykład rachunkowości handlowej w dokumentach z księgowości handlu detalicznego według RPK na rok 1952.** A. Tekst, B. Dokumenty, C. Rozwiązania. Warszawa 1952. PWSZ, s. 153. (k)

188. ★ SOKAL S., TENDERA P.: **Ramowy Plan Kont dla państwowych przedsiębiorstw przemysłowych w ćwiczeniach i przykładach.** Warszawa 1952. PWSZ, s. 99 (k).

189. STRZIBRNY J.: **Hlavní účetní w naszym gospodarstwie.** *Ekonomie a Finanse.* 1952, nr 8, str. 347—351.

Zasady nowej organizacji księgowości w CzSR. Kompetencje i zadania gł. księgowego. Pozycja gł. księgowego w przedsiębiorstwie społecznym. Odpowiedzialność gł. księgowego. (c)

190. TICHOMIROW A.: **Uczet riezultatow socjalistyczeskowo soriewnowanija na priedpriijatjach promyslowoj kooperaciji.** *Buchgalt. uczet.* 1952, nr 10, str. 29—34. Omówienie metod ewidencji rachunkowej rezultatów współzawodnictwa socjalistycznego w spółdzielczych przedsiębiorstwach państwowych. (s)

191. TOMEK J.: **Cirkulacni obaly.** *Podnikowy Hospodarz.* 1952, nr 11, str. 274—275; nr 12, str. 299—300.

Księgowanie podlegających amortyzacji opakowań towarów. Rodzaje opakowań. Kontrola wykorzystania opakowań. Wskaźniki cyrkulacji. Sposoby księgowania. (c)

192. URBANŃSKI C.: **Decentralizacja księgowości.** *Biul. Banku Inw.* 1952, nr 9—10, str. 140—144. (!)

Cechy charakterystyczne zdecentralizowanej księgowości Banku Inwest. Rozliczenia międzyoddziałowe oraz między centralą a oddziałami. (k)

193. WÜRZBERGER W., STAUCH S.: **Der neue Kontenrahmen.** *Finanzwirtschaft.* 1952, nr 20, str. 1070—1074.

Niektóre zagadnienia (np. środków obrotowych, podziału na klasy) ramowego planu kont, wprowadzonego z dn. 1.I.1953 r. w przedsiębiorstwach państwowych, rozliczających się z budżetem centralnym. (k)

194. ★ ŻEBRAK M. C.: **Kurs rachunkowości przemysłowej.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. Polgos, s. 410, 4 nlb.

Autor omawia działalność gospodarczą przedsiębiorstw przemysłowych oraz krążenie środków obrotowych. Rozwija teorię klasyfikacji kosztów i analizuje metody kalkulacji. (k)

Zob. poz. 227, 230, 233, 245, 359, 376.

XI FINANSE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

195. ★ ALEKSANDROW A. M.: **Finansy SSSR.** 1952. Gosfinizdat, s. 467, 1 nlb.

W pracy omówiono następujące zagadnienia: finanse państwowe a system finansowy ZSRR, rozwój finansów państwowych w ZSRR, finanse przedsiębiorstw, dochody budżetu państwowego, system kredytowy, ubezpieczeniowy i kontroli. Publikacja stanowi podręcznik dla studentów wyższych uczelni. (k)

196. BOŁDYRIEW B.: **Finansy i kreditt — moszczyj ryczag razwittja ekonomiki Kitajskoj Narodnoj Rjespubliki.** *Finansy i Kreditt SSSR.* 1952, nr 2, str. 50—59.

Dane statystyczne, potwierdzające wielkie osiągnięcia na odcinku finansów i kredytu Chińskiej Republiki Ludowej. (k)

197. BOGACZEWSKI M.: **Obostrjenje finansowych protiworieczij mieźdu SSzA i Anglij.** *Finansy i Kreditt SSSR.* 1952, nr 4, str. 78—89.

Pogłębienie się sprzeczności między St. Zjedn. a Anglią, na tle ogólnego kryzysu kapitalizmu. Zależność kapitału angielskiego od rekinów finansowych Ameryki. (k)

198. DARKOW G.: **Prowlerka ispolnienja — wazniejszaja obiazanosť rukowoditelej finansowych organow i bankow.** *Finansy i Kreditt SSSR.* 1952, nr 2, str. 45—50.

Autor krytykuje niedociągnięcia w pracy aparatu finansowego i bankowego. Omawia wytyczne kontroli bieżącej (jak np. konkretność, realność, terminowość poleceń i rozporządzeń) opierając się na konkretnych przykładach. (k)

199. ORŁOWSKI M.: **Wszechzwiązkowy Zaoczny Instytut Finansowy w ZSRR.** *Finanse.* 1952, nr 6, str. 95—107.

Plan pracy studentów, tryb studiów i egzaminów na zaocznej wyższej uczelni finansowej w ZSRR. (k)

200. **Przegląd radzieckich czasopism gospodarczych.** *Finanse.* 1952, nr 6, str. 121—127.

Analiza artykułów zamieszczonych w nowym czasopiśmie radzieckim „Finansy i Kreditt SSSR”. Omówiono artykuły: A. Baczurina „Zysk i podatek obrotowy jako formy podziału dochodu narodowego ZSRR”, nr 1; K. Fiedosiejewa „Rezerwy

obniżki kosztów budownictwa”, nr 3. Pozytywna ocena tych pozycji. (k) Zob. poz. 3532 z 1952 r., 375.

201. **Rieżim ekonomij i zadaczi finansowych organow.** *Finansy i Kreditt SSSR.* 1952, nr 4, str. 13—19.

Charakterystyka zadań gospodarczych zaplanowanych na pięciolecie 1951—55. Osiągnięcia w dziedzinie oszczędności oraz krytyka niedociągnięć. Rola organów finansowych i banków w reżimie oszczędzania. (k)

202. ROWINSKI N.: **Finansowyj kontrol w sowietskoj ekonomike.** *Finansy i Kreditt SSSR.* 1952, nr 4, str. 71—79.

Autor omawia formy i metody kontroli przez organy finansowe, Gosbank, banki specjalne i resorty w ramach ich kompetencji. (k)

203. ★ SITNIN K. W.: **Finansy Giermanskoj Diemokratyczeskoi Rjespubliki.** 1951. Gosfinizdat, s. 120. Rec. DUDINSKI I. *Finansy i Kreditt SSSR.* 1952, nr 3, str. 88—92.

Recenzent podkreśla zalety książki przeciwstawiającej finanse NRD finansom Niemiec Zach. Do niedociągnięć książki recenzent zalicza m. in. brak powiązania finansów z zagadnieniami gospodarczymi oraz niestaranne jej wydanie. (k)

204. ST. K.: **Przegląd przepisów finansowych ogłoszonych od 16 sierpnia do 31 października 1952 r.** *Finanse.* 1952, nr 6, str. 121—127. (k)

205. ZWIERIEW A.: **Powyslt' urowien' ekonomieczeskoi raboty finansowych organow.** *Finansy i Kreditt SSSR.* 1952, nr 3, str. 11—21.

Na tle analizy i charakterystyki piątego planu pięcioletniego ZSRR autor omawia zadania stojące przed pracownikami instytucji finansowych i kredytowych. Formuluje postulaty i wytyczne pracy na r. 1953. (k)

Zob. poz. 133.

SYSTEM BUDŻETOWY

206. BIENIAMINOW N., OBOLENSKI N.: **Niekotoryje woprosy ispolnienja gosudarstwennowo bjużeta SSSR w 1952 godu.** *Finansy i Kreditt SSSR.* 1952, nr 3, str. 37—42.

Omówienie zagadnień dot. realizacji państwowego budżetu ZSRR w r. 1952 (m. in. wykonania planów dochodów w r. 1952, niedociągnięcie aparatu finansowego) w związku z wykonywaniem budżetu na r. 1952. (k)

207. EBERL Z.: **Przyprowadzenie statniho rozpoczutu na r. 1953.** *Ekonomie a Finance.* 1952, nr 8, str. 352—364. Nowa metoda opracowywania budżetu państwowego w CzSR. Etapy opracowywania budżetu. Nowa struktura czechosł. budżetu państwowego. Podsumowanie. (c)

208. FADIEJEW I.: **Uluczszit' organizaciju sbora nalogowych platiezej i rukowodstwa nalogowej rabotoj.** *Finansy i Kriedit SSSR.* 1952, nr 3, str. 30—36.

Omówienie niedociągnięć w organizacji poboru podatków. Analiza przyczyn niewłaściwej pracy aparatu podatkowego RFSRR. Metody zmierzające do ulepszenia pracy organów finansowych. (k)

209. FREITAG K. D.: **Die Haushaltsplanung 1953.** *Finanzwirtschaft.* 1952, nr 23, str. 1258—1260.

Zmiany w planowaniu budżetowym na r. 1953. Wprowadzenie planowania kwartalnego w systemie budżetowym NRD. (k)

210. HERING J.: **Zur Arbeit der Haushaltskommissionen bei den örtlichen Organen unseren Staatsgewalt.** *Finanzwirtschaft.* 1952, nr 19, str. 1030—1032.

Rola stałych komisji budżetowych przy terenowych organach władzy państwowej. Sporządzanie planów pracy komisji i preliminarzy budżetowych. Współpraca komisji budżetowej z innymi komisjami. (k)

211. ★KUBIAK W.: **Zobowiązania podatkowe.** Warszawa 1952. Polgos, s. 131.

Publikacja zawiera tekst dekretu o zobowiązaniach podatkowych, rozporządzenia i zarządzenia wykonawcze oraz wykładnię i komentarz. Jest ona przeznaczona dla pracowników finansowych terenowych rad narodowych. (k)

212. PIROŻYŃSKI Z.: **Istota i zadania budżetu państwowego.** *Finanse.* 1952, nr 6, str. 50—60.

Istota, zadania i pojęcie budżetu socjalistycznego. Funkcja redystrybucyjna i ewidencyjno-kontrolna tego budżetu. (k)

213. **Die Steuerpolitik in Westdeutschland.** *Finanzwirtschaft.* 1952, nr 21, str. 1122—1125.

Polityka podatkowa Niemiec Zach. Ulgi podatkowe przy obciążeniach przedsiębiorstw kapitalistycznych. Opodatkowanie świata pracy. (k)

214. SZIRKIEWICZ.: **Niekotoryje woprosy sostawlenja riespublikanskich i miestnych bjudzetow.** *Finansy i Kriedit SSSR.* 1952, nr 4, str. 55—61.

Autor omawia zagadnienie sporządzania preliminarzy budżetowych republik i miast wydzielonych. (k)

215. ★WYROŻĘBSKI Z.: **System dochodów budżetowych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.** Warszawa 1952. PWSZ, s. 246, 2 nlb.

W publikacji omówione są następujące zagadnienia: dochody budżetowe w ustroju kapitalistycznym, system dochodów budżetowych w Polsce Ludowej, zobowiązania podatkowe, postępowanie podatkowe, dochody budżetowe z gospodarki uspołecznionej, dochody budżetowe z gospodarki nie uspołecznionej i od ludności oraz różne dochody budżetowe. Praca jest podręcznikiem dla technikum finansowego. (k)

Zob. poz. 239, 325, 489.

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

216. FARANA J., DREWNIOK A.: **Kontrola zaangażowania środków finansowych na zaopatrzenie materiałowe.** *Gosp. mater.* 1952, nr 11, str. 418—422.

Powstawanie zobowiązań wobec dostawców z tytułu zaopatrzenia materiałowego. Metoda przeprowadzania kontroli zaangażowania środków finansowych i jej praktyczne wyniki. 3 tabl. (w)

217. KOSTOWSKI M. L.: **O zwiększenie aktywności przedsiębiorstw w realizacji zasad systemu kredytowego.** *Gosp. plan.* 1952, nr 12, str. 42—46.

Przyczyny trudności finansowych w działalności przedsiębiorstw Korzystanie z własnego funduszu obrotowego przeds. i z kredytu bankowego. Zatory w rozliczeniach między przedsiębiorstwami. (w)

218. KOSTOWSKI M. L.: **System rozliczeń przedsiębiorstw państwowych z budżetem państwa.** *Prz. Ust. gosp.* 1952, nr 11, str. 411—413.

Omówienie rozliczeń z tytułu: wpłat z zysków i pokrywania strat oraz nadwyżek i niedoborów środków obrotowych — w świetle obowiązujących przepisów prawnych. (w)

219. KRICZEWSKI O.: **Priedprijatje i bjudzet.** *Finansy i Kriedit SSSR.* 1952, nr 2, str. 60—64.

Przedsiębiorstwa jako podstawowe źródło dochodów budżetowych ZSRR. Powiązanie przedsiębiorstw socjalistycznych z budżetem. (k)

220. POPIŃSKA M.: **Wewnatrzakładowy rozrachunek gospodarczy.** *Finanse.* 1952, nr 6, str. 80—89.

Ogólne zasady rozrachunku gospodarczego. Metody wprowadzenia wewnątrzakładowego rozrachunku gosp. w Radomskich Zakładach Obuwia. System premiowania. Uwagi krytyczne. (k)

221. PSZENICZNYJ P.: **Za ekonomju usprawlenieczkich raschodow.** *Finansy i Kriedit SSSR.* 1952, nr 2, str. 65—69.

Elementy i metody kontroli. Próba usprawnienia kontroli kosztów administracyjnych. (k)

222. SCHOENEICH J.: **Znaczenie zysku w gospodarce uspołecznionej.** *Prz. poczt.* 1952, nr 11, str. 10—15.

Zagadnienie rentowności przedsiębiorstw uspołecznionych. Przytoczone wypowiedzi J. Stalina na ten temat. Zysk w gospodarce socjalistycznej a w krajach kapitalistycznych. (w)

223. TOMUSCHEIT F.: **Einige Erfahrungen aus der bisherigen Durchführung der Finanzplanung 1953.** *Finanzwirtschaft.* 1952, nr 23, str. 1250—1254.

Zasady i metody opracowania planów finansowych na r. 1953. Zagadnienie obniżenia kosztów własnych w planach na r. 1953. Uwagi krytyczne. (k)

224. ★WOROBIEWA A. W.: **Organizacija cehowo chozrasczeta.** Moskwa 1952. Izd. Znanje, s. 28, 5 nlb.

Organizacja wydziałowego rozrachunku gospodarczego. Popularne omówienie roli i form rozrachunku oraz planowania i metod organizacji. (s)

225. ZSCHÜNTZSCH F.: **Um die Verbesserung der Zahlungsausgleichs.** *Finanzwirtschaft.* 1952, nr 23, str. 1240—1244.

Zasady systemu finansowego przedsiębiorstw uspołecznionych w NRD. Środki zmierzające do usprawnienia wzajemnych płatności i rozliczeń. Przyczyny niepłatności przedsiębiorstw uspołecznionych. (k)

Zob. poz. 176-77, 312, 326, 355, 358-59, 369, 372-76, 382, 386, 433, 454, 457, 464, 494, 529, 549, 553, 557.

FINANSOWANIE INWESTYCJI

226. KOŚCIELNIAK M.: **Z zagadnień mobilizacji zasobów wewnętrznych.** Finanse. 1952, nr 6, str. 90—94.

Zagadnienie mobilizacji zasobów wewnętrznych w polskim systemie finansowania inwestycji. (Artykuł dyskusyjny). (k) Zob. poz. 2496 z 1952 r.

227. KOWARZIK J.: **Financowani s hlediska syntehtickej ucetnej ewidencie.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 11, str. 260—263.

Finansowanie z punktu widzenia księgowości syntetycznej. Finansowanie inwestycji ze środków scentralizowanych i z funduszy specjalnych. Finansowanie remontów generalnych. (c)

228. JANIK M.: **Na przełomie planów inwestycyjnych lat 1952 i 1953.** Biul. Banku Inw. 1952, nr 11, str. 182—186. (!)

Zmiany, dot. zamknięcia planu inwestycyjnego na r. 1952. Zmiany w systemie finansowania inwestycji w r. 1953. (k)

229. PILZ W.: **Die Kontrolle der Investitionsmittel in den Betrieben.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 19, str. 1025—1027.

Metody kontroli środków inwestycyjnych. Analiza struktury kosztów własnych w przedsiębiorstwie budowlanym. (k)

230. SKORUPKA D.: **O usprawnienie akumulacji amortyzacji.** Biul. Banku Inw. 1952, nr 11, str. 187—192. (!)

Amortyzacja jako jedno ze źródeł finansowania inwestycji. Konieczność wprowadzenia bodźca ekonomicznego, który wpłynąłby na dotrzymywanie terminów płacenia rat amortyzacyjnych, przeznaczonych na inwestycje. Wyeliminowanie nieprawidłowości przy dokonywaniu przelewów rat amortyzacyjnych. (k)

Zob. poz. 380.

OBIEG PIENIĘŻNY I KREDYT

231. BACKHAUS G., FRIEDEL H.: **Ein Weg zur Verminderung des Bargeldumlaufes — Das Persönliche Konto des Kassierers.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 19, str. 1043—1046.

Metody mierzące do zmniejszenia obrotu gotówkowego. Wahania wpłat i wypłat gotówkowych w kasach Banku Państwa w ciągu dnia, tygodnia i miesiąca. Osobiste konta kasjerów. (k)

232. BALKE W.: **Neue Aufgaben der Deutschen Bauernbank beim Aufbau des Sozialismus.** Wirtschaft. 1952, nr 43, str. 4.

Autor stwierdza, że najistotniejszym obecnie zadaniem Banku Rolnego NRD jest zapewnienie stałego kredytu finansowego spółdzielniom produkcyjnym oraz zorganizowanie planowej kontroli wykorzystania tego kredytu. (m)

233. **Bankowskij ucet i operatiwnaja technika. kontrol rublom w stroitielstwie.** (Obzor statiej i korriespondenciji, postupiwyszich w riedakcju). Finansy i Kriedit SSSR, 1952, nr 3, str. 69—80.

Przegląd artykułów i listów, dot. rozliczeń bankowych i techniki operacji rozliczeniowych, kontroli przy pomocy rubla przedsiębiorstw i organizacji gospodarczych. Uwagi krytyczne. (k)

234. BATYRIEW W.: **Planirovanje dienieżnowo obrasczenja.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 4, str. 19—28.

Autor omawia planowanie obiegu pieniężnego w ZSRR na tle stosunków towarowo-pieniężnych. Plan kasowy i plan kredytowy. (k)

235. BRÜCKNER K.: **Über die Bedeutung des Kassenlimits.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 21, str. 1127—1128.

Znaczenie limitów kasowych w gospodarce socjalistycznej. Przyczyny przekraczania tych limitów w przedsiębiorstwach i instytucjach. (k)

236. CZERNYSZEWA T.: **Usilit' bor'bu za ukriepljenje platieżnoj discipliny.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 3, str. 67—69.

Autor, w oparciu o dane statystyczne, omawia niedociągnięcia w rozliczeniach między przedsiębiorstwami socjalistycznymi. Wskazuje na środki prowadzące do wzmocnienia dyscypliny płatności w ZSRR. (k)

237. DMITRICZEW P.: **Nie oslablat' wnimanja k rabotie po zajmu.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 2, str. 32—37.

Krytyczne uwagi, dot. udziału organów finansowych oraz agentów podatkowych, instytucji i przedsiębiorstw w pracach związanych z akumulowaniem, przekazywaniem i administracją sum, pochodzących z rozpisanej w maju 1952 r. pożyczki państwowej. (k)

238. FRENZEL P.: **Über die Bedeutung der Bilanzmethode bei der Planung und Kontrolle durch die Deutsche Notenbank.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 22, str. 1221—1225.

Ogólne zasady i metody planowania. Planowanie kredytowe Niem. Banku Emisyjnego. Schemat planu kredytowego sporządzony przy pomocy metody belinsowej. Koordynacja budżetu, planu kredytowego, planu kasowego oraz bilansu dochodów i wydatków ludności. (k)

239. FRIZMAN I.: **Protiw akceptnoj formy rasczetow s budżetnymi ucziżdżeniami.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 4, str. 64—65.

Autor krytykuje akceptacyjną formę rozliczeń między przedsiębiorstwami i jednostkami budżetowymi. (k)

240. GNIESZEWSKI: **Akcja rozliczeń i jej wyniki.** Biul. Banku Inw. 1952, nr 9—10, str. 144—150. (!)

Autor omawia zasady przeprowadzania rozliczeń w formie akcji kompensaty i akcji rozliczeń oraz ich znaczenie gospodarcze. Przebieg i wyniki akcji kompensaty przeprowadzonej w Banku Inwest. w marcu 1952 r. i w sierpniu 1952 r. Ocena przydatności akcji kompensaty i akcji rozliczeń Banku Inwest. dla gosp. narodowej. (k)

241. KAHN S.: **Wieder Grossbanken in Westdeutschland.** Wirtschaft. 1952, nr 43, str. 6.

Autor stwierdza na licznych przykładach, iż w Niemczech Zach. właścicielami wielkich banków stają się znów przedwojenni kapitaliści niemieccy. Monopolizowanie wielkiego kapitału jednym z dowodów odradzającego się imperializmu niemieckiego. (m)

242. KESSLAN K.: **Das System der gegenseitigen Verrechnung.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 20, str. 1075—1077.

Organizacja izb rozrachunkowych w NRD. Zalety rozliczeń kompensacyjnych między przedsiębiorstwami państwowymi przy pomocy izb rozliczeniowych. (k)

243. KOGAN M.: **Imperialisticeskaja ekspansija amierikanskich bankow w stranach Jugo-Wostocznoj Azii.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 2, str. 78—82.

Imperialistyczny charakter polityki banków amerykańskich w państwach położonych w południowo-wschodniej Azji. (k)

244. KOZŁOW G.: **Pieniądz w ustroju socjalistycznym.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1952, nr 5, str. 67—78.

Rola i funkcje pieniądza określone są charakterem panujących stosunków produkcji. Autor wykazuje konieczność zachowania stosunków pieniężnych w socjalizmie. Szczegółowo omawia istotę i funkcje pieniądza socjalistycznego przeciwstawiając go pieniądzu kapitalistycznemu. (g)

245. **Kredytowanie pod rasczetyjne dokumenty w pufl.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 4, str. 65—70.

Wypowiedzi na temat kredytowania dokumentów rozliczeniowych w drodze. Uwagi krytyczne. (k)

246. **LAGOBINSKAJA R.: Krizis francuzkowo franka.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 3, str. 81—87.

Autor omawia obniżenie siły nabywczej franka franc. na tle antynarodowej polityki rządów francuskich. (k)

247. **MICHAŁOWSKI T. L.: Funkcja obrotu bezgotówkowego w gospodarce socjalistycznej.** Finanse. 1952, nr 6, str. 61 — 67.

Zarys historyczny rozwoju rozliczeń bezgotówkowych. Rozliczenia bezgotówkowe w gospodarce socjalistycznej jako forma kontroli działalności przedsiębiorstw i instytucji. (k)

248. **NOWAK L.: Walutnyj rieżim Kitajskoj Narodnoj Riespubliki.** Wnieszn. torg. 1952, nr 11, str. 32 — 36.

Omówienie aktów ustawodawczych normujących system kontroli walutowej Chińskiej Republiki Ludowej. Reglamentacja obrotu dewizami i drogo-cennymi kruszcami przyspiesza ludowe budownictwo. (g)

249. **PISKO N.: Hlawni zasady kratkodoboho uwieru.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 11, str. 263 — 265.

Główne zasady kredytu krótkoterminowego. Bezpośredni kredyt bankowy. Planowy charakter kredytowania. Zasada celowości przy udzielaniu kredytu. Zabezpieczenie kredytu. Rodzaje krótkoterminowego nowego kredytu bankowego. Zwrot kredytu; określenie terminów spłaty kredytu. (c)

250. **PŁOTNIKOW K.: Sowletskije diengi na służbie stroitelstwa kommunističeskowo obščestwa.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 2, str. 10 — 21.

Pieniądz radziecki dźwignią budownictwa komunizmu w ZSRR. Pokrycie pieniądza papierowego. Reformy walutowe. (k)

251. **POHL O.: Zlepsit ekonomickou praci statni banky.** Ekonomije a Finance. 1952, nr 8, str. 333 — 346.

Wypowiedź generalnego dyrektora Czechosłowackiego Banku Państwowego na temat działalności banku w r. 1952 i jego zadań, wypływających z uchwały rządu o kredytowaniu przedsiębiorstw uspołeczniowanych i komunalnych. Kredytowanie oraz plan kasowy — 2 węzłowe zagadnienia w walce o usprawnienie ekonomicznej działalności banku w IV kwartale 1952 r. oraz w r. 1953. Zadania organizacyjne na przyszłość. (c)

252. **POLJAKOW M., TRUBIENKOW K.: Gosbank i mieżdunarodnyje rasczety SSSR.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 2, str. 22 — 31.

Bank Państwa jako centralna instytucja rozliczeń międzynarodowych. Klasowy charakter rozliczeń państw kapitalistycznych. Rozliczenia Banku Państwa z innymi bankami krajów demokracji lud. (k)

253. **System kredytowy i rozliczeniowy.** Pod red. M. Usoskina. Tłum. z ros. Warszawa 1952, Polgos, s. 344, 4 nlb.

Publikacja zawiera szczegółowe omówienie systemu kredytowego oraz systemu rozliczeń w ZSRR. Obejmuje między innymi zagadnienia: kredytu

krótkoterminowego, kredytów rozliczeniowych, kredytowania handlu, kredytowania i finansowania rolnictwa. (k)

254. **Uwierowa czynnost a pokladni plan Statni banky czechoslowenske.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 11, str. 267 — 269.

Działalność kredytowa i plan kasowy Czechosłowackiego Banku Państwowego w r. 1952. Kredyty krótkoterminowe, kredyty na cele doraźne, rachunki bieżące. Zwiększenie kredytu ponad limit w ciągu kwartału. Plan kasowy. (c)

255. **WISEK N.: Uwieri na doczasne potreby.** Podnikowy Hospodarz. 1952, nr 12, str. 294 — 296.

Istota kredytów doraźnych udzielanych przez Czechosłowacki Bank Państwowy. Spłacanie kredytu. Dysponowanie środkami kredytowymi. Wniosek o kredyt na cele doraźne. (c)

Zob. poz. 192 — 93, 198, 218 — 19, 457, 553 — 55, 600, 614.

UBEZPIECZENIA GOSPODARCZE

256. **BANASIŃSKI A.: System ubezpieczeniowych „jednostek miar“.** Wiad. ubez. 1952, nr 11, str. 169 — 170.

Konieczność opracowania przez aparat ubezpieczeń społecznych jednostek miar dla ustalenia stawek taryfowych. Podział jednostek miar na grupy. (k)

257. **GEIER H.: Die Besteuerung der durch Brandschäden sichtbar gewordenen Gewinne.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 19, str. 1041 — 1043.

Opodatkowanie zysków osiągniętych z tytułu ubezpieczeń od ognia. (k)

258. **MARTIN W.: Zur Frage des gesetzlichen Versicherungsschutzes für die volkseigenen Handelsbetriebe.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 19, str. 1050 — 1055.

Jednolity system ubezpieczeń rzeczowych zakładów handlu uspołeczniowanego w NRD. Wysokość stawek ubezpieczeniowych w handlu detalicznym i hurtowym. (k)

259. **MROZEK S.: Zmierzamy do wzmożenia ochrony mienia w ruchu transportowym.** Życie gosp. 1952, nr 25, str. 1426 — 1428.

Omówienie nowych zasad ubezpieczeń transportowych i ich roli. (s)

260. **RUTKOWSKI A.: Troska o trwałość ubezpieczeń na życie.** Wiad. ubez. 1952, nr 11, str. 166 — 169.

Istota ubezpieczeń na życie i metody akwizycji. Autor krytykuje brak systematycznej kontroli przebiegu inkasa, płynność siły roboczej oraz brak wyszkolonych agentów. (k)

261. **WARKALLO W.: Wstęp do nauki ubezpieczeń.** Skrypt z wykładów. Warszawa 1951/52. SGPiS, s. 223. **Rec. MATEJKO A.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 12, str. 45 — 46.

Recenzent podkreśla wartość skryptu rozpatrującego ubezpieczenia gospodarcze i społeczne jako dwie odrębne formy organizacyjne funduszu ubezpieczeniowego scentralizowanego. Streszczenie podstawowej tematyki pracy. Potrzeba rozbudowania części pracy dot. ubezpieczenia społecznego (w aspekcie współczesnym i historycznym). (w)

XII P R A C A

ZAGADNIENIA OGÓLNE

262. **Bibliografia z dziedziny zagadnień socjalnych i pokrewnych.** Oprac. J. Gromadzki. Prz. Zag. soc. 1952, nr 11, str. 53 — 56; nr 12, str. 53 — 56.

Bibliografia adnotowana, w układzie działowym, książek i artykułów w języku polskim i obcych. (w)

263. **LIPSKI T.: Dbałość o warunki bytowe załogi ważkim czynnikiem walki o plan.** Życie gosp. 1952, nr 24, str. 1350 — 1353.

Dbałość o warunki bytowe prowadzi do zwiększenia wydajności pracy. Autor wskazuje, że przyczyną zahamowań w produkcji jest często brak troski o człowieka. Podkreśla konieczność popu-

- laryzacji osiągnięć w zakładach, w których zagadnienia socjalno-bytowe są traktowane niewłaściwie. (g)
264. ★MEYERS F.: **Economics of Labor Relations.** Chicago 1951. **Rec. AFANASJEW Ł.:** Faszystowska teoria „biezklasowo kapitalizmu“. Wopr. ekonom. 1952, nr 10, str. 117 — 123.
Recenzja demaskuje apologetyczne wywody F. Meyersa. Wykazuje stałe pogarszanie się położenia amerykańskich mas pracujących i reakcyjną rolę amerykańskich prawniczych związków zawodowych. Teoria „bezklasowego kapitalizmu“ służy zamaskowaniu wyzysku proletariatu. (g)
265. ★PASZERSTNIK A. Je.: **O prynuditielnom trudie w SSzA i drugich stranach amierikano-anglijskogo bloka.** Moskwa 1952, Izd. Znanje, s. 23, 1 nrb.
Praca przymusowa w St. Zjedn. i innych krajach bloku anglo-amerykańskiego. Autor przytacza liczne fakty stosowania przymusu pozaekonomicznego oraz przedkapitalistycznych form wyzysku, pracy niewolniczej, handlu ludźmi itd. w omawianych krajach. (s)
266. ★ **Rozwoj socialisticke ekonomiky a rust produktivny prace.** Praha 1952, Prace, s. 36.
Podstawowe problemy wzrostu wydajności pracy i związanego z nim rozwoju gosp. narodowej. Zagadnienie jakości produkcji, ukrytych rezerw, kompleksowej oszczędności surowca i materiałów pomocniczych. Liczne przykłady z działalności przedsiębiorstw czechosł. przemysłu. (c)
267. ★ **Some documents on the conditions of the Iranian Workers under the Anglo-Iranian Oil Co.** Genewa, 1952, s. 47. **Rec. R. G.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 12, str. 48 — 49.
Zbiór dokumentów ilustrujących warunki życia robotników irańskich pod rządami Anglo-Irańskiego Towarzystwa Naftowego opublikowany przez rząd irański. Recenzent podkreśla wartość dokumentów demaskujących metody wyzysku kapitalistycznego w krajach zależnych i wyjaśniających społeczne podłoże sporu o naftę irańską — w przeciwstawieniu do „dokumentów“ Międzynarodowego Biura Pracy. (w)
268. WANATOWSKI A.: **Przyczyny i skutki wypadków przy pracy w latach 1946 — 1949.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 12, str. 17 — 26.
Metoda opracowywania materiału statystycznego wypadków. Dane procentowe. Przyczyny i następstwa wypadków przy pracy. 12 tabl. (w)
- KADRY. ZATRUDNIENIE**
269. BAUMANN U.: **Mehr Beachtung der Qualifizierung und Förderung der Frau in den Betrieben.** Wirtsch. 1952, nr 46, str. 10.
Gospodarcze i społeczne znaczenie masowego zatrudniania kobiet. Autor podkreśla, iż kobiety stanowią ogromną rezerwę kadr pracowniczych. Ochrona pracy kobiet w ustawodawstwie NRD. (m)
270. BLINOWSKI F.: **O zapewnienie kadr dla realizacji planu 6-letniego.** Prz. związk. 1952, nr 10, str. 445 — 451.
Konieczność stosowania prawidłowych proporcji w płacach, lepszego normowania pracy oraz walki z absencją. Rola organizacji partyjnych i związkowych w walce o pełne wykorzystanie dnia roboczego, zwiększenie zakresu pracy akordowej oraz rozwój szkolenia przywarsztatowego. (w)
271. DASZKIEWICZ W.: **Problemy planowania werbunku siły roboczej w świetle wytycznych VII Plenum KC PZPR.** Gosp. plan. 1952, nr 11, str. 49 — 54.
Podstawowe zasady planowania werbunku siły roboczej (zasada jedności planowania, ścisłości zapotrzebowania na siłę roboczą, prawidłowości terenowych bilansów siły roboczej, koncentracji werbunku). Realizacja tych zasad oraz jej cele i zadania na obecnym etapie. (w)
272. HEJNE T., MAKOLA M.: **Wzrastająca rola werbunku i błędy zakładów pracy.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 12, str. 9 — 14.
Znaczenie i zadania werbunku sił roboczych ze wsi do przemysłu. Pośrednictwo pracy i werbunek w l. 1949 — 1951. Warunki pomyślnego przebiegu akcji werbunkowej. Konieczność wzmocnienia opieki zakładów pracy nad zwerbowanymi pracownikami. (w)
273. JERIOMIN W.: **Przygotowanie kadr górniczych.** Gosp. gór. 1952, nr 12, str. 29 — 30.
Zagadnienie stałego podnoszenia kwalifikacji kadr roboczych w związku z całkowitą mechanizacją robót w kopalniach radzieckich. Rozwój sieci szkół górniczych i górniczo-mechanicznych. (w)
274. LANCMANŃSKI Z.: **Rola i zadania związków zawodowych w akcji produktywizacji inwalidów.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 11, str. 6 — 11. (w)
275. TATOŃ A.: **ZSRR — twórcą nowego systemu szkolenia robotników.** Szkoła zaw. 1952, nr 21, str. 628 — 633.
Stalinowskie pięciolatki a zagadnienie przygotowania kadr robotniczych. Szkoły państwowych rezerw pracy. Formy szkolenia i podnoszenia kwalifikacji robotników w przedsiębiorstwach. (w)
- Zob. poz. 159, 398, 449, 610, 612 — 13, 614, 617.
- WSPÓLZAWODNICTWO.
RUCH RACJONALIZATORSKI.**
276. BELEJ R.: **Rola i znaczenie współzawodnictwa międzybranżowego na PKP.** Transp. 1952, nr 12, str. 443 — 445. (w)
277. BERENDA C.: **Metoda Kowalowa w kopalnictwie naftowym.** Nafta 1952, nr 11, str. 310 — 311. (w)
278. FISZER W.: **Jak powinny pracować komisje wynalazczości pracowniczej.** Las pol. 1952, nr 11, str. 27 — 28.
Uzupełnienia do art. Fiszer W. zob. poz. 279. (w)
279. FISZER W.: **O sprawną pracę komórek wynalazczości.** Las pol. 1952, nr 11, str. 26 — 29.
Dotychczasowe osiągnięcia i braki w działalności komórek wynalazczości pracowniczej. Konieczność dalszych usprawnień. (w)
280. FRANKOWSKI Z.: **O planową tematykę dla racjonalizatorów.** Odcież. 1952, nr 11, str. 21 — 22. (w)
281. GALLUS J.: **Doświadczenia pierwszych tygodni realizacji zobowiązań produkcyjnych ku czci wyborów i XIX Zjazdu WKP(b).** Prz. związk. 1952, nr 11, str. 512 — 515.
Wyniki zobowiązań w przemyśle węglowym, hutnictwie żelaznym, budownictwie, włókiennictwie i in. Trudności w realizowaniu zobowiązań. Zadania związków zaw. na tym odcinku. (w)
282. ★GLINIARZ J.: **Grupa związkowa w walce o jakość produkcji.** Warszawa 1952, Wyd. Związkowe CRZZ, s. 30, 1 nrb.
Źródło i skutki brakoróbstwa. Metody walki o podniesienie jakości: akcja wychowawcza i uświadamiająca, wzmocnienie kontroli produkcji, walka z brakiem kwalifikacji wśród robotników. Dotychczasowe doświadczenia. (w)
283. H. K., Z. W.: **Z ruchu współzawodnictwa i racjonalizatorstwa.** Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 60 — 63.
Rozwój akcji zobowiązaniowej w poszczególnych przemysłach dla uczczenia wyborów i XIX Zjazdu KPZR. Konkretyzacja i kontrola zobowiązań. (w)
284. JANOWSKI F.: **Rola współzawodnictwa według nowych form.** Wiad. gór. 1952, nr 10, str. 305 — 307.
Popularyzacja nowych form współzawodnictwa. Osiągnięcia w l. 1951 i 1952. (w)

285. ★JEWSTAFIEW G. N.: **Socjalistischeskoje soriewnowanije — zakonomiernost' i dwiżuszczaja siła ekonomieszkowo razwija sowietskowo obszczestwa.** 1952. Gospolitizdat, s. 344.
Tematem książki jest współzawodnictwo socjalistyczne jako prawidłowość i siła napędowa rozwoju ekonomicznego społeczeństwa radzieckiego. Książka wszechstronnie oświetla zagadnienie, dając teoretyczne uogólnienie na podstawie gruntuwanej analizy różnych form współzawodnictwa w przemyśle i rolnictwie. Autor zebrał obfity materiał faktyczny, zarówno historyczny jak i aktualny. Osobno omówione jest współzawodnictwo w krajach dem. lud. **Rec. MASŁOWA N. S.** Sowieck kniga. 1952, nr 11, str. 90 — 92. Recenzentka charakteryzuje książkę jako bardzo pożyteczną dla osób studiujących ekonomię polityczną socjalizmu, jak również dla ogółu czytelników. Książka wypełnia lukę w literaturze ekonomicznej tego zagadnienia, w której brak było opracowania uogólniającego. (s)
286. K. K.: **Konferencje partyjno-techniczne wzmagają aktywność załóg.** Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 54 — 58.
Wnioski z konferencji partyjno-technicznych odbytych w hucie „Pokój”, w Starachowickiej Fabryce Samochodów Ciężarowych, w Zakładach Przemysłu Azotowego w Tarnowie i Widzewskich Zakładach Przem. Bawełn. Problemy organizacyjne. (w)
287. ★KOSTYRA W.: **Współzawodnictwo pracy w kolejnictwie.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 60, 3 nlb.
Rozwój współzawodnictwa na PKP w l. 1950 — 1951. Formy współzawodnictwa w poszczególnych służbach: ruchu, mechanicznej i drogowej. Konkretyzacja podejmowanych zobowiązań i ich efekty ekonomiczne. (w)
288. LIKIERT P.: **Socjalistyczny stosunek do pracy gwarancją wykonywania planów produkcyjnych.** Prz. związ. 1952, nr 12, str. 557 — 560.
Omówienie, na przykładzie „Ursusa”, możliwości rady zakładowej w dziedzinie podnoszenia wydajności pracy. (w)
289. LIPSKI T.: **Zobowiązania — metodą stałej walki o plan.** Życie gosp. 1952, nr 25, str. 1415 — 1417. (s)
290. KIRCHNER R.: **Grundsätze des sozialistischen Wettbewerbs.** Arbeit. 1952, nr 11, str. 795 — 804.
Autor omawia przesłanki, charakter i treść współzawodnictwa socjalistycznego. Podkreśla, iż ostatecznym celem współzawodnictwa jest przyspieszenie zbudowania socjalizmu. Rola Związków zawodowych. W tekście liczne cytaty z dzieł Stalina i teoretyków marksizmu. (m)
291. ★MUELLER H.: **Uplatniowani Kowalewowy metody w narodnich podnicich Niem. Demokrat. Republiky.** Praha 1952, Technicko-Wiedecke Wydawatelstwi, s. 80, 30. rys.
Doświadczenia z akcji rozpowszechniania metody Kowalowa w przedsiębiorstwach przemysłu budowy maszyn w NRD. Autor przytaczając konkretne przykłady, omawia możliwości upowszechniania osiągniętych wyników w pozostałych przedsiębiorstwach. (c)
292. NAZAREWSKI J.: **Planowanie wynalazczości pracowniczej.** Prz. związ. 1952, nr 11, str. 531 — 533.
Ogólne podstawy planowania. Umasowienie akcji wynalazczości. Wartość produkcyjna, techniczna i ekonomiczna wynalazczości pracown. Planowanie mierników pomocniczych. Wyniki planowania akcji wynalazczości w przemyśle maszyn elektrycznych. (w)
293. **Organizacja współzawodnictwa w zakresie kompleksowej obniżki kosztów.** Prz. budowl. 1952, nr 9, str. 338 — 341.
Upowszechnianie metody Szyszczmorowa i Zawjałowa we współzawodnictwie pracy. (w)
294. RUBBEL R.: **Rationalisatoren-Kämpfer für den Sozialismus.** Sozfürsorge. 1952, nr 22, str. 549.
Konieczność wymiany zdobyczy racjonalizatorskich między zakładami pracy. Oszczędności uzyskiwane z wprowadzenia udoskonaleń. System premiowania pomysłów racjonalizatorskich. (m)
295. SCHIRRMESTER H.: **Erfolgreicher Republikwettbewerb der Socialversicherung.** Sozfürsorge. 1952, nr 22, str. 568.
Autor omawia niewykorzystane dotychczas możliwości i sposoby zorganizowania współzawodnictwa pracy w instytucjach ubezpieczeń socjalnych. (m)
296. **Socjalistyczne współzawodnictwo pracy w zakładach młyńskich.** Gosp. zboż. 1952, nr 10 — 11, str. 53 — 55.
Reorganizacja współzawodnictwa pracy w przemyśle młynarskim. Umasowienie współzawodnictwa dzięki podniesieniu świadomości społeczno-politycznej pracowników. (w)
297. **Steigerung der Arbeitsproduktivität innerhalb der Verwaltung.** Sozfürsorge. 1952, nr 23, str. 578 — 579.
Omówienie sposobów podniesienia wydajności pracy personelu administracyjno-biurowego w zakładach produkcyjnych. Możliwości zwiększenia udziału pracowników w ruchu racjonalizatorskim. Współzawodnictwo. Wymiana doświadczeń. Konieczność fachowego doszkalania pracowników. Artykuł jest pracą zbiorową „brygady administracyjnej” zakładów przemysłowych Leuna. (m)
298. ★**Stosowanie metody inż. F. Kowalowa w przemyśle polskim.** Praca zbiorowa. Warszawa 1952. PWT, s. 121.
Prace Instytutu Ekonomiki i Organizacji Przemysłu, z. 2(11).
Szczegółowe sprawozdania z badań i czynności związanych z wprowadzeniem metodą inż. Kowalowa przodujących metod pracy w kilku zakładach przemysłowych. Zebrane doświadczenia dotyczą przemysłu włókienniczego, elektrotechnicznego i drzewnego. Mają one duże znaczenie dla zaznajomienia aktywu przemysłowego z problematyką stosowania metody inż. Kowalowa w zakładzie pracy. (s)
299. SZMIREK J.: **Jak rozwija się wynalazczość w kopalni Prezydent.** Wiad. gór. 1952, nr 12, str. 368 — 370.
Znaczenie Klubu Techniki i Racjonalizacji dla rozwoju wynalazczości. Umasowienie racjonalizacji na terenie kopalni „Prezydent”. Brygady racjonalizatorskie. Potrzeba wzorowania się na metodach radzieckich w realizacji i upowszechnianiu usprawnień. (w)
300. TYSZYŃSKA Z.: **O współzawodnictwie pracy w ZSRR.** Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 12, str. 560 — 562.
Nowe formy socjalistycznego współzawodnictwa w radzieckich zakładach przemysłowych w l. 1951 — 1952. Literatura. (w)
301. WACHOWIAK E.: **Współzawodnictwo laboratoriów przemyślnych.** Gosp. zboż. 1952, nr 12, str. 27—32.
Wpływ współzawodnictwa na stały wzrost wydajności pracy. Warunki i wyniki współzawodnictwa w l. 1950—1952. (w)
302. WIGURA K.: **Stachanowcy wskazują nam drogę.** Prz. związ. 1952, nr 11, str. 508—511.
Geneza i podstawy ruchu stachanowskiego. Rozwój tego ruchu w okresie Wielkiej Wojny Narodowej i w latach powojennych. Początki ruchu stachanowskiego w polskim współzawodnictwie pracy. (w)
303. **Współzawodnictwo pomoże wykonać plan roczny.** Życie gosp. 1952, nr 24, str. 1347—1350.
Omówienie roli administracji gospodarczej w organizowaniu współzawodnictwa pracy. Liczne

przykłady dobrej i złej współpracy z grupami związkowymi. Podkreślenie konieczności przejścia do zobowiązań długofalowych i zaniechania metody zrywów. (g)

Zob. poz. 190, 343, 386, 396-97, 433, 439, 520.

PLACE

304. ★ JEZEK L.: **Wypoczet mezd w textilnim prumyslu podle statniho katalogu prace.** Praha 1952. Prumyslowe Wydawatelstvi, s. 92.

Tablice do obliczania zarobków wg obowiązującego w Czechosł. przemysłu włókienniczym państwowego katalogu pracy. (c)

305. KONAKOW D.: **Placa robocza w ustroju socjalistycznym.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg“. 1952, nr 5, str. 54—66.

Artykuł wykazuje, że sposób produkcji określa społeczną organizację pracy i zasady jej wynagradzania. Wzrost wydajności pracy winien wyprzedzać wzrost płacy robotniczej. Formy płacy robotniczej w ZSRR. Przeciwwstawienie stałego wzrostu dochodów robotników i kolchoźników w ZSRR spadkowi dochodów mas pracujących w krajach kapitalistycznych. (g)

306. KOWALAK T.: **O pogłębienie analizy ekonomicznej zatrudnienia i plac w przemyśle graficznym.** Poligrafika. 1952, nr 6, str. 26—32.

Zadania kontroli wykonania planu. Rola i zadania komórek planowania oraz kierownictwa zakładów graficznych w pogłębianiu analizy wydajności pracy, pełnego wykorzystania dnia roboczego i plac. Zagadnienia struktury zatrudnienia. Właściwa sprawozdawczość jako narzędzie kontroli wykonania planu. (w)

307. MARECKI J.: **Nowy system plac w handlu wiejskim.** Życie gosp. 1952, nr 24, str. 1363—1365.

Omówienie dodatnich stron nowego, prowizyjnego systemu plac w handlu wiejskim. Nowe place odpowiadają socjalistycznej zasadzie podziału. Materialne zainteresowanie sprzedawców w wysokości obrotów prowadzi do lepszego zaopatrzenia sklepów. (g)

308. ROGOŹ L.: **Polityka plac w górnictwie a VII Plenum.** Gosp. gór. 1952, nr 12, str. 10—13.

Uzależnienie wzrostu kadr pracowniczych od właściwej konstrukcji systemu plac. Konieczność przebudowania siatki plac w przemyśle naftowym i w koksochemii. Potrzeba opracowania taryfikatorów kwalifikacyjnych dla poszczególnych gałęzi gospodarki gór. w oparciu o doświadczenia ZSRR. (w)

309. S. T.: **Kilka słów o akordowaniu prac załadunkowych i wyładunkowych.** Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 35—37.

Wprowadzenie norm i plac akordowych. Tabele normujące wynagrodzenie za załadunek i wyładunek towarów. Orientacyjne normy i place. Wyjaśnienia. (w)

310. SAILLANT L.: **Walka o podniesienie plac w państwach kapitalistycznych.** Prz. związk. 1952, nr 12, str. 585—587.

Przyczyny nędzy mas pracujących w krajach kapitalistycznych. Popieranie żądań robotniczych na forum międzynarodowym przez ŚFZZ. (w)

311. WACHLIN G.: **Anwendung des Leistungsprinzips im Reparatur und Unterhaltungsbetrieb.** Sozfürsorge. 1952, nr 23, str. 576—577.

Omówienie możliwości stosowania akordu przy naprawach i remontach maszyn. Autor podaje metody obliczania akordu i zaleca ten sposób pracy jako jeden z elementów wzmacniających socjalistyczne współzawodnictwo. (m)

Zob. poz. 161.

PRAWO PRACY, UMOWY ZBIOROWE

312. DOEHRING A.: **Woher sind die Mittel für Zwecke des Arbeitsschutzes zu nehmen?** Sozfürsorge. 1952, nr 23, str. 585.

Autor cytuje i komentuje zarządzenia rządu NRD o źródłach finansowania urzędzeń z zakresu bhp. Rozróżnia urzędzenia planowe i pozaplanowe, a w związku z tym różne źródła ich finansowania. (m)

313. **Przegląd ustawodawstwa pracy oraz przepisów pokrewnych za okres wrzesień — październik 1952 r.; październik — listopad 1952 r.** Prz. prava społecznego. 1952, nr 11, str. 141—156; nr 12, str. 157—172. Wkładka do mies. Prz. Zag. Soc. 1952, nr 11, 12. (w)

314. SCHLEGEL R.: **Das Arbeitsrecht in Ost- und Westdeutschland** Wirtschaft. 1952, nr 47, str. 6.

Autor stwierdza, iż w NRD postanowienia prawa pracy stanowią gwarancję zdobyczy mas pracujących. W Niemczech Zach. zaś prawo jest narzędziem ucisku w rękach burżuazji. (m)

315. **Über den Arbeitsschutz im Kapitalismus.** Sozfürsorge. 1952, nr 22, str. 555.

Brak jednolitych przepisów prawnych w ustawodawstwie kapitalistycznym, dotyczących ochrony pracy stwarza możliwości nadużyć w tej dziedzinie. „Ochrona pracy“ w krajach kapitalistycznych jest jedynie środkiem osiągnięcia jak największych zysków kosztem wyzysku robotnika. (m)

316. ZIEGLER H.: **Über die Anwendung des Gesetzes zum Schutze der Arbeitskraft der in der Landwirtschaft Beschäftigten.** Sozfürsorge. 1952, nr 23, str. 593—594.

Przegląd i wykładnia aktów prawnych, dotyczących ochrony pracy robotników rolnych w NRD. (m)

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

317. CHECHLIŃSKI J.: **Zasada centralizmu demokratycznego w radzieckim budżecie ubezpieczenia społecznego.** Prz. Ubezpiecz. społ. 1952, nr 11, str. 321—323.

Na tle ogólnych założeń politycznych i gospodarczych autor omawia związek między systemem ubezpieczeń społecznych a systemem budżetowym. (k)

318. ★ ERBAN E.: **Socialni zabezpečeni zemiedlcu — witezstwi swazku rolniku a dielniku.** Praha 1952. Brazda, s. 96.

Ubezpieczenie społeczne rolników w CzSR. Stan przedwojenny. Walka o ubezpieczenie społ. po 1945 r. Realizacja ubezpieczenia społ. na wsi. Załącznik: przepisy ubezpieczeniowe dla członków spółdzielni produkcyjnych; stawki ubezpieczeniowe. (c)

319. LUCZYŃSKI F.: **Zmiany w ubezpieczeniach społecznych.** Życie gosp. 1952, nr 26, str. 1487—1490.

Omówienie zmian, wprowadzonych w l. 1951 i 1952 do systemu ubezpieczeń społecznych. Zmiany te mają na celu zwiększenie roli zakładu pracy i ogniw związkowych w dziedzinie ubezpieczeń rodzinnych i chorobowych. (g)

320. ★ MIMRA S., ZEMAN Z.: **Dawky nemocenskeho pojizteni a rodzinne prizidavky.** Praha 1952. Prace, s. 130.

Przegląd i interpretacja głównych, obowiązujących w CzSR przepisów z zakresu ubezpieczenia chorobowego i dodatków rodzinnych. (c)

321. STAWOWCZYK S.: **Co należy uważać za dzień pełnego zatrudnienia przy ocenie uprawnień do zasiłków rodzinnych.** Prz. Ubezpiecz. społ. 1952, nr 11, str. 327—329. (w)

322. STAWOWCZYK S.: **Nowy system finansowania wypłat zasiłków w zakładach pracy, których fundusz**

plac kontroluje bank. Prz. Ubezpie. społ. 1952, nr 12, str. 357—360. (w)

323. TURENIEC M.: **Przodujące ubezpieczenie społeczne zbudowane w wyniku rewolucji socjalistycznej.** Prz. Ubezpie. społ. 1952, nr 11, str. 319—321.

Rola państwowego ubezpieczenia społecznego w ZSRR w polepszaniu warunków materialnych i kulturalnych klasy robotniczej i inteligencji pracującej. (w)

324. WOŹNICZKA F.: **Początek płatności renty z Karty Górnik w razie zbiegu jej z zasiłkiem chorobowym.** Prz. Ubezpie. społ. 1952, nr 11, str. 334—335. (w)

AKCJA SOCJALNA

325. NIEDUSZYŃSKI M.: **Finansowanie urzędzeń socjalno-kulturalnych.** Finanse. 1952, nr 6, str. 68—79.

Rodzaje wydatków na cele socjalno-kulturalne i ich finansowanie z budżetu. Wzrost wydatków budżetowych na powyższe cele w Polsce Lud. Stosunek tych wydatków do innych wydatków budżetowych. (k)

326. NIEDUSZYŃSKI M.: **Finansowanie urzędzeń socjalnych i kulturalnych w skali zakładu pracy.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 11, str. 11—18.

Typy urzędzeń socjalnych i kulturalnych w zakładach pracy. Zasady gospodarowania funduszem zakładowym. Tryb finansowania urzędzeń socjalnych i kulturalnych. Finansowanie akcji socjalno-kulturalnej z budżetu państwa oraz przy pomocy środków specjalnych. (w)

327. OZDOWSKI E.: **Ochrona praw matki i dziecka w ZSRR.** Prz. Zag. soc. 1952, nr 11, str. 19—23.

Charakterystyka radzieckiego prawa pracy w zakresie ochrony matki i dziecka. Zasiłki państwowe dla matek wielodzietnych i samotnych. Ochrona zdrowia matki i dziecka. Wychowanie dziecka. Opieka nad dziećmi bez rodziców. Ochrona interesów matki i dziecka w rodzinie. (w)

ZWIĄZKI ZAWODOWE

328. ★BRINCKEN S.: **Instrukcja dla społecznych inspektorów pracy w rafineriach nafty.** Warszawa 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 37, 2 nb. (w)

329. ĆWIK T.: **Partia Lenina-Stalina źródłem siły radzieckich związków zawodowych.** Prz. związk. 1952, nr 11, str. 494—499.

Znaczenie Partii Bolszewickiej i Zjazdów Partyjnych dla kształtowania się kierunku działalności związków zawodowych. Zmiana roli związków zaw. po Rewolucji Październikowej. (w)

330. DOEHRING A.: **Arbeitsschutz und Gewerkschaften.** Sozfürsorge. 1952, nr 21, str. 528.

Autor interpretuje wypowiedź Ministra Pracy NRD R. Chwalka o zadaniach państwowej inspekcji pracy. Organizowane przez związki zaw. kursy społecznych inspektorów pracy przygotowują kadry aktywistów związkowych, które służyć będą pomocą organom państwowym w zapewnianiu bezpieczeństwa pracy robotników. (m)

331. PANCCHAWA I.: **O roli sowieckich profsojuzów w sozdanji i ukriepleni socjalistyczeskogo bazisa.** Profies. sojuzy. 1952, nr 6, str. 21—31.

Rola radzieckich związków zawodowych w ukształtowaniu i umocnieniu bazy socjalistycznej. Szczegółowe omówienie zadań związków zawodowych w zakresie umocnienia gospodarki socjalistycznej i kierowania działalnością państwowych ubezpieczeń społecznych. (g)

332. ROSTOWSKIJ S.: **Wsiemirnaja Fiedieracja Profsojuzow w bor'bie za mir.** W pomoszcz profsojuz. aktiwu. 1952, nr 23, str. 10—16.

Omówienie sytuacji w ruchu związkowym w krajach kapitalistycznych. Przedstawienie form i metod walki SFZZ o pokój na tle ciężkich warunków ekonomicznych klasy robotniczej, prześladowań ze strony rządów kapitalistycznych, zdradzieckiej działalności socjaldemokracji. (s)

Zob. poz. 264, 274, 282, 368, 430, 548.

XIII PRZEMYSŁ

ZAGADNIENIA OGÓLNE

333. **Die Entwicklung der Industrie in der Deutschen Demokratischen Republik.** Statist. Praxis. 1952, nr 10, str. nb.

Dane liczbowe o rozwoju przemysłu NRD w l. 1947—1951. W tekście szereg tablic, obrazujących wzrost produkcji poszczególnych towarów i surowców, jak stal, kwas siarkowy, pojazdy mechaniczne, cement, szkło, artykuły spożywcze i inne. (m)

334. FONAR A., KOSZARSKI J.: **Walka o jakość produkcji artykułów konsumpcyjnych.** Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 19—23.

Omówienie, w oparciu o doświadczenia radzieckie, zagadnienia właściwej organizacji, stałego podnoszenia kwalifikacji załogi oraz postępu technicznego jako elementów niezbędnych w walce o jakość. (w)

335. GIEŁŻYŃSKI W.: **Usprawnienie gospodarki remontowej — warunkiem pełnego wykonania planów w przemyśle.** Życie gosp. 1952, nr 24, str. 1353 — 1357.

Właściwa organizacja gospodarki remontowej umożliwia pełne wykorzystanie istniejących mocy produkcyjnych. Omówienie niedomagań na odcinku remontów parku maszynowego i wskazanie sposobów poprawy istniejącego stanu. Podkreślenie znaczenia remontów szybkościowych i planowo-zapobiegawczych. (g)

336. H.: **O większe zbliżenie prac instytutów badawczych do potrzeb przemysłu.** Przem. rolny. 1952, nr 11, str. 424 — 425. (w)

337. HOROCH L.: **O kierunek wykładów i programu nauczania ekonomiki przemysłu, oraz ekonomik branżowych.** Art. dyskusyjny, Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 11, str. 512 — 514.

Rozważania, na ten temat w oparciu o tezy aktualnych prac radzieckich (P. Chromowa oraz W. Gotlobera i Gansztaka), ogłoszonych w czas. „Wopr. ekonom.” 1952, nr 7—8. (w)

338. JANICKI N. F.: **Nowyje czerty geografij promyszlenosti Rumynskoj Narodnoj Riespubliki.** Izw. Akad. Nauk. SSSR, sier. geogr. 1952, nr 3, str. 18 — 26.

Autor wykazuje, że industrializacja socjalistyczna w Rumuńskiej Republice Ludowej wprowadza w życie zasady racjonalnego rozmieszczenia sił wytwórczych. Wspaniały rozwój przemysłowy Rumunii prowadzi do likwidacji zacofania poszczególnych okręgów gospodarczych — pozostałości rządów własnej burżuazji i obcego imperializmu. (g)

339. KACZYŃSKI J.: **Znaczenie normalizacji dla gospodarki metalami nieżelaznymi.** Wiad. PKN. 1952, nr 9, str. 605 — 607.

Produkcja i zapotrzebowanie przemysłu. Możliwości zmniejszenia deficytu materiałowego. Normy materiałowe i ich znaczenie gospodarcze. (w)

340. ★ KOWALSKI J.: **Racjonalna gospodarka remontowa w przemyśle.** Warszawa 1952. Polgos, s. 86, 2 nlb. Zadania przemysłu polskiego w zakresie gospodarki remontowej sformułowane w oparciu o doświadczenia radzieckie i o analizę obecnej sytuacji w przemyśle motoryzacyjnym. Planowanie i organizacja remontów. Zapobieganie awariom. Zagadnienie modernizacji, paszportyzacji i centralnej ewidencji parku maszynowego. (w)
341. MATOUSCH G.: **Die Absatzabteilung muss schnellstens arbeitsfähig werden.** Handel. 1952, nr 16, str. 391.
Znaczenie nowych przepisów, wyłączających zaopatrzenie materiałowe z kompetencji central handlowych. Przepisy te nakładają poważne obowiązki na oddziały zbytu poszczególnych jednostek produkcyjnych. Analiza przesłanek należytego funkcjonowania tych oddziałów. (m)
342. ★ MNIACZKO L.: **Wpad — Rok na wystawie HUKO.** Bratislava 1952. Tatran, s. 166.
Industrializacja wschodniej Słowacji. Gigantyczna budowla socjalizmu wschodniej Słowacji — kombinat HUKO. (c)
343. ★ NOWIERSKI W.: **Walka o oszczędność węgla.** Warszawa 1952. Polgos, s. 44, 1 nlb.
Doświadczenia przodujących palaczy i zakładów pracy na odcinku współzawodnictwa w spalaniu najwłaściwszych gatunków węgla, oszczędzaniu w kotłowniach centralnego ogrzewania, i w sprawniejszym składowaniu i przewożeniu węgla. (w)
344. PETRU A.: **Woda a planowani przemysłu we statnim gospodarzkim planu.** Wodni Hospodarstwi. 1952, nr 11, str. 330 — 333.
Autor omawia zagadnienie zaopatrzenia w wodę przemysłu czechosłowackiego w planie 5-letnim. (c)
345. **Przegląd bibliograficzny normalizacji.** Oprac. przez Dział Dokumentacji PKN. 1952, nr 8, str. 671 — 672; nr 9, str. 743 — 744; nr 10, str. 807 — 808. Dod. do mies. Wiad. PKN. 1952, nr 8 — 10.
Bibliografia adnotowana książek i artykułów polskich oraz obcych z dziedziny normalizacji. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (w)
346. **Przegląd wydawnictw i publikacji z zakresu obsługi, konserwacji i remontów.** Prz. techn. 1952, nr 12, str. 464 — 468.
Bibliografia rejestracyjna wydawnictw radzieckich i polskich. (w)
347. SAKOW M.: **O rezerwach obniżki kosztów własnych produkcji przemysłowej.** Zesz. ekonom. „Nowych Dróg”. 1952, nr 5, str. 90 — 105.
Autor wykazuje, że systematyczne obniżanie kosztów własnych produkcji jest obiektywną koniecznością i prawidłowością rozwoju przemysłu socjalistycznego. Szeroko omawia sposoby obniżki kosztów własnych produkcji popierając swe wywody konkretnymi przykładami z przemysłu ZSRR. (g)
348. ★ SMIECHOW B.: **Nowy etap potężnego rozwoju przemysłu ZSRR.** Tłum. z ros. Warszawa 1952. K i W, s. 92, 4 nlb.
Omówienie wyników czwartego planu 5-letniego w dziedzinie odbudowy i rozbudowy przemysłu. Sukcesy narodu radzieckiego w rozwoju przemysłu ciężkiego. Szczególną uwagę zwraca autor na postęp techniczny i współzawodnictwo pracy jako dzwignie rozwoju przemysłu. (s)
349. SOROKIN G.: **Socjalistyczeskaja promyszlennost' w piatoj piatiletkie.** Plan. choz. 1952, nr 5, str. 47—60.
Omówienie programu wszechstronnego rozwoju przemysłu radzieckiego w piątej pięcioletce. Dane dot. tempa rozwoju poszczególnych gałęzi. Zmiany w rozmieszczeniu przemysłu. Autor analizuje źródła rozwoju przemysłu: plan obniżki kosztów własnych i zagadnienie mobilizacji rezerw. (s)
350. SZYR E.: **Zaszczytne zadania inteligencji w dziele budowy siły i wielkości Ojczyzny.** Fragm. referatu na II Kongresie Inż. i Techników Polskich. Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 11, str. 516 — 522.
Rozwój nowej techniki w przemyśle polskim. Dobro człowieka celem socjalistycznej techniki. Kształtowanie się nowego oblicza polskiej inteligencji technicznej. Rok 1953 — rokiem generalnej ofensywy w walce o jakość. Potrzeba jak najszerszego korzystania z doświadczeń ZSRR. (w)
351. **Tryb zaopatrzenia i dystrybucji metali nieżelaznych oraz niektórych artykułów z tych metali na rok 1953.** Gosp. mater. 1952, nr 12, str. 465 — 472. (w)
352. TYBOR J. W.: **Wykorzystanie rezerw produkcyjnych w przemyśle.** Przem. włókien. 1952, nr 11, str. 344 — 348.
Istniejące źródła rezerw. Drogi wykorzystania rezerw: produkcja potokowa, należyte wykorzystanie paliwa i energii elektrycznej, zwiększenie wydajności pracy robotników oraz postęp techniczny. (w)
353. WOSKRESIENSKI B. W.: **O wysoki poziom literatury z zakresu ekonomiki i organizacji produkcji.** Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 11, str. 511 — 512.
Podsumowanie wyników dyskusji nad art. T. D. Saksagańskiego: „Ocena literatury z zakresu ekonomiki i organizacji produkcji”, publikowanej na łamach czas. „Więstnik Maszynostrojienja”. (w)
354. ZIMA R.: **Wyznam bilance wody pro prumysłowe oblasti.** Wodni Hospodarstwi. 1952, nr 11, str. 362 — 365.
Znaczenie bilansu wody dla okręgów przemysłowych. Zaopatrzenie w wodę czechosł. okręgów przemysłowych w okresie międzywojennym. Planowanie zużycia wody począwszy od r. 1951. Doświadczenia z planowania zużycia wody na r. 1952. (c)

Zob. poz. 98, 144.

PRZEDSIĘBIORSTWA PRZEMYSŁOWE

355. ★ BAROBIEWA A. W.: **Organizacja cechowo chozrasczeta.** Moskwa 1952. Znanje, s. 28.
Stenogram z wykładu o organizacji wewnętrzzakładowego rozrachunku gospodarczego. Sposoby przekazywania planów produkcyjnych pracownikom zakładów, działających na wewnętrznym rozrachunku gosp. (k)
356. BURSCHE J.: **Wpływ wprowadzenia planowania wykonawczego na ekonomiczną działalność przedsiębiorstwa.** Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 12, str. 530 — 534.
Omówienie wyników wprowadzenia planowania wykonawczego na przykładzie jednego z przedsiębiorstw. (w)
357. DIEMCZENKO M.: **Wnutrizawodskoje planirovanje i tiechpromifinplan priedprijatja.** Profies. sojuzy. 1952, nr 8, str. 29 — 37.
Autor dowodzi, że planowanie socjalistyczne podporządkowane jest prawu planowego, proporcjonalnego rozwoju. Omawia wewnętrznie zakładowe planowanie techniczno-ekonomiczne i operatywne wytwórcze, zasady sporządzania planu techniczno-przemysłowo-finansowego i jego podstawowe rozdziały. (g)
358. DODANOW A.: **Finansowyj kontrol za ispolzowanjem sriedstw na tiekuszczej riemont.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 3, str. 50 — 57.
Znaczenie remontów bieżących środków trwałych w przedsiębiorstwach przem. Analiza faktów marnotrawstwa funduszy przeznaczonych na remonty. Stosowanie wewnętrznego rozrachunku gosp. w poszczególnych fazach produkcji. (k)
359. GOŁOWCOW A., RUBINOW M.: **Opridielenje istocznikow prirosta sobstwiennych oborotnych sriedstw promyszlennowo priedprijatja podannym otczetnostil.** Buchgałt. ucet. 1952, nr 10, str. 23—28.

Metody ustalania źródeł wzrostu własnych środków obrotowych przedsiębiorstwa przemysłowego na podstawie danych sprawozdawczości. Artykuł wypełnia częściowo lukę w literaturze z dziedziny planowania finansowego i analizy działalności gospodarczej przedsiębiorstw. (s)

360. GOTŁOBIER W., GANSZTAK W.: **O naukowe opracowanie ekonomiki socjalistycznego przedsiębiorstwa.** Ekon. Org. Pracy 1952, nr 11, str. 504 — 508; Drob. Wytw. 1952, nr 12, str. 32 — 33.

Polemika z niektórymi tezami Chromowa, dotyczącymi ekonomiki przedsiębiorstwa socjalistycznego jako samodzielnej dyscypliny naukowej. Próba określenia miejsca ekonomiki przedsiębiorstwa socjalistycznego w nauce radzieckiej. Pojęcie przedsiębiorstwa oraz treść ekonomiki przedsiębiorstwa jako przedmiot specjalnego kursu wykładowego na wyższych uczelniach. (w) Zob. poz. 337.

361. GRYŁAK J.: **O bezawaryjną pracę naszych przedsiębiorstw.** Nowe Drogi. 1952, nr 12, str. 93 — 106.

Znaczenie walki o likwidację awarii w przemyśle dla naszej gospodarki narodowej. Źródła awaryjności nie tkwią prawie nigdy w tzw. „obiektywnych” trudnościach. Walka z awaryjnością jest zagadnieniem nie tylko technologicznym i gospodarczym, lecz również politycznym. (s)

362. GUZIUR L.: **O właściwą współpracę w rozwiązywaniu zagadnień transportu wewnętrznego.** Przem. chem. 1952, nr 10, str. 465—466.

Konieczność ścisłej współpracy biura projektującego konstrukcyjnego i instytutu naukowego oraz ich zadania. Przykłady z praktyki. (w)

363. HASSNY T.: **Uwagi o organizacji pracy w kómkach zaopatrzenia zakładów przemysłowych.** Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 12, str. 552—556.

Konieczność ujednoczenia systemu pracy w zaopatrzeniu. Omówienie podstawowych zadań i metod pracy poszczególnych jednostek organizacyjnych działu zaopatrzenia. (w)

364. ★HAWLICZEK A.: **Hospodarzeni materiałem w przemysłowych podnicich.** Praha 1952. Przemysłowy Wydawatelstwi, s. 420, rys. 116.

Gospodarka materiałowa w przedsiębiorstwach przemysłowych CzSR. Planowanie zużycia materiałów. Magazynowanie. Możliwości oszczędności w zużyciu materiałów. Przyczyny strat i drogi ich likwidacji. (c)

365. KUSTA R.: **Massnahmen zur Reorganisation des Werkverkehrs.** Verkehr. 1952, nr 11, str. 343—344.

Autor stwierdza istnienie niedociągnięć w transporcie zakładowym w zakresie oszczędnego i racjonalnego wykorzystania sił produkcyjnych. Analizuje szczegółowo braki w dotychczasowej pracy i wysuwa propozycje reorganizacji i ulepszeń. (m)

366. **Metodyka analizy transportu wewnętrznego w przedsiębiorstwie przemysłowym.** Prace Instytutu Ekonomiki i Organizacji Przemysłu. 1952, z. 10, str. 1—16.

Zadania transportu wewnętrznego. Szczegółowy opis metod analizy i wytycznych opracowania systemu transportu wewnętrznego dla zakładów produkcyjnych różnych rodzajów. (w) •

367. **Ocena literatury z dziedziny ekonomiki i organizacji produkcji.** Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 11, str. 508—510.

Przegląd wypowiedzi czytelników w związku z art. T. D. Saksagańskiego „Ocena literatury z dziedziny ekonomiki i organizacji produkcji”. (w)

368. **Riezierwy proizwodstwa — na służbu platletkie.** W pomoszcz profsojuz. aktiwu. 1952, nr 23, str. 1—5. Zadania aktywu związkowego w walce o maksymalne wykorzystanie rezerw. Przegląd osiągnięć w tej dziedzinie. (s)

369. ROTSZTEJN L.: **O poriadkie isczislenja normatiwow sobstwiennych oborotnych sriedstw promyszlennych priedprijatij.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 2, str. 73—78.

Autor krytykuje, na podstawie danych statystycznych, nadmierne wyposażenie przedsiębiorstw przem. w środki obrotowe. Wskazuje na metody właściwego obliczania normatywow środków obrotowych przedsiębiorstw państw. (k)

370. ZAWISZA J.: **Kilka uwag o gospodarce materiałowej.** Gosp. mater. 1952, nr 11, str. 407—408.

Zadania i tryb pracy działu zaopatrzenia w przedsiębiorstwie produkcyjnym. Potrzeba właściwego umiejscowienia działu gospodarki materiałowej w schematach organizacyjnych przedsiębiorstw oraz właściwej metodologii pracy. (w)

Zob. poz. 165 — 68, 173, 188, 194, 216, 521 — 22, 545—46, 549.

BUDOWNICTWO. INWESTYCJE

371. ANDRZEJEWSKI W.: **Metodologia planowania operatywnego na budowie.** Prz. budowl. 1952, nr 10, str. 369—373.

Omówienie metodologii planowania operatywnego i wyjaśnienie jego znaczenia przy kierowaniu robotami. (w)

372. ★BALICHIN M. I.: **Nakladnyje raschody w stroitielstwie i puti ich snizienja.** Moskwa. 1952. Gos. izd. litier, po stroitiel. i archit., s. 136.

Analiza nakładów w budownictwie i metody walki o ich obniżkę. (s)

373. CIBOROWSKI A.: **Zagadnienie oszczędności w budownictwie mieszkaniowym.** Miasto. 1952, nr 12, str. 19—23.

Ocena oszczędności uzyskanych w l. 1950—1952 na etapie projektowania. (w)

374. CZURNOSOW I.: **Ukruplennyje rasczety — ważnaja forma finansowowo kontrola za snizeniem stoimosti stroitielstwa.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 4, str. 38—46.

Krytyka obowiązujących w ZSRR przepisów, dot. rozliczeń za roboty budowlano-montażowe. Postulaty, zmierzające do scalenia stosowanych obecnie cenników jednostkowych. Wprowadzenie scalonych rozliczeń umożliwi zlikwidowanie błędów w rozliczeniach. (k)

375. FIEDOSIEJEW K.: **Riezierwy snizienja stoimosti stroitielstwa.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 3, str. 21—30.

Autor wskazuje sposoby i źródła obniżenia kosztów budowy, jak np.: ścisłe przestrzeganie proporcji ustalonych w kosztorysach, szersze stosowanie maszyn budowlanych i lepsze ich wykorzystanie oraz racjonalne zaopatrzenie materiałowe. (k)

376. GINDIN I.: **Ob ucetie nakladnych raschodow w stroitielstwie.** Buchgałt. ucet. 1952, nr 9, str. 7—17.

Artykuł dyskusyjny, dot. prawidłowego ewidencjonowania nakładów w budownictwie. Autor wskazuje na niedostateczność stosowanych obecnie metod, które utrudniają ujednoczenie sprawozdawczości. Wysuwa on i uzasadnia propozycje dot. nowej klasyfikacji nakładów. (s)

377. MACIEJEWICZ W.: **Zasady opracowania projektu organizacji robót drogowych.** Drogownictwo. 1952, nr 12, str. 333—335.

Cel i zadania projektowania organizacji budownictwa. Systematyka projektu organizacji robót drogowych (charakterystyka techniczna budowy i warunków jej realizacji, organizacji technicznej oraz organizacji kierownictwa budowy). (w)

378. **Przegląd bibliograficzny organizacji i mechanizacji budownictwa.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Nauk. Techn. TOMB. 1952, nr 8—11. Dod. do mies. Prz. budowl. 1952, nr 9, str. 359—60; nr 10, str. 399 — 400; nr 12, str. 494—497. (w)

379. ROTSZTEJN A., TJAGAI E.: **Powojenny rozwój przemysłu budowlanego w ZSRR.** Inw. i Budown. 1952, nr 12, str. 20—26.

Nakłady inwestycyjne w l. 1946—1951. Uprzemysłowanie budownictwa. Postęp techniczny we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej. Zmechanizowanie robót budowlanych. Osiągnięcia na przykładach wielkich budowli. Wzrost wydajności pracy wskutek lepszego wykorzystania maszyn. Rozwój radzieckiej nauki i techniki w pokojowej gospodarce narodowej. (w)

380. RUTKOWSKI J.: **Bankowa kontrola kosztorysów.** Biul. Banku Inw. 1952, nr 9—10, str. 150—153. (!) Obecny stan dokumentacji kosztorysowej. Kontrola kosztorysów pod względem formalnym i merytorycznym. (k)

381. SCHENNERT: **Schaft die Voraussetzungen für eine bessere Projektierung.** Wirtschaft. 1952, nr 44, str. 3.

Krytyka nieterminowości w opracowywaniu dokumentacji technicznej przez biura projektów. Metody polepszenia tego stanu rzeczy. Podstawowe obowiązki inwestorów bezpośrednich i wyższych szczebli oraz przedsiębiorstw wykonawczych. (m)

382. **Snizenje siebiestoimosti stroitelstwa — odno iz ważniejszych usłowij uspiesznowo wypolnienia nowowo piatiletniewo plana.** Stroitel. promysl. 1952, nr 10, str. 2—3.

Artykuł uwydatnia szczególną aktualność walki o obniżkę kosztów budownictwa na tle zadań pięcioletniej. Charakterystyka przyczyn niezadawalających wyników dotychczasowych oraz wykazanie realności zadań planowych. (s)

383. TABAKA M.: **Projekt planu inwestycyjnego 1953 r.** Prz. kolej. 1952, nr 12, str. 451—454.

Niedociągnięcia w metodologii planowania inwestycyjnego i ich skutki w realizacji planu na r. 1952. Uporządkowanie tematyki planowania obiektów inwestycyjnych w projekcie planu na r. 1953. (w)

384. **Technika radziecka i jej ludzie.** Prz. budowl. 1952, nr 11, str. 405—407.

Wspaniały rozwój budownictwa socjalistycznego. Dotychczasowe osiągnięcia techniki budowlanej. Zasady organizacji budownictwa. (w)

385. THOMAS J.: **O prawidłowe obliczanie wskaźników wydajności pracy w budownictwie.** Inw. i Budown. 1952, nr 12, str. 10—13. (w)

386. **W sprawie kompleksowych brygad budowlanych, działających na zasadzie rozrachunku gospodarczego.** (Tłum. z czas. Sbornik materialow o nowoj tiechnike i pieriedowom opytie w stroitelstwie. 1952, nr 6). Prz. budowl. 1952, nr 11, str. 433—435.

Organizacja i rozwój kompleksowych brygad budowlanych. Instrukcja w sprawie organizacji, ewidencji i wynagrodzenia kompleksowych brygad, działających na zasadzie rozrachunku gosp. (w)

387★WIMMER M.: **Zprumyslenieni bytowe wystawy.** Praha 1952. Prace, s. 168.

Uprzemysłowanie budownictwa mieszkaniowego. Sposoby, możliwości i przesłanki usprawnienia pracy w budownictwie mieszkaniowym oraz obniżenia kosztów produkcji. Możliwości stosowania nowych metod pracy w budownictwie przemysłowym. (c)

388. **Zadania dla budownictwa na tle wytycznych VII Plenum Komitetu Centralnego PZPR.** Prz. budowl. 1952, nr 9, str. 321—323.

Sprawozdawcze omówienie referatu min. S. Jędrzychowskiego. Potrzeba zastosowania nowych metod pracy; zagadnienie siły roboczej; zatrudnienie kobiet. (w)

Zob. poz. 171, 226—30, 293, 404, 422, 452, 493, 605.

PRZEMYSŁ MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

389. LEWIN S., ZAHUTA F.: **Planowanie produkcji pomocniczej.** Budown. przem. 1952, nr 6, str. 5—8. (w)

390. NIEBOLSIN I. S., SIEMIONOW B. N.: **Oprze-dielenie ekonomicznych efektywnych rasstojanij pieriewozki produkcji proizvodstwiennych przedpri-jatij stroitielnych organizacij.** Stroitel. promysl. 1952, nr 11, str. 16—18.

Art. dyskusyjny dot. jednego z kryteriów lokalizacji przedsiębiorstw bazy produkcyjnej budownictwa. Autorzy przedstawiają konkretne metody obliczania efektywnych pod względem ekonomicznym odległości przewozów materiałów budowlanych. (s)

391. OSSOWIECKI M.: **Trzeba przeprowadzić propagandę materiałów nowych i zastępczych.** Prz. budowl. 1952, nr 12, str. 463—464. (w)

392. ŻUPNIK J.: **Planowanie i przygotowanie remontów w cegielnictwie.** Mater. budowl. 1952, nr 10, str. 316—322.

Omówienie praktycznych zagadnień z zakresu planowania remontów maszyn i urządzeń cegielni oraz sposobów skracania przestoju remontowych (przez przygotowanie materiałów i części zamiennych, obniżenie kosztów remontu i koordynację planów remontu z innymi odcinkami planów zakładu). (w)

Zob. poz. 439, 446—47.

GÓRNICTWO

393. BORECKI M.: **Przemysł węglowy ZSRR i jego osiągnięcia.** Prz. gór. 1952, nr 11, str. 392—396.

Osiągnięcia produkcyjne. Obecny stan techniczny i organizacyjny przemysłu węglowego. Drogi rozwojowe na najbliższe lata. Wykorzystanie doświadczeń radzieckich przez górnictwo polskie. (w)

394. BOROWSKI J.: **Pomoc ZSRR dla polskiego przemysłu naftowego.** Gosp. gór. 1952, nr 11, str. 9—10.

Rozwój i osiągnięcia przemysłu naftowego ZSRR w okresie powojennym. Odbudowa polskiego przemysłu naftowego po zniszczeniach wojennych. Dostawy ZSRR dla odbudowy polskiego przem. naftowego dokonywane w ramach umów między państwowych z r. 1948 i 1950. (w)

395. DRZEWIECKI J.: **Przemysł gazu ziemnego w Polsce w oparciu o doświadczenia ZSRR.** Nafta. 1952, nr 11, str. 292—295.

Możliwości rozwoju polskiego przemysłu gazu ziemnego jako bazy energetycznej surowcowej dla gospodarki narodowej. (w)

396. FARNY J.: **Osiągnięcia produkcyjne Rybnickiego Zjednoczenia w roku 1952.** Wiad. gór. 1952, nr 12, str. 349—351.

Wyniki harmonijnej, zorganizowanej współpracy załóg, kierownictwa i dozoru. Rytmiczność produkcji. Charakterystyka pracy poszczególnych kopalń. Współzawodnictwo i realizacja planów produkcyjnych. Warunki bytowe górników. Nowoczesne wyposażenie urządzeń socjalnych. (w)

397. FARNY J.: **W Dniu Górnika rybnickie kopalnie podsumowują swe osiągnięcia.** Gosp. gór. 1952, nr 12, str. 2—5.

Osiągnięcia górników w 3 roku Planu 6-letniego. Szkolenie nowych kadr. Trudności w poszczególnych kopalniach w realizowaniu planów rocznych. Ruch racjonalizatorski i współzawodnictwo. Osiągnięcia produkcyjne. (w)

398. GRABOWSKI E.: **Walcymy o wykorzystanie mocy produkcyjnej naszych kopalń.** Wiad. gór. 1952, nr 10, str. 287—288.

Zagadnienie pełnego wykorzystania maszyn i urządzeń w świetle uchwał VII Plenum KC PZPR. (w)

399. HAWRANEK J.: **K technicko hospodarzkym spotrebnim normam materialu a energie w banskem prumyslu.** Uhli a Rudy. 1952, nr 11, str. 350—352.

Zagadnienie techn.-ekonomicznych norm zużycia materiałów i energii w górnictwie czechosłowackim, obowiązujących w planie zaopatrzenia materiałowego na r. 1953. Normy ogólnopaństwowe, zagłębi i zjednoczeń. (c)

400. ISSA A., SROCYNSKI W.: **Zaopatrzenie na nowym etapie.** Gosp. mater. 1952, nr 12, str. 441—447.

Uwagi w związku z opracowaniem planu zaopatrzenia resortu górnictwa na rok 1953. (w)

401. KANCZUCKI A.: **Czeskoslowensky bansky prumysl za kapitalismu.** Uhli a Rudy. 1952, nr 11, str. 325—330.

Górnictwo czechosłowackie w okresie międzywojennym. Kształtowanie się wydobywania węgla i rud. Liczba kopalń. Stosunki własnościowe. Polityka płac. Wydajność pracy. Bezrobocie. (c)

402. KOSMINSKI B. M.: **Ob ekonomiczeskom so-dierżanji analiticeskich metodow w gornom diele.** Gorn. ž. 1952, nr 10, str. 7—10.

Charakterystyka dotychczasowych rezultatów dyskusji radzieckiej o efektywności inwestycji z punktu widzenia potrzeb górnictwa. Autor zwraca szczególną uwagę na niedostateczność analizy opartej wyłącznie na wskaźnikach wartościowych. Określa zadania opracowania metodyki szerszej analizy wskaźnikowej. (s)

403. KOŻEWICZ W.: **Kierunki rentownej pracy kopalń kombinatu „Kiemerowugol“.** (Tłum. z czas. Ugol. 1952, nr 8). Gosp. górn. 1952, nr 11, str. 28—31.

Zwiększenie mechanizacji pracy w procesach wydobywania węgla w r. 1951. Wzrost wydajności pracy. Korzystne wyniki wprowadzenia zasad rozrachunku gospodarczego (wewnątrzzakładowego). Dalsze możliwości obniżki kosztów własnych produkcji. Realizacja planu wydobywania w r. 1951 i pierwszej połowie 1952 r. (w)

404. LESZ M.: **Budujmy oszczędniej.** Gosp. górn. 1952, nr 11, str. 6—8.

Możliwość realizacji uchwały Prez. Rządu z dn. 24.V.1952 r. o oszczędności w budownictwie w zakresie projektowania i wykonawstwa inwestycji górniczych. (w)

405. LESZ M.: **Zadania produkcyjne przemysłu naftowego.** (Skrót referatu wygłoszonego na naradzie partyjno-gosp. woj. rzeszowskiego w dniu 1.IX.1952 r.). Nafta. 1952, nr 11, str. 307—308.

Analiza i ocena wykonania planu w r. 1952. Przegląd najważniejszych zadań produkcyjnych w roku 1953. (w)

406.★MICZENCEW M. D.: **Ekonomika i organizacja proizvodstwa w ugolnoj promyszennosti.** 1952. Moskwa - Leningrad. Ugletiechizdat, s. 417.

Autor omawia ekonomikę przemysłu węglowego, normowanie techniczne, płacę roboczą, organizację wytwórczości i pracy w kopalniach. Podaje typowy projekt organizacji pracy w sztolni. Cenny podręcznik dla techników górniczego może także służyć pomocą fachowcom zatrudnionym w przemyśle węglowym. (g)

407. **O primienienji analiticeskowo metoda w gornom diele.** Gorn. ž. 1952, nr 12, str. 7—8.

Zamknięcie dyskusji o możliwości stosowania metod analizy matematycznej przy rozwiązywaniu zagadnień techniczno - ekonomicznych w przemyśle węglowym. (s)

408. PŁODOWSKI T.: **Szkody górnicze w dotychczasowym i nowym ujęciu prawnym.** Prz. Ust. gosp. 1952, nr 11, str. 405—410.

Omówienie kapitalistycznego systemu odszkodowania za szkody górniczą oraz socjalistycznego

systemu usuwania skutków szkody górniczej i zapobiegania powstawaniu tych szkód. (w)

409. **Przegląd bibliograficzny górnictwa.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Górnictwa. 1952, nr 11, str. 41—44. Dod. do mies. Prz. górn. 1952, nr 11. (w)

410. **Przegląd bibliograficzny nafty.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Instytutu Naftowego. 1952, nr 6, str. 19—22. Dod. do czas. Nafta. 1952, nr 12. (w)

411. PSTRUŽINA E.: **Hospodarzeni s drzewem w dolech.** Uhli a Rudy. 1952, nr 11, str. 347—349.

Gospodarka drzewem w górnictwie czechosłowackim przed i po II wojnie świat. Środki walki z marnotrawstwem drzewa w kopalniach. Opracowanie planu zużycia drzewa na dole; powtórne wykorzystanie drzewa w kopalni. (c)

412.★PUDICH A.: **Dispeczerska služba w dolech.** Praha 1952. Wyd. ROH — Prace, s. 46.

Organizacja i dotychczasowe doświadczenia służby dyspozytorskiej w kopalniach czechosłowackich. Problemy powstające w związku z wprowadzeniem służby dyspozytorskiej w kopalniach i w odkrywkach. Urządzenia niezbędne dla funkcjonowania służby dyspozytorskiej. Główne zasady obsługi tych urządzeń. (c)

413. **Razwitje gornoj promyszennosti w nowoj piatiletkie.** Gorn. ž. 1952, nr 11, str. 3—4.

Bliższe omówienie perspektyw rozwoju kopalnictwa rud żelaznych i metali kolorowych w piątej pięcioletce w ZSRR. Wskazanie metod zapewnienia tego rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień mechanizacji. (s)

414. SABUROW M. Z.: **Wytyczne V pięcioletki rozwoju ZSRR w dziedzinie górnictwa.** Wyjątki z przemówienia... Prezesa Gosplanu na XIX Zjeździe WKP(b) w dniu 8.X.1952. Gosp. górn. 1952, nr 12, str. 23—24.(w)

415. SIERGIENKO S. R.: **Zadaczy nieftianoj promyszennosti w piatoj piatiletkie.** Wiestn. Akad. Nauk SSSR. 1952, nr 10, str. 17—24.

Zadania przemysłu naftowego ZSRR w piątej pięcioletce. Planowany rozwój poszczególnych gałęzi przemysłu naftowego i związane z nim zadania pracowników nauki. (g)

416. STRZELECKI W.: **Możliwości eksploatacyjne torfów opałowych na terenie województwa gdańskiego.** Życie gosp. 1952, nr 26, str. 1494—1496.

Autor omawia znaczenie racjonalnej eksploatacji złóż torfowych dla oszczędności węgla kamiennego. Na konkretnym przykładzie woj. gdańskiego wykazuje istniejące u nas możliwości stworzenia przemysłu naftowego. (g)

417. SZEFKIND M. D.: **Ekonomja elektroenergiji w ugolnych szachtach.** Promysl. enierg. 1952, nr 11, str. 7—9.

Autor wskazuje sposoby oszczędzania energii elektrycznej w kopalniach węgla. Wywody swoje popiera szeregiem konkretnych przykładów. Szeroko omawia znaczenie rytmiczności produkcji dla zmniejszenia zużycia energii elektrycznej. (g)

418. **35 let ugolnoj promyszennosti Sowjetskowo Sojuza.** Ugol. 1952, nr 11, str. 1—5.

Omówienie wspianego rozwoju przemysłu węglowego w ZSRR. Górnictwo węglowe ZSRR jako najbardziej zmechanizowane na świecie. Zadania przemysłu węglowego w nowej pięcioletce. (g)

Zob. poz. 277, 308, 608.

ENERGETYKA

419. CHANKOWSKI A.: **Gidroenergietika chiszcziniceskowo amierikanskowo impierializma.** Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 11, str. 50—60.

Monopolistyczny kapitał amerykański przeszkodą w racjonalnym wykorzystaniu energii wodnej

w St. Zjedn. Elektryfikacja w St. Zjedn. w służbie miliatryzacji i agresji. (s)

420. **Rieżim ekonomji — ważniejszej ryczał dalej-szewo podjoma narodowo chozajstwa.** Promyszl. enierg. 1952, nr 12, str. 1—3.

Rieżim oszczędności — najważniejszą dźwignią dalszego rozwoju gospodarki narodowej. Omówienie zadań stojących przed radzieckim przemysłem energetycznym w dziedzinie obniżki kosztów produkcji w nowym planie 5-letnim. (g)

Zob. poz. 395, 417.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY

421. **AXT M.: Zagadnienia postępu technicznego w przemyśle chemicznym.** Przem. chem. 1952, nr 10, str. 435—439.

Znaczenie postępu technicznego i pomocy ZSRR w tej dziedzinie. Akty normatywne, wydane przez Min. Przem. Chem., zmierzające do wprowadzenia rygorystycznej dyscypliny technicznej i podniesienia kultury technicznej w zakładach przem. Rola instytutów naukowo-badawczych. Rozwój i formy ruchu racjonalizatorskiego. Zadania inteligencji technicznej. (w)

422. **BOBERSKI J.: Zagadnienie organizacji wykonawstwa inwestycyjnego przemysłu gazowniczego.** Gaz Woda. 1952, nr 12, str. 341—344.

Analiza wykonania zadań przemysłu gazowniczego w l. 1950 i 1951 w zakresie: budownictwa gazociągów i urządzeń gazowniczych, budownictwa pieców gazowniczych i ich kapitalnych remontów, budownictwa zbiorników gazowych oraz organizacji projektowania w przemyśle gazowniczym. (w)

423. **HERMANOWSKI H.: Nowe i stare drogi przemysłu chemicznego.** Przem. chem. 1952, nr 11, str. 483—489.

Przegląd osiągnięć ZSRR i krajów demokracji ludowej w dziedzinie rozwoju przemysłu (zwłaszcza chemicznego). Porównanie z sytuacją przem. państw kapitalistycznych. Liczne dane statystyczne. (w)

424. **KALNY K.: K otażce spotrzebnich norem surowin w chemickem prumyslu.** Chemicky Prumysl. 1952, nr 11, str. 344—346.

Normy zużycia surowców w przemyśle chemicznym CzSR. Przestrzeganie dyscypliny technologicznej. Systematyczna, dokładna kontrola laboratoryjna surowca, półfabrykatów i produktów gotowych. Upowszechnianie nowych doświadczeń i osiągnięć. (c)

425. **KOZŁOWSKI T. B.: Zagadnienie zużycia surowców i innych materiałów w przemyśle chemicznym.** Przem. chem. 1952, nr 10, str. 462—464.

Walka o obniżkę kosztów własnych produkcji jako podstawowe zadanie przemysłu chem. Przegląd środków, którymi dysponuje personel techniczny, umożliwiających obniżenie tych kosztów. (w)

426. **Przegląd bibliograficzny chemii.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Placówek Naukowo-Badawczych MPChem. 1952, nr 7, str. 35—40; nr 8, str. 41—48. Dod. do mies. Przem. chem. 1952, nr 10, 12.

Bibliografia adnotowana artykułów i książek polskich i obcych. Klasyfikacja dziesiętna i działowa. (w)

427★ **SZTURC J.: Polotowary jako surowina.** Praha 1952. Prace, s. 36.

Autor omawia opracowaną przez siebie nowatorską metodę obniżki kosztów własnych w przemyśle chemicznym, polegającą na stosowaniu półfabrykatu jako surowca. Możliwości zastosowania powyższej metody w innych gałęziach przemysłu. (c)

Zob. poz. 395.

PRZEMYSŁ CIĘŻKI

428. **ANIOLA J.: Wszeczhronna pomoc ZSRR naszemu hutnictwu.** Wiad. hutn. 1952, nr 11, str. 8—11.

Dostawy surowców i wyposażenia technicznego dla Nowej Huty, huty Bobrek i huty im. Bieruta w Częstochowie. Pomoc przy montażu urządzeń. (w)

429. **BARDIN I. P.: Więcej metalu dla kraju.** Wiad. hutn. 1952, nr 11, str. 3—7.

Osiągnięcia ilościowe i jakościowe metalurgii radzieckiej w r. 1951. (w)

430. **BRODZKA H.: Doświadczenia pierwszej konferencji partyjno-technicznej w hutnictwie.** Prz. związk. 1952, nr 12, str. 561—564.

Współodpowiedzialność związków za realizację planów produkcyjnych. Przygotowanie konferencji przez załogę huty „Pokój”. Wnioski z konferencji. (w)

431. **BROJAN J.: Plan asortymentowy w przemyśle maszyn elektrycznych.** Życie gosp. 1952, nr 26, str. 1478—1482.

Analiza stopnia wykonania planu asortymentowego. Trudności w opanowaniu nowego rodzaju produkcji główną przyczyną niewykonania planu. Omówienie środków zapobieżenia istniejącym brakom. (g)

432. **DICKMAN J.: Zagadnienia materiałowe w przemyśle maszynowym.** Prz. techn. 1952, nr 11, str. 376—379.

Struktura kosztów własnych w przem. masz. Drogi obniżenia kosztów (typizacja materiałów, lepsze wykorzystanie, stosowanie materiałów wyższej jakości i materiałów zamiennych). (w)

433. **KALUŻNY I.: Z doświadczeń hutników radzieckich w walce o obniżkę kosztów własnych.** Wiad. hutn. 1952, nr 11, str. 22—24.

Wykorzystanie surowców i materiałów w produkcji. Zwiększanie wydajności pracy i obniżka kosztów ogólnoadministracyjnych. (w)

434. **KRAUS O.: Mistr — organizator wyroby.** Zlep-szowatel a Wynalazce. 1952, nr 23, str. 666—667.

Majster — organizator produkcji w przeds. przemysłu budowy maszyn. Kompetencje i zadania majstra, wynikające z zasady jednoosobowego kierownictwa. Rola majstra w przeds. kapitalistycznym i socjalistycznym. (c)

435. **Przegląd bibliograficzny elektrotechniki.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Elektrotechniki. 1952, nr 11, str. 31—34; nr 12, str. 35—36. Dod. do mies. Prz. elektrot. 1952, nr 11, 12. (w)

436. **Rezerwy wzrostu wytopu stali.** Życie gosp. 1952, nr 25, str. 1429—1431.

Omówienie najnowszych osiągnięć hutnictwa radzieckiego oraz doświadczeń przodujących zakładów w dziedzinie mobilizacji rezerw produkcyjnych. (s)

437. **Przegląd bibliograficzny hutnictwa.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Inst. Metalurgii. 1952, nr 10, str. 37—40; nr 11, str. 41—44. Dod. do mies. Hutnik. 1952, nr 10, 11.

Bibliografia adnotowania książek oraz artykułów polskich i zagranicznych w układzie działowym. Zawiera, oprócz przeważającej ilości pozycji, omawiających zagadnienia techniczne, również pozycje z zakresu zagadnień ekonomicznych hutnictwa. (w)

Zob. poz. 527, 609, 611, 616.

PRZEMYSŁ LEKKI

438. **ASTAFIEW I. M.: Obuwniają promyślennost' BSSR.** Legk. promyszl. 1952, nr 11, str. 8—10.

Dane dot. rozwoju białoruskiego przemysłu obuwniczego w latach powojennych. Omówienie programu dalszego rozwoju. (s)

439. **Czerpać z osiągnięć radzieckiego szklarstwa i ceramiki.** Szkło i Ceramika. 1952, nr 11, str. 273—274.
Osiągnięcia przem. szklarskiego dzięki współzawodnictwu i nowej technice, ruchowi wynalazczości i racjonalizacji. Współpraca naukowców z pracownikami przemysłu. (w)

440. **EBNER S.: Odzieżowcy stosują radzieckie metody pracy.** Odzież. 1952, nr 11, str. 19—20. (w)

441. **HORTYŃSKI S.: Znaczenie analizy niedociągnięć w produkcji.** Życie gosp. 1952, nr 25, str. 1417—1418.
Analiza przyczyn niedociągnięć w pracy przemysłu włókienniczego. (s)

442. **KAWECKI Z.: Dystrybucja drewna.** Prz. budowl. 1952, nr 12, str. 470—471.

Tryb zaopatrzenia i dystrybucji mat. drzewnych, rozprowadzanych przez PCD. Bilanse i rozdzielniki ważniejszych asortymentów. (w)

443. **★ O nowe metody pracy w przemyśle bawełnianym.** Warszawa. 1952. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 34, 1 nlb.

Popularna broszura, omawiająca zasady organizacji trójek tkackich i przedzalniczych. Znaczenie tych trójek dla szkolenia zawodowego i podnoszenia wydajności pracy. (w)

444. **Osiągnięcia przemysłu ceramicznego w ZSRR i ich wpływ na polski przemysł ceramiczny.** Szkło i Ceramika. 1952, nr 11, str. 275—277.

Zdobyte nauki i techniki radzieckiej podstawą rozwoju przemysłu ceramicznego. Kształcenie kadr technicznych w instytucjach naukowo-badawczych i w laboratoriach. Wytyczne kierunku rozwoju ceramiki polskiej w oparciu o doświadczenia i osiągnięcia radzieckie. (w)

445. **PAREWICZ R.: Operatywne planowanie wewnątrzzakładowe w skrzynkarni.** Przem. drzewny. 1952, nr 12, str. 351—354.

Zorganizowanie pracy w zakładach w związku ze zwiększonymi planami produkcyjnymi. Planowanie codzienne, zapewniające rytmiczność wykonywania planów. (w)

446. **Przegląd bibliograficzny.** Oprac. przez Dział Dokumentacji Naukowo-Technicznej Instytutu Technologii Krzemianów. 1952, nr 6. Dod. do mies. Szkło i Ceramika. 1952, nr 12, str. 303—304. (w)

447. **Przegląd bibliograficzny ceramiki szlachetnej i szkła.** Oprac. przez Dział Dokumentacji Naukowo-Technicznej Instytutu Technologii Krzemianów. 1952, nr 5. Dod. do mies. Szkło i Ceramika. 1952, nr 11, str. 335—336. (w)

448. **Przegląd bibliograficzny włókiennictwa.** Oprac. przez Dział Dokumentacji Naukowo-Technicznej. 1952, nr 11, str. 18—20. Dod. do mies. Przem. włókien. 1952, nr 11.

Bibliografia adnotowania książek oraz artykułów polskich i obcych. Klasyfikacja działowa i dziesiętna. (w)

449. **SZELECHOW M. I.: Wnutriennije riczierwy ot diełocnych fabrik.** Tiekstil. promysl. 1952, nr 12, str. 3—5.

Artykuł dyskusyjny, wskazujący na istnienie wielu wypadków nieracjonalnego wykorzystania siły roboczej w przemyśle tekstylnym. Omówienie nowych, proponowanych przez autora, metod ewidencji i planowania produktywności pracy, które pomogą zmobilizować wewnętrzne rezerwy poszczególnych fabryk. (g)

450. **Trzeba w nowej sytuacji pracować po nowemu.** Szkło i Ceramika. 1952, nr 11, str. 280—283.

Wzrost produkcji towarowej w przemyśle szklarskim w l. 1949—1952. Zmniejszenie strat w cyklu produkcyjnym. Wzrost zatrudnienia. Zastosowanie wszechstronnej mechanizacji. Prowadzenie wzorowej gospodarki materiałowej. (w)

451. **WANAGO J.: Rozszerzyć doświadczenia z dziedziny wzornictwa.** Życie gosp. 1952, nr 25, str. 1423—1426.

Rola wzornictwa w walce o podniesienie jakości produkcji. Omówienie doświadczeń państwowego przemysłu lekkiego w tej dziedzinie. Propozycje zastosowania ustalonych metod pracy w drobnej wytwórczości. (s)

Zob. poz. 503, 510-11.

PRZEMYSŁ ROLNY I SPOŻYWCZY

452. **BOŁDYRIEW P.: Ułuczszit' stroitelstwo priedpriyatij moločnoj promyslennosti.** Moločn. promysl. 1952, nr 10, str. 4—7.

Potrzeba usprawnienia budownictwa przedsiębiorstw przemysłu mlecznego. Zadania przemysłu mlecznego w nowej pięciolatce. Konieczność lepszego wykorzystania sprzętu technicznego. (g)

453. **GĘBKA M., SILBERMAN W.: Zadania CZP Mlecz. w walce o podniesienie jakości mleka.** Porad. mlecz., jajcz. 1952, nr 12, str. 5—6. (w)

454. **GIEPKIE S. T.: Putj snizenja siebiestoimosti produkciji.** Sacharn. promysl. 1952, nr 10, str. 41—43.

Metody obniżania kosztów własnych produkcji w przemyśle cukrowniczym ZSRR. Autor na konkretnych przykładach wykazuje istniejące rezerwy, umożliwiające obniżkę tych kosztów. (g)

455. **GOSTYŃSKI S.: Laboratorium w służbie magazynu.** Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 21—22.

Działalność laboratoriów przy magazynach zbożowych w ZSRR. Wytyczne w zakresie rozszerzenia i pogłębienia pracy laboratoriów w Polsce. (w)

456. **HATTOWSKI J.: Radziecki przemysł spożywczy po pierwszej powojennej pięciolatce. (1946—1950).** Przem. rolny. 1952, nr 11, str. 408—411.

Wzrost produkcji artykułów spożywczych. Poprawa na odcinku lokalizacji przemysłu spożywczego. Mechanizacja zakładów spożywczych. Osiągnięcia technologiczne. Współpraca przemysłu spożywczego z rolnictwem. (w)

457. **INGIERMAN M.: Bankowskij kontrol rublom za rabotaj priedpriyatij rybnoj promyslennosti.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 2, str. 67—73.

Bankowa kontrola rublem przedsiębiorstw przemysłu rybnego. Uwagi krytyczne. (k)

458. **JOPP M.: Zakłady przemysłu mięsnego woj. kra-kowskiego walczą o realizację planu 6-letniego.** Gosp. mięsna. 1952, nr 6, str. 289—293.

Trudności w produkcji przetworów mięsnych. Celowa dystrybucja towaru. Realizacja planów przez Zakłady Mięsne. Upowszechnianie racjonalizatorstwa i współzawodnictwa. Obniżenie kosztów własnych w Zakładach Mięsnych. Szkolenie zawodowe. (w)

459. **KLUGE T.: Rola i zadania majstra w przemyśle młynarskim.** Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 43—45. (w)

460. **★ Planowanie w przedsiębiorstwie przemysłu rolno-spożywczego.** Warszawa 1952. Polgos, s. 240. Rec. A. M. Prz. Zag. soc. 1952, nr 12, str. 47—48.

Recenzent krytykuje błędy opracowania książki przeznaczonej dla pracowników przemysłu rolno-spożywczego i studiujących ekonomikę tego przemysłu (mała ilość przykładów z życia, ogólnikowe omówienie planowania płac, pominięcie zagadnienia werbunku siły roboczej oraz szeregu istotnych spraw socjalnych). (w). Zob. poz. 2921 z 1952 r.

461. **Przegląd bibliograficzny przemysłu rolnego i spożywczego.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Głównego Instytutu Przem. Rolnego i Spoż. 1952, z 11. Dod. do mies. Przem. rolny. 1952, nr 11 str. 439—442. (w)

462. **Przegląd bibliograficzny przemysłu rolnego i spożywczego.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Głównego Instytutu Przem. Rolnego i Spoż. 1952, z. 12. Dod. do mies. Przem. rolny. 1952, nr 12, str. 479—480. (w)
463. **Sacharnaja promyslnennost' k 35 godowszczinie Wielikowo Oktiabrja.** Sacharn. Promyszl. 1952, nr 11, str. 1—3.
Omówienie wspaniałego rozwoju przemysłu cukrowniczego w ZSRR, ze szczególnym uwzględnieniem okresu po II wojnie światowej. (g)
464. **SIEJFUŁAJEW I.: Siebiestoimost' produkcji — ważniejszej kaczestwiennij pokazatel' raboty prijatja.** Sacharn. promyszl. 1952, nr 6, str. 36—39.
Koszt własny produkcji jako bardzo ważny jakościowy wskaźnik działalności przedsiębiorstwa. Autor, na konkretnym przykładzie cukrowni im. Kalinina, analizuje koszty własne produkcji i wykazuje liczne możliwości dalszego ich obniżenia. (g)
465. **SKRYPNIK A., ŁAPSZIN A.: Miecchanizacja i awtomatizacja w miasnoj promyslnennosti.** Miasn. industr. 1952, nr 6, str. 7—10.
Znaczenie mechanizacji i automatyzacji dla przemysłu mięsnego. Analiza doświadczeń przodujących kombinatów mięsnych. Zagadnienie kadr. (s)
466. **WACHOWIAK E.: Służba kontroli technicznej w przemyśle młynarskim.** Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 45—47.
Organizacja i zadania laboratoriów kontroli technicznej w przemyśle młynarskim. (w)
467. **WINOGRADOW N. W.: Proizwodstwo swiekłowcznowo sachara w kapitalistycznych stranach.** Sacharn. promyszl. 1952, nr 11, str. 27—29.
Autor szczegółowo analizuje rozmiary produkcji cukru w krajach Europy Zach. i wykazuje jej stały spadek jako następstwo militaryzacji gospodarki narodowej. Przeciwwstawia mu wspaniały rozwój przemysłu cukrowniczego w ZSRR. (g)
468. **WINOGRADOW I. W.: Woprosy organizaczi sacharnoj promyslnennosti na baze wielikich strojek komunizma.** Sacharn. promyszl. 1952, nr 5, str. 36—40.
Zagadnienie organizacji przemysłu cukrowniczego w oparciu o wielkie budowle komunizmu. Konieczność koncentracji przemysłu cukrowniczego i stref upraw buraków cukrowych w rejonie Powołoża. (g)
469. **Wsie siły, wsie znanja, wies' opyt na rieszenje zadacz nowoj piatiletki.** Miasn. industr. 1952, nr 5, str. 1—6.
Rozwój przemysłu mięsnego w piątej pięcioletce. Przegląd niedociągnięć w dotychczasowej pracy zakładów wytwórczych. Zadania stojące przed przemysłem mięsnym (s)
470. **Wykonanie planów produkcji CZPMlecz. za III kwartał 1952 roku.** Porad. mlecz. jajcz. 1952, nr 11, str. 12. (w)
471. **Za dalniejszeje ukricplenje riečima ekonomij Miasn. industr. 1952, nr 6, str. 1—6.**
Przegląd niedociągnięć w pracy przemysłu mięsnego. Wskazanie konkretnych możliwości i rezerw oszczędności na różnych odcinkach produkcji. (s)
472. **ZAWILIŃSKI W.: Działalność gospodarza tu czarni - rzeźni w I półroczu 1952 roku** (oparta na analizie wskaźników techniczno-ekonomicznych). Porad mlecz. jajcz. 1952, nr 11, str. 19—20. (w)
- Zob. poz. 296, 301, 505.

DROBNA WYTWÓRCZOŚĆ I RZEMIOSŁO

473. **DMOWSKI P.: Drobnny przemysł uspołeczniony w III kwartale 1952 r.** Drob. Wytw. 1952, nr 12, str. 6—8.
Ocena produkcji drobnej wytwórczości w poszczególnych gałęziach przemysłu. Niedociągnięcia na odcinku asortymentowego wykonania planu. (w)
474. **NIEMIEC J.: Organizacja spółdzielczości pracy w Związku Radzieckim.** Drob. Wytw. 1952, nr 12, str. 8—10.
Radziecka spółdzielczość pracy, jej organizacja i osiągnięcia. Z pobytu delegacji spółdzielców polskich w ZSRR. (w)
475. **PERYT A.: Zwiększyć sieć usług rzemieślniczych na wsi.** Życie gosp. 1952, nr 24, str. 1360—1363.
Omówienie zadań stojących przed spółdzielczością pracy, izbami rzemieślniczymi i radami narodowymi w dziedzinie polepszenia zaopatrzenia rzemiosła wiejskiego i rozszerzenia sieci punktów usługowych. (g)
476. **TRAMPOWSKI R.: Spółdzielcza organizacja zbytu w służbie mas pracujących.** Drob. Wytw. 1952, nr 12, str. 2—4.
Udział przemysłu drobnego w zaopatrzeniu mas pracujących w artykuły codziennego użytku. Skutki wadliwej współpracy producenta z dystrybutorem. Omówienie zarządzenia Ministerstwa Przem. Drobego i Rzem. (w)
477. **W. D.: Das Deutsche Handwerk in West und Ost.** Wirtschaft. 1952, nr 45, str. 6.
Autor porównuje rozwój rzemiosła w NRD i Niemczech Zach. Stwierdza on, iż dzięki opiece rządu i właściwej polityce podatkowej rzemiosło bierze czynny udział w realizacji 5-latki NRD. W Niemczech Zach. natomiast daje się zaobserwować stały spadek obrotów rzemiosła. (m)
- Zob. poz. 451.

XIV ROLNICTWO I LEŚNICTWO

ZAGADNIENIA OGÓLNE

478. **BAC S.: Wielki program wodny a rolnictwo.** Nowe Rolnictwo. 1952, nr 11, str. 12—15.
Zadania i planowane osiągnięcia prac wodno-melioracyjnych w ramach Wielkiego Programu Wodnego. Realizacja programu a przewidywane osiągnięcia leśnictwa oraz rolnictwa w zakresie gospodarki paszowej, nawodniania i drenowania gleby. (w)
479. **BIENIEDIKTOW I.: Za dalniejsziz podjom socjalistickowo sielskowo chozjajstwa.** Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 11, str. 3—15.
Omówienie warunków realizacji nowej pięcioletki radzieckiej w zakresie rozwoju rolnictwa. Autor wykazuje szereg braków w dotychczasowej pracy i wysuwa zadania dalszego umacniania społecznej gospodarki kołchozów. Poświęca m. in. dużo uwagi zadaniom MTS. (s)
480. **BREITKOPF J.: Prezydium GRN walczy o całkowite wykonanie obowiązków wsi wobec państwa.** Rada Narodowa. 1952, nr 24, str. 15—16. (w)
481. **DIEMIDOW S.: Główna zadacza w oblasti sielskowo chozjajstwa w piatoj piatiletkie.** Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 10, str. 11—23.
Wszelstronne omówienie programu rozwoju rolnictwa radzieckiego w piątym planie pięcioletnim. Autor zwraca szczególną uwagę na drogę realizacji tego programu. Omawia bliżej znaczenie dalszej rozbudowy sieci irygacyjnej oraz programu prac związanych z osuszaniem błot, m. in. w rejonie poleskim. (s)

482. DIEMIDOW S.: Nowyj moszczynj podjom socjalistyczeskowo sielskowo chozjajstwa w piatjoj piatiletkie. Plan choz. 1952, nr 5, str. 61—75.

Wzrost produkcji rolnej w piątej pięciolatce jako poważny krok na drodze do zapewnienia obfitości dóbr konsumpcyjnych w ZSRR. Zmiany w rozmieszczeniu upraw. Perspektywy wzrostu hodowli. Program rozbudowy sieci irygacyjnej oraz prac przy osuszaniu błot i ich znaczenie dla rozwoju rolnictwa. Plan dalszej chemizacji i mechanizacji rolnictwa. (s)

483. Die Entwicklung der Landwirtschaft in der Deutschen Demokratischen Republik. Statist. Praxis. 1952, nr 10, str. nlb.

Tablice, obrazujące rozwój gospodarki rolnej w NRD. Rozwój ten umożliwiły: 1) reforma rolna, 2) działalność państwowych gospodarstw rolnych, 3) utworzenie ośrodków maszynowych, 4) pomoc ze strony władz państwowych, 5) pomoc techniczna i naukowa ZSRR, 6) spójnia pracującego chłopstwa z klasą robotniczą. (m)

484. KAZANCEW N. D.: Zakonodatielnyje osnovy ziemielnych odnoszenij Rumynskoj Narodnoj Riespubliki. Sowiet. gosud. prawo. 1952, nr 11, str. 54—65.

Założenia ustawodawcze stosunków agrarnych Rumuńskiej Republiki Ludowej. Artykuł omawia akty ustawodawcze, normujące stosunki rolne w Rumunii. Podaje wiele cennych informacji o reformie rolnej oraz o budowie spółdzielczości produkcyjnej na wsi rumuńskiej. (g)

485. KOSTIAKOW A.: Problemy melioracji w piatjoj piatiletkie. Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 11, str. 16—27.

Najbliższe zadania w zakresie prac melioracyjnych w ZSRR. Analiza czynników decydujących o efektywności melioracji. Warunki realizacji programu osuszania błot oraz nawodnienia obszarów stepowych. Konieczność maksymalnej mechanizacji i automatyzacji wszystkich procesów pracochłonnych w irygacji. (s)

486. KOZAK W.: Planowanie terenowe i rejonizacja kontraktowanej produkcji rolnej. Nowe Rolnictwo. 1952, nr 10, str. 31—41.

Omówienie wyników akcji kontraktowania z 1.1949—1952. Trudności planowania i rozdziału zadań kontraktacyjnych na poszczególnych szczeblach terenowych. Warunki właściwej rejonizacji produkcji. Ogólne zasady planowania terenowego produkcji kontraktowanej. (w)

487. ★KUWSZINOW I. S.: Razwytje sielskowo chozjajstwa w Wołgo-Achtubinskoj zonie. Moskwa. 1952. Sielchozgis, s. 406. Rec.: MICHAJŁOW G.: O pier-spiektiwach razwytja sielskowo chozjajstwa w Wołgo-Achtubinskoj zonie. Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 10, str. 62—64.

Recenzja z cennej pracy, poświęconej analizie perspektyw przeobrażenia rolnictwa w jednym z rejonów wielkich budowli komunizmu. Recenzent uwydatnia słusze, kompleksowe ujęcie zagadnienia przez autora pracy oraz przytacza odpowiednie dane. (s)

488. S. M.: Rolnictwo w 3 kwartale 1952 r. Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 58—59.

Dane procentowe dotyczące: obszaru zasiewów, plonów, wzrostu inwentarza żywego, postępu technicznego oraz rozwoju spółdz. prod. (w)

489. STRUŻEK B.: Polityka podatkowa na wsi w warunkach Polski kapitalistyczno-obszarniczej i w Polsce Ludowej. Nowe Rolnictwo. 1952, nr 10, str. 12—21.

Charakterystyka i znaczenie głębokich przemian polityki podatkowej w rolnictwie Polski Ludowej na tle stosunków przedwojennych. Klasowa rola i treść podatku gruntowego w świetle ustawy z 10 lipca 1952 r. Polityka podatkowa a socjalistyczna przebudowa wsi. (w)

Zob. poz. 475.

PAŃSTWOWE GOSPODARSTWA ROLNE

490. MANTEUFFEL R.: Z zagadnień organizacji produkcji zespołu PGR. Nowe Rolnictwo. 1952, nr 10, str. 22—30.

Cel i zadania planu organizacyjno-gospodarczego urzędzenia zespołu PGR. Podstawy opracowania projektów planów urzędzenia w dwóch zespołach PGR (powiązania z założeniami planu państwowego, znajomość warunków przyrodniczych i ekonomicznych organizowanego zespołu). (w)

SPÓLDZIELNIE PRODUKCYJNE

491. ABRAMOW Ju.: Razwytje prigorodnych kołchozow wokrug g. Rostowa-na-Donu. Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 10, str. 38—45.

Charakterystyka rozwoju gospodarki kołchozów strefy podmiejskiej Rostowa w okresie piątej pięciolatki. Zmiany w strukturze oraz wzrost produkcji rolnej i hodowlanej jako wynik dostosowania tej produkcji do rozwoju miasta i rosnących potrzeb jego ludności. Obustronne korzyści miasta i wsi, wynikające ze wzmożonej wymiany (przytoczono konkretne dane). (s)

492. CIPRA W., HOSZEK W.: Rozwój JZD w r. 1952. Za socialistické zemiedelstvi. 1952, nr 12, str. 1268—1275.

Rozwój czechosł. spółdzielni produkcyjnych (JZD) w r. 1952. Uchwała partii i rządu CzSR o umocnieniu i dalszym rozwoju JZD. Napotykanie trudności: nierównomierny podział planu państwowego na plany poszczególnych JZD. Niski poziom gospodarki hodowlanej. Trudności organizacyjne. (c)

493. KOWALSKI J.: Inwestycje w spółdzielniach produkcyjnych. Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 39—42.

Nakłady rzeczowe w rolnictwie. Znaczenie inwestycji dla spółdzielni prod. Źródła powiększania funduszu inwestycyjnego. Pomoc państwa w finansowaniu inwestycji. Walka spółdzielni o obniżkę kosztów nakładów inw. i znaczenie tej obniżki dla gosp. nar. (przykłady). Planowanie inwestycji. Osiągnięcia spółdz. prod. w zakresie inwestycji. (w)

494. KRASNOW A. Kwartalnych finansowyj otczet kołchoza. Kołchozn. proizw. 1952, nr 10, str. 53—54.

Popularne omówienie sposobu sporządzania kwartalnych sprawozdań finansowych kołchozu. Autor wskazuje na gospodarcze znaczenie tego nowego rodzaju sprawozdawczości. (g)

495. Rolnicze spółdzielnie produkcyjne czynnikiem umocnienia sojuszu robotniczo-chłopskiego w NRD. Życie gosp. 1952, nr 25, str. 1432—1433.

Przemiany w strukturze gospodarki rolnej oraz dotychczasowe osiągnięcia kolektywizacji w NRD.

496. T.: Probleme unserer landwirtschaftlichen Produktions-genossenschaften. Wirtschaft. 1952, nr 44, str. 4.

Autor omawia całokształt problemów, stojących przed spółdzielczością produkcyjną NRD. Najwięcej uwagi poświęca on zagadnieniu kadr, współpracy z ośrodkami maszynowymi oraz stosowaniu właściwego płodozmianu. (m)

497. Zahlen zur Entwicklung des sozialistischen Sektors in der Landwirtschaft der Volksdemokratien. Statist. Praxis. 1952, nr 10, str. 205—206.

Artykuł omawia rozwój spółdzielczości produkcyjnej na wsi w Polsce, Rumunii, Czechosłowacji, Bułgarii i na Węgrzech. Liczne dane obrazują wzrost produkcji rolnej w tych krajach dzięki rozwojowi gospodarki spółdzielczej. (m)

Zob. poz. 174.

MECHANIZACJA I ELEKTRYFIKACJA ROLNICTWA

498. GUSIEW S.: O rawnomiernosti ispolzowanja traktorow MTS. Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 11, str. 16—27.

Artykuł dyskusyjny, dot. metod zapewnienia równomiernego wykorzystania traktorów i innych maszyn przez MTS. Autor podkreśla znaczenie tego czynnika dla podniesienia efektywności pracy MTS. Przykłady z praktyki przodujących MTS.

(s)

499. POPOW N. I.: **Riezerywy maszynno-traktornowo parka Konoplańskiej L.Z.S.** Les i stiep. 1952, nr 9, str. 39—44.

Rezerwy parku maszynowo - traktorowego Konoplańskiej stacji sadzenia leśnych pasów ochronnych. Wnikliwa analiza stopnia wykorzystania parku maszynowo - traktorowego. Wykazanie istnienia możliwości lepszego wykorzystania maszyn i traktorów. Zagadnienie udzielania pomocy kołchozom w pracach polnych i melioracyjnych.

(g)

500. SAZONOW N. A.: **Litieratura po woprosam elektrifikacji sielskawo chozjajstwa.** Sowiet. kniga. 1952, nr 10, str. 93—98.

Przegląd krytyczny 3 książek, poświęconych elektryfikacji rolnictwa w ZSRR (S. Mackiewicza, N. S. Własowa oraz S. W. Szcurowa). Recenzent szczególnie dodatnio ocenia pracę Własowa o efektywności ekonomicznej elektryfikacji produkcji kołchozowej. (s)

501. ★ WŁASOW N. S.: **Ekonomika elektrificirowannowo kolchoznowo proizwodstwa.** Moskwa 1952. Sielchozgiż, s. 244. Rec. ŁOWKOW Ja.: Ob ekonomikie elektrificirowannowo kolchoznowo proizwodstwa. Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 11, str. 61—64.

Recenzja zawiera wyczerpujące omówienie treści książki oraz przychylną jej ocenę. Recenzent podkreśla jednak, że autor nie opracował metodyki analizy efektywności elektryfikacji w powiązaniu z innymi czynnikami wpływającymi na rozwój społecznej gospodarki kołchozów. (s)

502. ZATRYBOWSKI S.: **Uwagi o gospodarce remontowej w rolnictwie.** Gosp. plan. 1952, nr 12, str. 23—28.

Walka o podniesienie stopnia wyzyskania mocy produkcyjnej maszyn. Obecny system organizacji remontu i jego braki. Możliwości usprawnienia gospodarki remontowej. (w)

PRODUKCJA ROŚLINNA (UPRAWA)

503. KOZAK W.: **Lniarstwo jako baza surowcowa przemysłu włókienniczego.** Życie gosp. 1952, nr 26, str. 1483—1487.

Autor omawia rozwój uprawy lnu i konopi w Polsce Ludowej. Podkreślając istniejące trudności i braki, odbijające się na jakości wytwarzanego włókna wskazuje sposoby ich usunięcia. Stwierdza istnienie dużych możliwości eksportowych. (g)

504. KOZAK W.: **Zadania rad narodowych w kontraktacji roślin.** Rada Narodowa. 1952, nr 24, str. 11—12. Plan kontraktacji na r. 1953. Usuwanie dawnych błędów. Sprawna organizacja akcji kontraktacyjnej. Opieka nad rolnikiem. (w)

505. **Syriewaja baza sacharnej promyszlennosti w piatoj piatiletkie.** Sacharn. promyszl. 1952, nr 12, str. 1—4.

Baza surowcowa przemysłu cukrowniczego w piątej pięcioletce. Podkreślenie wzajemnego powiązania przemysłu cukrowniczego z gospodarstwem

rolnym oraz konieczności właściwej rejonizacji uprawy buraka cukrowego. (g)

Zob. poz. 468, 565.

PRODUKCJA ZWIERZĘCA (HODOWLA)

506. RABINOWICZ M., MASALKIN N.: **Razwitje obszczestwiennowo żiwotnowodstwa i proizwoditel'nost' truda w kolchozach.** Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 11, str. 38—43.

Wpływ rozwoju społecznej hodowli w kołchozach na poziom wydajności pracy. Autorzy podają wyniki badań, przeprowadzonych w szeregu kołchozów obwodu moskiewskiego. Artykuł stanowi ciąg dalszy pracy opublikowanej w tymże czasopiśmie (1952, nr 4). (s)

507. ZALCMAN Ł.: **Pierspektiwy intiensifikacji żiwotnowodstwa w osnownych sielskochozjajstwiennych zonach SSSR.** Socjalist. sielsk. choz. 1952, nr 10, str. 24—37.

Perspektywy intensyfikacji hodowli w głównych okręgach rolniczych ZSRR. Charakterystyka ekonomiczna zalet i wad dwóch zasadniczych systemów hodowli — pastwiskowego i obornianego. Analiza konkretnego materiału liczbowego, wskazuje na dwie możliwości intensyfikacji hodowli. (s)

Zob. poz. 453, 472, 593.

RYBOLÓWSTWO

508. **Eksploatacja radzieckich małych trawlerów rybackich (KFK) na wodach Bałtyku.** Gosp. rybna. 1952, nr 11, str. 5—7.

Przebieg i wyniki eksploatacji pływającego taboru Bałtyckiego Trestu Przemysłu Rybnego oraz Min. Przemysłu Rybnego Litewskiej SSR. Wnioski. (w)

509. **Przegląd bibliograficzny rybolówestwa morskiego.** (Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Morskiego Inst. Gosp. Mors. Dod. do mies. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 11, str. 527—528; nr 12, str. 571—572.

Bibliografia adnotowana, w układzie działowym, wydawnictw zwartych oraz artykułów w języku polskim i obcych. Zawiera dział: Ekonomia i statystyka. (w)

LEŚNICTWO

510. GIEPFIERT W., BURDUKOWSKIJ A.: **O metodologii planirowanja lesozagotowek.** Lesn. promyszl. 1952, nr 9, str. 30—32.

Metodologia planowania dostaw drewna. Autorzy polemizują z wywodami L. L. Karpowicza. Wskazują na konieczność sporządzania rocznych planów zamówień z rozbiem na poszczególne kwartały. (g)

511. SMIRNOW I. I.: **Uluczszit' planirowanje raboty lesozagotowitel'nych przedprijatij.** Lesn. promyszl. 1952, nr 11, str. 29—31.

Konieczność usprawnienia planowania pracy przedsiębiorstw dostawy drewna. Autor wskazuje sposoby lepszego wykorzystania parku maszynowego. Szeroko omawia zagadnienie mechanizacji wywózki drewna i jego znaczenie ekonomiczne. (g)

XV TRANSPORT

ZAGADNIENIA OGÓLNE

512. KOHLBACH J.: **Verbesserung des Stück-und Sammelgutverkehrs.** Verkehr. 1952, nr 9, str. 264—265.

Autor omawia trudności w dziedzinie transportu. Powstają one głównie z powodu niewłaściwego cechowania oraz niewłaściwego opakowania towaru. Autor wysuwa propozycje dot. pomyślnego rozwiązania tego problemu. (m)

513. **Steigerung der Transportleistungen ein wichtiger Faktor bei der Übererfüllung des Volkswirtschaftsplanes im IV Quartal 1952.** Verkehr. 1952, nr 11, str. 327—328. Ministerium für Verkehr.

Artykuł omawia znaczenie transportu dla wypełnienia zadań narodowego planu gospodarczego. Wykazuje braki w dotychczasowej pracy i podaje środki do przezwyciężenia istniejących trudności. (m)

514. POROMBKA. Restlose Ausnutzung des Transportraumes - Voraussetzung für Erfüllung der Wirtschaftspläne. Wirtschaft. 1952, nr 43, str. 2.

Krytyczna analiza wykonania planu przewozów przez transport lądowy i wodny NRD. Niewykorzystanie w pełni powierzchni ładownej środków przewozowych. Wytyczne polepszenia tego stanu rzeczy. (m)

515. SZYR E.: Podsumowanie dyskusji przez Zastępcę Przewodniczącego PKPG Ministra... Transp. 1952, nr 11, str. 404—407.

Znaczenie Krajowej Narady Służb Transportowych. Wnioski z dyskusji (konieczność jednolitej polityki technicznej rozwoju transportu przemysłowego; postulaty organizacyjne). (w)

516. Zagadnienie transportu na XIX Zjeździe KPZR. Transp. 1952, nr 12, str. 441—443.

Podsumowanie i ocena dotychczasowych osiągnięć. Wytyczne piętego planu pięcioletniego. (w)

Zob. poz. 259.

TRANSPORT KOLEJOWY — DROGI ŻELAZNE

517★CHACZATUROW T. S.: Żelaznodorzny transport SSSR. Moskwa 1952. Transzeldorizdat, s. 262, Rec. E. D. CHANUKOW. Sowiet. kniga, 1952, nr 12, str. 75—78.

Recenzent ocenia książkę przychylnie, podkreślając właściwe opracowanie części historycznej i ciekawe ujęcie zagadnienia ekonomicznej efektywności przyspieszenia obrotu taboru. Krytykuje ostatnie rozdziały o pracy i płacy oraz o rentowności transportu kolejowego. (s)

518. CZERTAKOWA A.: Rezerwy wydajności pracy na kolei. (Tłum. z czas. Wopr. ekonom. 1952, nr 4). Prz. kolej. 1952, nr 11, str. 436—440.

Rozszerzanie bazy materialno-technicznej i coraz lepsze jej wykorzystywanie. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr pracowniczych. Doskonalenie organizacji eksploatacji. Upowszechnianie współzawodnictwa socjalistycznego oraz stachanowskich metod pracy. (w)

519.★HOLY E.: Tablice do obliczania przewoźnego za przesyłki drobne i wagonowe. Warszawa 1952. WK, s. 455. (k)

520. Koleje radzieckie — przodujące koleje świata. Prz. kolej. 1952, nr 11, str. 409—412.

Metody pracy radzieckich racjonalizatorów kolejowych. (w)

521. MASIUK A. I.: Planowanie przewozów zewnętrznych przedsiębiorstwa. Transp. 1952, nr 12, str. 447—449.

Zabezpieczenie przewozów. Racjonalizacja potoków ładunków. Należyte wykorzystanie środków transportowych. Artykuł jest tłumaczeniem rozdz. III z książki pt. „Organizacja roboty przemysłowo-żelaznodorzno transporta”. (Gospłanizdat. 1948). (w)

522. MROCZEK S.: Zadania służb transportowych w zakresie podniesienia na wyższy poziom współpracy z kolejnictwem. Transp. 1952, nr 11, str. 408—415. Dyskusja str. 416—431.

Przegląd aktualnej sytuacji przewozowej. Potrzeba ustalenia nowego typu stosunków pomiędzy transportem kolejowym i klienturą. Konieczność stosowania w pracy służb transportowych zasad ekonomiki transportu, podniesienia sprawności transportu przez bardziej operatywne planowanie, wykorzystania ładowności i przebiegu wagonów, mechanizacji procesów ładunkowych; organizacyjnego wzmocnienia służb transportowych. (w)

523. SCHMIDT B.: Die Entwicklung der internationalen Eisenbahngütertarife von 1945 bis heute bei der Deutschen Reichsbahn. Verkehr. 1952, nr 11, str. 337—338.

Artykuł omawia szczegółowo rozwój systemu umów taryfowych Niemieckich Kolei Państwo-

wych — w zakresie międzynarodowego transportu towarowego — od r. 1945 do chwili obecnej. (m)

524. TARANTOWICZ D.: Osiągnięcia kolei radzieckich w świetle wytycznych XIX Zjazdu KPZR. Prz. kolej. 1952, nr 11, str. 406—408.

Rozbudowa linii kolejowych. Ulepszanie stanu nawierzchni. Zwiększenie ilości i stopnia wykorzystania taboru. Podniesienie wydajności pracy. (w)

525. TOMASZEWSKI S.: Transport kolejowy w obrocie zbożem. Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 18—20.

Klasyfikacja towarów. Wzór tabeli. Opłaty przewozowe. Odpowiedzialność kolei. (w)

526. WRÓBEL S.: Aktualne zadania inżyniera i technika w gospodarce kolejowej. Przemówienie wygłoszone na II Kongr. Inżynierów i Techników Polskich. Prz. kolej. 1952, nr 11, str. 413—417.

Plan rozwoju techniki na PKP. Mechanizacja ciężkich i pracochłonnych robót. Lepsze wykorzystanie zdolności przewozowej kolei i mocy produkcyjnej urządzeń. Opracowanie norm technicznych. (w)

Zob. poz. 276, 287.

TRANSPORT SAMOCHODOWY — DROGI KOŁOWE

527. GRABOWSKI T.: Etapy rozwoju przemysłu samochodowego Kraju Rad. Motoryzacja. 1952, nr 11, str. 327—331. (w)

528. LIPOWSKI Z.: Wykorzystanie przebiegów w samochodowym transporcie budowlanym. Prze. budowl. 1952, nr 10, str. 381—383.

Znaczenie przebiegów dla gospodarki narodowej. Omówienie możliwości wykorzystania przebiegów powrotnych w transporcie samochodowym. Zadania dyspozytora. (w)

529. MAKULEC F.: Planowanie kosztów własnych przewozów samochodowych w ZSRR. Motoryzacja. 1952, nr 12, str. 355—359.

Zasady planowania poszczególnych elementów kosztów własnych transportu samochodowego. Art. oprac. na podstawie książek Bronszteina i Budrina oraz Barmina. (w)

530. Przegląd bibliograficzny drogownictwa. Oprac. przez Dział Dydaktyczno-Wydawniczy Inst. Techniki Budowlanej. 1952, nr 5, str. nłb. Dod. do mies. Drogownictwo. 1952, nr 11.

Bibliografia adnotowana w układzie działowym rejestruje wydawnictwa zwarte oraz artykuły o tematyce technicznej w języku polskim i obcych. M. in. podaje także materiały o treści ekonomicznej, związanej bezpośrednio z zagadnieniami drogownictwa. (w)

531. SUDRA W.: Rozwój badań nad zagadnieniami transportu samochodowego w ZSRR. Motoryzacja. 1952, nr 11, str. 324—326.

Zadania, organizacja i osiągnięcia radzieckich instytutów naukowo-badawczych w dziedzinie zagadnień transportowych, w l. 1918—1951. (w)

532. T. S.: W sprawie właściwej oceny wykonania planu przewozów w transporcie samochodowym. Transp. 1952, nr 12, str. 462—463. (w)

Zob. poz. 181, 377.

TRANSPORT MORSKI — ŻEGLUGA MORSKA

533. ANDRUSZKIEWICZ W.: Transport wewnętrzny a szybkościowa obsługa statku. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 12, str. 531—534.

Specyfika, środki i zadania transportu wewnętrznego w porcie. Założenia racjonalnej organizacji tego transportu. Korzyści wynikające z jego właściwego funkcjonowania. (w)

534★BRUCHIS G. Je.: **Transportno-ekspedycyjna praca morskowo portu (po wnieszeniu do sądu).** Moskwa 1952. Izd. Morskoj Transport. s. 81, 3 nłb.

Praca transportowo-ekspedycyjna portu morskiego. Autor omawia podstawy należytej organizacji tej pracy oraz warunki realizacji poszczególnych czynności łącznie z techniką rozliczeń. Wywody autora oparte są na doświadczeniach portu w Odessie. (s)

535. BURAU H.: **Oplaty portowe pobierane od statku.** Techn. Gosp. mors. 1952, nr 12 str. 539—541.

Charakterystyka nowych opłat portowych wprowadzonych przez Min. Żeglugi w marcu i maju 1952 r. Dwa rodzaje taryfy trymersko-sztauerskiej. Metoda kalkulacji stawek. Konieczność dalszego uproszczenia systematyki opłat portowych oraz wprowadzenia ich zróżnicowania dla statków polskich i zagranicznych. (w)

536. KUCZMIEROWSKI B.: **Walcymy o zmniejszenie pracochłonności w portach.** Transp. 1952, nr 12, str. 457—460.

Dążenie do pełnej mechanizacji procesów produkcyjnych w portach. Usprawnienia organizacyjne i techniczne. Realizacja pomysłów racjonalizatorskich. (w)

537★ŁOPUSKI J.: **Czarter na czas.** (Studium z prawa morskiego). Warszawa 1952, WK, s. 199.

Praca poświęcona jest jednej z instytucji prawa morskiego. Autor przedstawia warunki społ.-gosp. w jakich instytucja ta powstała oraz wyjaśnia róż-

nicę między czarterem na czas a innymi rodzajami umów, mającymi na celu eksploatację cudzych statków morskich. Instytucja ta została omówiona na tle przepisów prawa socjalistycznego. (k)

538. **Przegląd bibliograficzny budownictwa okrętowego i morskiego oraz ekonomiki transportu morskiego.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Morskiego Inst. Technicznego. 1952, nr 11, str. 12. Dod. do mies. Techn. Gosp. mors. 1952, nr 11, str. 523—526; nr 12, str. 567—570.

Bibliografia adnotowana, w układzie działowym, książek oraz artykułów w języku polskim i obcych, dot. zagadnień budownictwa oraz ekonomiki transportu morskiego. (w)

TRANSPORT WODNY ŚRÓDLĄDOWY — DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE

539. BAYER H.: **Neuer Binnenschiffahrts-Gütertarif.** Finanzwirtschaft. 1952, nr 23, str. 1256—1258.

Nowa taryfa przewozowa w transporcie rzeczonym. Taryfa ta usprawni pracę spedytorów i przedsiębiorstw transportu rzeczowego. (k)

540. GURIEWICZ Sz. M.: **Wosstanowitielnyj remont flota.** Rieczn. transp. 1952, nr 5, str. 14—17.

Omówienie najbardziej efektywnych metod dokonywania kapitalnych remontów floty rzecznej oraz ich znaczenia ekonomicznego. Analiza poszczególnych czynników, zwiększających sprawność ekonomiczną taboru. (s)

XVI HANDEL I ŻYWIENIE ZBIOROWE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

541. BLOCH H.: **Einiges zu den Richtlinien für eine systematische Bedarfsermittlung.** Handel. 1952, nr 18, str. 434.

Omówienie wytycznych zorganizowania aparatu do ustalenia rozmiarów zapotrzebowania, wydanych przez Ministerstwo Handlu i Zaopatrzenia NRD. (m)

542. **Die Entwicklung der Versorgung der Bevölkerung in der Deutschen Demokratischen Republik.** Statist. Praxis. 1952, nr 10, str. nłb.

Tablice i wykresy, obrazujące rozwój zaopatrzenia ludności w NRD. Dane te wykazują wzrost obrotu handlu detalicznego oraz obniżkę cen w 1.1950—1952. (m)

543. J. N.: **Für eine bessere Arbeit unserer Handelsgane.** Handel. 1952, nr 18, str. 427—428.

Maksymalne zaspokojenie stale rosnących potrzeb społeczeństwa wymaga dalszego usprawnienia pracy jednostek handlu. Autor analizuje dotychczasową pracę tych jednostek i wskazuje środki jej ulepszenia. (m)

544. SCHENKER L.: **Arbeiterkontrolle — ein Mittel zur Verbesserung des Handels.** Handel. 1952, nr 17, str. 409—410.

Autor omawia zagadnienie kontroli społecznej jako środka do usprawnienia zaopatrzenia ludności. Zajmuje się głównie jednostkami handlu uspołecznionego na wsi. (m)

545. SCHMIDT W.: **Den Direktverkehr richtig organisieren.** Handel. 1952, nr 16, str. 390—391.

W oparciu o uchwałę Rady Ministrów z dn. 21. VIII. 1952 r. „O trybie zaopatrzenia materiałowego w Niemieckiej Republice Demokratycznej” autor rozważa teoretyczne i praktyczne rozwiązanie problemu bezpośredniego obiegu wytworów między jednostkami produkcyjnymi. (m)

546. STEFAN G.: **Ordnung und Planmäßigkeit in der Materialversorgung 1953.** Wirtschaft. 1952, nr 43, str. 8.

Omówienie planu zaopatrzenia materiałowego na r. 1953 w oparciu o wytyczne planu 5-letniego NRD. Zadania central handlowych w planowym realizowaniu kontyngentów. (m)

547. SZPEK J.: **Terenowy plan obrotu towarowego na 1953 r.** Rada Narodowa. 1952, nr 24, str. 9—11.

Opracowanie planów terenowych obrotu towarowego. Trudności organów rad narodowych. Analiza projektów tych planów. Ocena ogólna. (w)

548. **Uluczszit' obszczestwiennyj kontrol nad torgowlej.** W pomoszcz profsojuz. aktiwu. 1952, nr 23, str. 6—9.

Rola organizacji związkowych w rozwoju obrotu towarowego i walce o podniesienie kultury handlu. Znaczenie społecznej kontroli handlu i wytyczne jej organizacji. (s)

Zob. poz. 186—87, 256, 307.

EKONOMIKA HANDLU

549. GASSMANN O.: **Der Materialverbrauch im volkseigenen Erfassungs — und Aufkaufsbetrieb.** Wirtschaft. 1952, nr 42, str. 4.

Źródła obniżki kosztów własnych w handlu uspołecznionym. Podkreślenie konieczności właściwego planowania zaopatrzenia materiałowego i równomierniej dystrybucji towarów. Tabele. (Artykuł dyskusyjny). (m)

550. KELCH W.: **Aufbau einer systematischen Bedarfsermittlung in der Kreisen.** Handel. 1952, nr 18, str. 431—433.

Autor omawia zagadnienie należytego zaopatrzenia ludności. Podkreśla potrzebę stworzenia aparatu, który ustalałaby rozmiary zapotrzebowania. Artykuł zawiera cenne wskazówki, dot. organizacji tego aparatu w terenie. (m)

551. KONDRASZEW D.: **Cenobrazowanie w SSSR.**

Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 4, str. 29—37.
Omówienie zagadnienia cen i ich obniżenia oraz rentowności przedsiębiorstw w ZSRR. (k)

552. IAST G.: **Dekadenumsatzmeldung — ein Instrument zur Planerfüllung.** Handel. 1952, nr 16, str. 381—382.

Autor omawia sposób sporządzania dekadowych sprawozdań o obrocie, obowiązujących w handlu społecznym. Podkreśla znaczenie tych sprawozdań dla wykonania planu i dla właściwego zaopatrzenia ludności. (m)

553. MAKAROW A. D.: **Finansowanie i kredytowanie handlu radzieckiego.** Tłum. z ros. Warszawa. 1952, Polgos. 326, 1 nlb.

Analiza całokształtu zagadnień, dotyczących finansowania i kredytowania handlu wewnętrznego ZSRR. Na tle ogólnego wykładu o pieniądzu, kredycie i budżecie w gospodarce radzieckiej szczegółowo omówiono zasady rozrachunku gosp., bilans dochodów i wydatków, rozliczenia wzajemne oraz finansowanie inwestycji i remontów. (k)

554. SAJDAKOWSKI J.: **O krieditowaniu towaroobrotu.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 4, str. 62—64.

Autor omawia zasady kredytowania przedsiębiorstw handlowych na tle analizy krążenia środków obrotowych. (k)

555. WABRIESJUK W.: **Nazrlewszije zadaczi krieditowania towaroobrotu.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 2, str. 38—44.

Zadania systemu kredytowego w finansowaniu obrotu towarowego. Nowe metody kredytowania organizacji handlowych. (k)

556. WEISSENBORN K.: **Keine ungelosten Probleme im Vertragssystem.** Handel. 1952, nr 17, str. 407—409.

Autor omawia znaczenie wprowadzenia systemu umownego dla ugrontowania zasad rozrachunku gosp. Analizuje przepisy wprowadzające do rozporządzenia o systemie umownym dla artykułów żywnościowych. (m)

557. WOROSZIŁOWA T.: **Finansy i krieditowanie snabżenezeskich i sbytowych organizacij.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 3, str. 57—64.

Analiza środków obrotowych przedsiębiorstw zaopatrzenia i zbytu. Krążenie środków obrotowych. Kredytowanie przedsiębiorstw zaopatrzenia i zbytu w ZSRR. (k)

Zob. poz. 541, 546—47.

ORGANIZACJA I TECHNIKA HANDLU558. BARDYAN B.: **Uwagi na temat dystrybucji artykułów odzieżowych.** Odzież. 1952, nr 11, str. 7—8.

Zagwarantowanie sukcesywnych dostaw towarów. Zastrzeżenia co do jakości i wykonania. Podział sklepów wg asortymentu towarów. Usuwanie niedociągnięć w dostawach. (w)

559. DROZDOWICZ J.: **Organizacja handlu owocami w Polsce.** Warszawa 1952. Polgos, str. 324, 4 nlb.

W części pierwszej autor poddaje analizie i krytyce produkcję oraz spożycie owoców w Polsce przedwojennej. Przedstawia osiągnięcia Polski Ludowej, które spowodowały polepszenie sytuacji na tym odcinku. Część II zawiera omówienie podstawowych faz obrotu towarowego owocami, od chwili przejścia ich przez aparat skupu do momentu dostarczenia konsumentowi. Tablice, rysunki i dane liczbowe. (k)

560. GÓRSKI M.: **Podstawowe zasady obrotu zbożem.** Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 12—13.

Zakup zboża. Handel zagraniczny i wewnętrzny zbożem. Standarty jakości. Waga towaru. Warunki przewozu. Cena. (w)

Zob. poz. 191, 341, 512, 593.

SKUP561. CZ.: **Akeja skupu zboża 1952.** Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 4—6. (w)562. **Dostawy obowiązkowe mleka.** Warszawa 1952. Wyd. Prawnicze. s. 169 2 nlb. Centralny Urząd Skupu i Kontraktacji.

Pełny zbiór dekretów, rozporządzeń, zarządzeń i instrukcji, regulujących obowiązkowe dostawy mleka. (g)

563. **Dostawy obowiązkowe zbóż.** Warszawa 1952. Wyd. Prawnicze, s. 316. Centralny Urząd Skupu i Kontraktacji.

Cenne i potrzebne wydawnictwo zawiera pełny zbiór aktów ustawodawczych, rozporządzeń i instrukcji, normujących obowiązkowe dostawy zboża. Publikację uzupełnia obszerny aneks, zawierający m. in. zarządzenia, regulujące gospodarkę odlogami oraz wysokość opłat za świadczenia POM. (g)

564. **Dostawy obowiązkowe ziemniaków.** Warszawa 1952. Wyd. Prawnicze, s. 139, 1 nlb. Biblioteka Centralnego Urzędu Skupu i Kontraktacji. T. 4.

Zbiór przepisów ze skorowidzem alfabetycznym. (s)

565. GILEWSKI J.: **O kontraktacji roślin włóknistych.** Nowe Rolnictwo. 1952, nr 11, str. 35—39.

Wyniki akcji kontraktacyjnej w r. 1952 (omówienie przyczyn niskich zbiorów). Korzystne wyniki rejonizacji kontraktacji lnu i konopi w l. 1950—1952. Kontraktacja jako czynnik ułatwiający zaopatrzenie rolnictwa w nasiona. Potrzeba wprowadzenia przez producentów półprzemysłowej przeróbki stomy roślin włóknistych i płynące stąd korzyści. (w)

566. **GOLEBIEWSKI T.: Skup i kontraktacja narzędziem gospodarki planowej.** Warszawa 1952. LSW, s. 98.

Wartościowa praca popularyzacyjna. Autor omawia zagadnienie skupu i kontraktacji w ustroju socjalistycznym przeciwstawiając je kapitalistycznemu pośrednictwu. Podkreślając klasowy charakter społeczniego skupu, przedstawia jego rozwój w Polsce Ludowej. Dokładnie omawia obecną organizację skupu i kontraktacji. (g)

567. SZPRYNGER B., ROSSMANN H.: **Gminne spółdzielnie w służbie obrotu zbożem.** Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 8—10.

Rola i zadania GS w akcji skupu zboża. Ustalenie terminów dostaw. Magazynowanie. Sprawozdawczość. Ocena rezultatów skupu. Zadania na przyszłość. (w)

568. W.P.: **Bieżące zadania aparatu handlowego PZZ.** Gosp. zboż. 1952, nr 12, str. 2—3.

Przygotowanie do przyszłej kampanii skupu. Zagadnienie zabezpieczenia masy towarowej. Plan rozładunku punktów skupu. Organizacja aparatu kontrolnego. Skup strączkowych, gryki i prosa. (w)

569. **Z doświadczeń akcji skupu zboża.** Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 6—8. (w)570. ZAWADZKI J.: **Bilansowa metoda ustalania skupu mleka.** Porad. mlec. jajcz. 1952, nr 12, str. 7—9.

Ustalenie wysokości produkcji mleka. Zużycie mleka na potrzeby rolnictwa. Nadwyżka towarowa a nadwyżka rynkowa mleka. Skup mleka. (w)

571. **Znaczenie obowiązkowych dostaw zboża.** Gosp. zboż. 1952, nr 10—11, str. 2—3.

Omówienie podstawowych zagadnień przebudowy rolnictwa w Polsce Lud. na etapie budowy podstaw socjalizmu. (w)

Zob. poz. 480, 504, 525.

ZYWIENIE ZBIOROWE

572. ★ GÓRSKI R.: **Planowanie żywienia zbiorowego.** Warszawa 1952. Polgos, s. 206, 3 nlb.

Omówienie potrzeby, zadań, zakresu i metodyki planowania w zakładach żywienia zbiorowego. W pracy pominięte są zagadnienia planowania inwestycji. Książka jest nowością w polskiej literaturze ekonomicznej. (w)

573. KOMITAU H.: **Walczymy o zmniejszanie ubytków.** Żywnienie zbior. 1952, nr 12, str. 354—356.

Zorganizowanie aparatu żywienia zbiorowego. Podniesienie jakości. Walka z ubytkami. Odpowiedzialność za ubytki. (w)

574. STEFEK R.: **Oddziały Zaopatrzenia Robotniczego poprawą bytu górników.** Gosp. gór. 1952, nr 11, str. 21—24.

Cel, zadania i dotychczasowe osiągnięcia OZR w resorcie górnictwa. Konieczność silniejszego powiązania działalności OZR z Komisjami Kontroli Społecznej i władzami administracji terenowej w celu polepszenia zaopatrzenia pracowników górnictwa. Zobowiązania poszczególnych OZR dla uczczenia XIX Zjazdu WKP(b). (w)

Zob. poz. 170, 615.

HANDEL ZAGRANICZNY

575. B. S.: **Amierikanskaja politika zachwata mirowych riesursow syrja.** Wniesz. torg. 1952, nr 10, str. 33—41.

Oświetlenie amerykańskiej polityki zagarnięcia światowych zasobów surowców. Autor wskazuje, że rabunkowa gospodarka monopoli niszczy w szybkim tempie bogactwa naturalne St. Zjedn., co wzmaga ekspansywność imperialistów amerykańskich. Polityka „pomocy” krajom zacofanym ma na celu podporządkowanie ich ekonomiki monopolom amerykańskim. (g)

576. BOLSZAKOW L., MORDWINOW W.: **Obostrenje bor'by za rynki w lagierie imperializma.** Plan. choz. 1952, nr 5, str. 76—93.

Zaostrzenie się walki o rynki w obozie imperializmu. Analiza procesu zwięzania się rynków dla krajów imperialistycznych po II wojnie świat. Obecne formy ekspansji St. Zjedn. i zaostrzenie się kryzysu bilansów płatniczych w krajach Europy Zach. Przegląd faktów, świadczących o pogłębianiu się sprzeczności między St. Zjedn. a Anglią w ostatnim okresie. (s)

577. ★ **Eksportno-importnyj słowar'.** T. 1. (A—K). Gł. ried. B. T. Kołpakow. Moskwa 1952. Wniesz. torg. s. 1496.

Słownik towaroznawczy handlu zagranicznego. Wydawnictwo 3-tomowe; dalsze 2 tomy ukażą się niebawem. Zawiera szczegółowe opisy (z ilustracjami) głównych towarów, występujących w obrocie zagranicznym ZSRR, z podaniem orientacyjnych cen na rynkach światowych. Ponadto w tomie 3 znajdzie czytelnik krótki słownik terminologii handlowej. (s)

578. **Edweiterte Handelsbeziehungen mit dem Nahen und Mittleren Osten.** Wirtschaft. 1952, nr 46, str. 2.

Wyczerpujące omówienie asortymentu towarów wymienianych przez NRD z krajami Bliskiego i Środkowego Wschodu. Autor wskazuje na niewykorzystane dotychczas wzajemne możliwości wymienne. (m)

579. FREUND E.: **Zur gegenwärtigen Lage im inner-deutschen Handel.** Wirtschaft. 1952, nr 43, str. 6.

Analiza obrotu towarowego pomiędzy Niemcami Zach. a NRD. Gwałtowny spadek wymiany w 1952 r., którego przyczyną jest postępujące monopolizowanie gospodarki zach.-niemieckiej przez kapitał obcy. Tabela. (m)

580. INKOW Ju.: **Obostrienje konkurientnoj bor'by na rynku eniergosilowowo oborudowanja.** Wniesz. torg. 1952, nr 10, str. 42—45.

Artykuł informacyjny, poświęcony zaostrzeniu walki konkurencyjnej między St. Zjedn. a Anglią na rynku urządzeń energetycznych. Trudności zbytu zwiększa rozpoczęcie eksportu przez Niemcy Zach. i Japonię. (g)

581. IWANOW N.: **Wnieszniaja torgowla jewropiej-skich stran narodnoj diemokratii.** Wniesz. torg. 1952, nr 10, str. 15—24.

Rozwój stosunków handlowych w ramach światowego rynku obozu socjalizmu. Wzrastająca wymiana handlowa między ZSRR a krajami dem. lud. umożliwia tym krajom budowanie podstaw socjalizmu. Ujemny wpływ polityki bojkotu handlowego, prowadzonej przez St. Zjedn., odbija się przede wszystkim na gospodarce krajów kapitalistycznych. (g)

582. „Kammer für Aussenhandel der DDR“. Wirtschaft. 1952, nr 48, str. 1.

Gospodarcze i polityczne przesłanki utworzenia Izby Handlu Zagranicznego NRD. Zasadnicze zadania Izby. (m)

583. MAHLER H.: **Auch Westdeutschland braucht Handel mit der Sowjetunion.** Wirtschaft. 1952, nr 45, str. 6.

Stosunki handlowe między Niemcami a ZSRR przed ostatnią wojną. Zmonopolizowanie gospodarki Niemiec Zach. przeszkodą w wolnej wymianie. Omówienie wzajemnych możliwości handlowych Niemiec Zach. i ZSRR. (m)

584. MALICH L.: **Kraje demokracji ludowej i nowy rynek światowy.** Zycie gosp. 1952, nr 26, str. 1500—1501.

Krótki artykuł informacyjny poświęcony handlowi zagranicznemu krajów dem. lud. Autor wykazuje stały wzrost obrotów zagranicznych tych krajów w ramach światowego rynku socjalistycznego. Przeciwstawia te nowe stosunki handlowe polityce dyskryminacji gospodarczej stosowanej przez St. Zjedn. (g)

585. MEDYNCEW A.: **Zaostrzenie walki na światowym rynku kapitalistycznym.** Nowe Czasy. 1952, nr 48, str. 6—10.

Decydującą przyczyną obecnego kryzysu zbytu na światowym rynku kapitalistycznym jest wzmoczona pauperyzacja mas ludowych. Autor szczegółowo omawia kurczenie się międzynarodowego handlu artykułami masowego spożycia. Trudności zbytu zastrza dumping stosowany przez monopole amerykańskie oraz wzrost eksportu Niemiec Zach. i Japonii. (g)

586. NIESTIEROW M.: **Uczastje Sowietkowo Sojuza na wystawkach-jarmarkach za graniczej.** Wniesz. torg. 1952, nr 11, str. 24—31.

Uczestnictwo ZSRR w międzynarodowych targach - wystawach w Płowdiw, Lipsku i Wiedniu. Ekonomiczne znaczenie tego rodzaju kontaktów międzynarodowych. (g)

587. ORŁOW H.: **O protiwopolożnych naprawlenjach razwítja dwóch mirowych rynkow.** Wniesz. torg. 1952, nr 11, str. 11—23.

Wspaniały rozkwit światowego rynku obozu socjalizmu w przeciwstawieniu do rozkładu rynku kapitalistycznego. Walka konkurencyjna między państwami kapitalistycznymi i wynikające z niej trudności zbytu, rozsadzające rynek kapitalistyczny. (g)

588. SZERSZNIOW E.: **O dwóch rynkach światowych.** Nowe Czasy. 1952, nr 49, str. 8—13.

W oparciu o wskazania J. W. Stalina autor omawia zagadnienie rozpadu jednolitego rynku światowego. Szczegółowo analizuje zasadnicze różnice i biegunowo przeciwne kierunki rozwoju dwóch rynków światowych. Ekspansja handlowa mono-

poli amerykańskich dezorganizuje międzynarodowy handel kapitalistyczny. (g)

589. TODTMANN W.: *Zur Aufnahme der Valutaplan — Kontrolle durch die Deutsche Notenbank.* Finanzwirtschaft. 1952, nr 23, str. 1244—1246.

Podstawowe zasady budowy planu obrotów z zagranicą. Powierzenie Niem. Bankowi Emisyjnemu sporządzenia i wykonywania planu obrotów z zagranicą. (k)

590. XXXV Godowszczina Wielkiej Oktjabr'skoj socjalistycznej rewolucji. Wnieszn. torg. 1952, nr 11, str. 1—10.

Wielkie sukcesy pokojowego budownictwa ZSRR i krajów dem. ludowej a upadek zmilitaryzowanej gospodarki krajów kapitalistycznych. Rozwój wymiany handlowej w ramach światowego rynku socjalistycznego. Artykuł poświęcony 35-leciu Rewolucji Październikowej. (g)

591. Weiterer Aufstieg unseres Aussenhandels. Wirtschaft. 1952, nr 44, str. 1.

Zawarcie szeregu dodatkowych umów handlowych na tegorocznych Międzynarodowych Targach Lipskich w r. 1952 pomiędzy NRD a ZSRR, Chinami Ludowymi i krajami dem. lud. oraz przedłużanie istniejących umów — dowodem stałego rozwoju handlu zagr. NRD. (m)

592. ★ Wnieszniaja torgowla kapitalistycznych stran. Statisticheskij spravocznik za 1945—1950 gg. Pod ried. B. T. Kołpakowa. Moskwa 1952. Wniesztorgizdat,

s. 495, 1 nrb. Nauczno-Issledowatielskij Koniunktornyj Institut Ministerstwa Wnieszniej Torgowli SSSR.

Zbiór materiałów statystycznych, dot. handlu zagranicznego krajów kapitalistycznych w l. 1945—1950 w porównaniu z okresem przedwojennym. Zawiera dane dot. rozmiarów, kierunków i struktury handlu zagr. poszczególnych krajów, a także rozmiarów i kierunków handlu międzynar. ważniejszymi artykułami. Ponadto znajdzie czytelnik dane o tonażu i ruchu statków oraz o kursach walut. Wydanie staranne i przejrzyste. Zebrane dane, oparte na oficjalnych publikacjach, świadczą wymownie o kryzysie handlu międzynar. w obozie imperializmu. (s)

TOWAROZNAWSTWO

593. ★ PAĞOWSKI S., RUTKOWSKI W.: *Dziczynna jako artykuł handlowy.* Warszawa 1952. Polgos, s. 114.

Gospodarce znaczenie łowiectwa w Polsce. Hodowla i towaroznawstwo zwierzyny łownej. Przetwórstwo i handel dziczyzną. Przepisy, instrukcje i normy obowiązujące w obrocie krajowym i zagranicznym. (w)

594. ★ Praktyczeskie zaniatja po towarowiedieniu promyszlennych towarow. Oprac. Kobrjanskij M. B. i in. Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 156.

Towaroznawstwo artykułów porcelanowych, metalowych, tekstylnych, skórzano-obuwniczych, galanterijnych, kosmetycznych, trykotaży, mebli i farb. Podręcznik przeznaczony dla szkół handlowych w ZSRR. (g)

XVII ZAGADNIENIA KOMUNALNE — GOSPODARKA MIESZKANIOWA

595. Akty normatywne wydane w r. 1952 w zakresie ustawodawstwa lokalowego. (Skorowidz). Prz. Ust. gosp. 1952, nr 11, str. 421—422. (w)

596. CZECZERDA-MACIUSZKO W.: *Urządzenia usługowe i ich rola w życiu mieszkańców osiedla.* (Na tle badań w osiedlu mokotowskim w Warszawie). Prz. Zag. soc. 1952, nr 11, str. 34—37. (w)

597. DOMOSŁAWSKI B.: *Aktualne zagadnienia gospodarki komunalnej w Związku Radzieckim.* Miasto. 1952, nr 11, str. 27—29.

Polepszenie warunków bytowych ludności miast ZSRR. Podniesienie poziomu budownictwa przez umasowienie ruchu racjonalizatorstwa i wynalazczości oraz metod potokowych. Zadania rad terenowych. Wyposażenie gospodarki komunalnej w zdobycze przodującej techniki. (w)

598. GINSBERT A.: *Wojewódzkie zarządy przedsiębiorstw komunalnych.* Rada Narodowa. 1952, nr 24, str. 4—6.

Charakterystyka działalności komunalnych przedsiębiorstw i zakładów. Zadania na rok 1953. (w)

599. KAPITONOW I. W.: *Otzeł Moskowskogo Gorodskowo Komiteta WKP(b).* Gorod. choz. Moskwy. 1952, nr 10, str. 24—35.

Sprawozdanie Moskiewskiego Komitetu Miejskiego WKP(b) na X Moskiewskiej Konferencji Obwodowej WKP(b). Dotyczy ono w znacznej części pracy Moskiewskiej Miejskiej Organizacji Partyjnej w dziedzinie rozwoju gospodarki miasta, przemysłu i transportu, a także kierowniczej roli partii w organizacji budownictwa i urządzeń miejskich. (s)

600. KUTUZOW G.: *Kontrol rublom w žylišcznom i kommunalnom chozjaistwie.* Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 3, str. 43—49.

Kontrola bankowa gospodarki mieszkaniowej i komunalnej. Zadania Banku Komunalnego ZSRR na

odcinku kontroli środków obrotowych przedsiębiorstw komunalnych, wykonywania planów gospodarczych i finansowania inwestycji. (k)

601. LITTERER W.: *Przykład Związku Radzieckiego.* (Doświadczenia w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego). Miasto. 1952, nr 12, str. 24—27.

Równomierność rozbudowy przemysłu i miast na obszarze całego kraju. Zagadnienie budownictwa mieszkaniowego i miejskiego. Standard mieszkaniowy. Metoda bilansowania miast. (w)

602. MIZERA S.: *Sytuacja prawną mieszkań spółdzielczych na tle publicznej gospodarki lokalami.* Prz. Ust. gosp. 1952, nr 12, str. 456—458. (w)

603. PIENKOWSKI R.: *Plany urbanistyczne jako narzędzie polityki władz terenowych.* Miasto. 1952, nr 12, str. 1—5.

Istota i znaczenie planu zagospodarowania przestrzennego. Analiza całości planu z punktu widzenia gospodarczego, społecznego i ideowo-plastycznego. (w)

604. *Przegląd bibliograficzny urbanistyki i architektury.* Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Inst. Urbanistyki i Architektury. 1952, nr 5, str. 1—4. Dod. do mies. Architektura. 1952, nr 10.

Bibliografia adnotowana, w układzie działowym, książek i artykułów polskich oraz zagranicznych. Zawiera działy: Historia budowy miast, projektowanie miast. (w)

605. SZUSZKIEWICZ J.: *Analiza urbanistyczna elementem walki o jakość i oszczędność projektowania.* Miasto. 1952, nr 12, str. 5—8.

Najbardziej typowe niedociągnięcia rozwiązań przestrzennych. Konieczność podniesienia jakości i ekonomiczności dokumentacji oraz rewizji i aktualizacji przestarzałych zarządzeń. (w)

606. *Verordnung über Wohnungen für Werktätige der volkseigenen und ihnen gleichgestellten Betriebe.* Sozfürsorge. 1952, nr 23, str. 600—601.

Treść zarządzenia Prezesa Rady Ministrów NRD o mieszkaniach dla pracowników zatrudnionych

w zakładach uspołecznionych i zrównanych z uspołecznionymi. (m)

607. WATERSTRAAT G.: **Die Verbesserung der Wohnverhältnisse — ein wichtiger Teil der gewerkschaftlichen Sorge um den Menschen.** Arbeit. 1952, nr 11, str. 809—816.

Porównanie nakładów inwestycyjnych na budownictwo mieszkaniowe w Niemczech Zach. i NRD.

Autor podkreśla, iż wytyczne II Zjazdu SED są wyrazem troski rządu NRD o warunki bytowe, a szczególnie o warunki mieszkaniowe obywateli. Dane porównawcze z zakresu budownictwa mieszkaniowego w Polsce i Czechosłowacji. Omówienie roli zw. zaw. NRD w walce o poprawę warunków mieszkaniowych. (m)

Zob. poz. 422.

XVIII SZKOLENIE ZAWODOWE

608. CZAJKOWSKI T.: **Pomoc ZSRR w budowie zawodowego szkolnictwa górniczego.** Gosp. gór. 1952, nr 11, str. 12—13.

Przegląd osiągnięć polskiego górniczego szkolnictwa zawodowego. Znaczenie stosowania skryzalizowanych form radzieckiego szkolnictwa zawodowego i czynnej pomocy naukowców radzieckich. (w)

609. CZERNY S.: **Wice wyużiti zawodnich skol prace w energetice.** Energetika. 1952, nr 12, str. 353—355.

Formy szkolenia zawodowego w czechosł. przemyśle energetycznym. Kursy minimum technicznego, szkoły przodowników pracy, kursy dla wysoko wykwalifikowanych robotników, kursy specjalne o konkretnej tematyce. (c)

610. FUCHS J.: **Planungsaufgaben der Abteilungen Arbeit und Berufsausbildung.** Sozfürsorge. 1952, nr 22, str. 546—548.

Autor omawia plan szkolenia zawodowego, opracowany w ramach ogólnopolskiego planu zatrudnienia i planu urzędów ochrony pracy. Rola zakładów pracy i organów terenowych administracji państwowej w sporządzaniu zbiorczego planu szkolenia zawodowego. (m)

611. GOSZCZ S.: **Szkolenie praktyczne uczniów zasadniczych szkół hutniczych.** Szkoła zaw. 1952, nr 23, str. 707—708.

Artykuł dyskusyjny, omawiający trudności organizacyjne w szkoleniu praktycznym. (w)

612. HÖRR G.: **Betriebliche Ausbildung und Qualifizierung der Werktätigen.** Sozfürsorge. 1952, nr 24, str. 608—611.

Omówienie metod wewnątrzzakładowego szkolenia zawodowego pracowników, z uwzględnieniem ich dotychczasowych kwalifikacji. Autor zwraca szcze-

gólną uwagę na dobór kadr instruktorskich. Omówione metody umożliwiają planowy dopływ fachowych kadr i dadzą się zastosować we wszystkich rodzajach zakładów pracy. (m)

613. PRZADKA W.: **Szkolenie robotników w przemyśle radzieckim.** Przem. drzewny. 1952, nr 11, str. 310—314.

Metody szkolenia nowoprzyjętych, niewykwalifikowanych robotników. Akcja doszkalania robotników wykwalifikowanych w szkołach stachanowskich, na kursach specjalnych i na kursach techniczno-przemysłowych. (w)

614. PUDIKOW D.: **Ulucsziti rabotu s kadrami w sistemie Prombanka.** Finansy i Kriedit SSSR. 1952, nr 3, str. 65—67.

Dobór kadr i system szkolenia młodych pracowników bankowych w Banku Przemysłowym w ZSRR. Krytyka niedociągnięć systemu szkolenia. (k)

615. SZYMAŃSKA M.: **Organizacja szkół gastronomicznych.** Żywnienie zbior. 1952, nr 12, str. 362—364.

Cele i zadania szkolenia masowego. Nowe metody nauczania, programy, egzaminy kwalifikacyjne. Zracjonalizowanie zatrudnienia absolwentów. (w)

616. WAPIENNIK K.: **Metoda przyspieszonego szkolenia stalowników.** Ekon. Org. Pracy. 1952, nr 12, str. 543—549.

Znaczenie doświadczeń radzieckich. Organizacja i przebieg szkolenia. Szkolenie w zakładach pracy. Doświadczenia ze szkolenia pracowników stalowni huty „Kościszko“. (w)

617. ŻEGZDRYN R.: **Analiza przebiegu akcji zatrudnienia absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.** Szkoła zaw. 1952, nr 22, str. 659—660. (w)

Zob. poz. 199, 273, 275.

XIX BIBLIOGRAFIA — ENCYKLOPEDIA — SŁOWNIKI

BIBLIOGRAFIA — ZAGADNIENIA OGÓLNE

618. CHAMERSKA H.: **Z zagadnień bibliotekarskiej służby informacyjnej.** Prz. bibliot. 1952, z. 2—3, str. 153—162.

Charakter i zadania ośrodków informacyjnych przy poszczególnych typach bibliotek. Zagadnienie sieci bibliotek specjalnych i problem ustalenia ośrodków centralnych. Rola Biblioteki Narodowej jako centralnego, wielokierunkowego ośrodka informacji i poradnictwa. Metody pracy ośrodków informacyjnych. Zagadnienia aparatu informacyjnego i konieczność rozwoju prac w zakresie bibliografii specjalnych retrospektywnych i bieżących. (u)

619. HLEB-KOSZAŃSKA H.: **Doc. dr Adam Lyskowski.** Bibliotekarz. 1952, nr 5, str. 141—146.

Charakterystyka działalności oraz dorobku naukowego niedawno zmarłego wybitnego polskiego bibliografa i bibliologa, dyrektora Instytutu Bibliograficznego przy Bibliotece Narodowej. Spis ważniejszych prac drukowanych. (u)

620. MANTEUFFLOWA M.: **Z dziejów bibliotecznej służby informacyjnej.** Bibliotekarz. 1952, z. 4, str. 100—103.

Etapy rozwoju prac informacyjnych w bibliotekach. Biblioteczna służba informacyjna w Polsce. Zasługi Biblioteki Załuskich oraz prac teoretycznych Joachima Lelewela dla rozwoju i zrozumienia znaczenia prac informacyjnych w bibliotekach. Rozwój służby informacyjnej w ZSRR i krajach demokracji ludowej. (u)

621. **Przegląd bibliograficzny zagadnień dokumentacji.** Oprac. przez CIDNT. 1952, nr 6, str. 11—12. Dod. do mies. Prz. techn. 1952, nr 11. (w)

BIBLIOGRAFIE SPECJALNE

Zob. poz.: 25, 78, 200, 262, 353, 367, 378, 409—10, 426, 435, 437, 446—48, 461—62, 500, 509, 530, 538, 604.

SŁOWNIKI

Zob. poz. 577.

Wielka Encyklopedia Radziecka

Przewodnik Bibliograficzny (c. d.)*

FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ

W pierwszych dziesięciu tomach Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej poważna ilość notatek i artykułów poświęcona została zagadnieniom finansowym i rachunkowości.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na dwa zagadnienia podstawowe dla nauk finansów: banki i budżet państwowy. Encyklopedia obydwu omawianym zagadnieniom poświęciła dłuższe artykuły.

Banki (Banki) omówione są w IV tomie str. 189 — 206, w zbiorowym opracowaniu Z. W. Atlasa, M. S. Atlasa i I. W. Dudinskiego. Opracowanie to podzielone zostało na sześć części.

W części pierwszej przedstawiono rolę banków w gospodarce kapitalistycznej, w okresie imperializmu, gdy stają się one „centralnym układem nerwowym ekonomiki kapitalistycznej“. W okresie ogólnego kryzysu kapitalizmu przejawiają się wzmocnione tendencje koncentracji, następuje rozprężenie wewnętrznych stosunków kredytowych, podważenie zaufania w międzynarodowych stosunkach kredytu prywatnego oraz ściśnięcie się kapitału finansowego z gospodarką państw kapitalistycznych.

Druga część opracowania przedstawia rozwój banków w Rosji carskiej.

Trzecia część omawia istotę i rolę systemu bankowego ZSRR w całości kształcie ekonomiki socjalistycznej, ze szczególnym podkreśleniem znaczenia kontroli całej gospodarki przez pieniądz. Omówiono tu również rozwój radzieckiego systemu bankowego, zwracając uwagę specjalnie na rolę banków w budownictwie socjalistycznym ZSRR.

W części czwartej przedstawiono organizację i rolę systemu bankowego w Bułgarii, Czechosłowacji, Polsce, Rumunii i na Węgrzech przed ustaleniem władzy ludowej, podkreślając szczególnie udział kapitału zagranicznego i jego koncentrację w gospodarce tych krajów. Dalej autor zajmuje się nacjonalizacją banków, a w szczególności zasadami przebudowy systemu bankowego w tych krajach. Na zakończenie autor omawia aktualny system bankowy państw demokracji ludowej wskazując na jego zadania w zakresie rozwoju i umocnienia gospodarki socjalistycznej i podkreślając rolę Banku Centralnego (w Polsce — Narodowego Banku Polskiego).

Oddzielnie, w części piątej omówiono system bankowy NRD.

Na zakończenie, w szóstej części opracowania, wskazano na wyższość socjalistycznego systemu bankowego nad kapitalistycznym, jako systemu opartego na społecznej własności środków produkcji i planowaniu rozwoju gospodarczego.

Z artykułem powyższym łączą się tematycznie liczne notatki informacyjne o różnych instytucjach bankowych.

W IV tomie omówiono *Bank Angielski* (Bank Angielski str. 187), *Bank Ameryki* (str. 186 — 187) i *Bankers Trust Company* (str. 189). W tymże tomie (str. 188) zamieszczono również informacje o *Międzynarodowym Banku Odbudowy i Rozwoju* (Bank Międzynarodowy dla Rekonstrukcji i Rozwój) oraz o *Międzynarodowym Banku Rozrachunków* (Bank Międzynarodowy Raszczetów). Również w IV tomie (str. 187 — 188) znajduje się notatka informacyjna o *Radzieckim Banku Handlu Zagranicznego* (Bank dla Wniesznej Torgowli SSSR).

Banknoty (Bankowskie bilety) omówiono w tomie IV, str. 207 — 208. W notatce poświęconej temu zagadnieniu przedstawiono powstanie i rozwój instytucji banknotów w kapitalizmie i przekształcanie się ich w pieniądź papierowy. Osobno omówiono istotę banknotów radzieckich, jako pieniądza radzieckiego, opierającego się na socjalistycznej własności środków produkcji i socjalistycznym systemie gospodarki planowej.

Wkłady (Wkłady) zamieszczono w tomie VIII, str. 219 — 220. Podkreślono tu znaczenie wkładów w ZSRR, jako jednej z form przechowywania w bankach i kasach oszczędności środków pieniężnych. W szczególności zwrócono uwagę na istniejące w tym zakresie istotne różnice w gospodarce socjalistycznej i kapitalistycznej.

*

Artykuł *Budżet państwa* (Bjudget gosudarstwiennyj) opracowany został przez znanego radzieckiego ekonomistę W. P. Diaczenkę (t. VI, str. 451 — 465). Artykuł ten składa się z czterech części.

W części pierwszej autor omawia genezę budżetu państwowego w państwach kapitalistycznych i określa jego istotę, zwracając w szczególności uwagę na oparcie jego dochodów na podatkach oraz na klasowy charakter wydatków, związanych w większości z finansowaniem wojen, obsługą długów i utrzymaniem administracji.

W części drugiej przedstawiono gospodarkę budżetową Rosji carskiej.

Najobszerniejsza część, trzecia, zajmuje się na wstępie istotą budżetu socjalistycznego i jego odmienną (od budżetu kapitalistycznego) rolą, wynikającą z faktu uspołecznienia własności środków produkcji oraz z odmiennych funkcji i roli państwa socjalistycznego. Następnie omówione są dochody i wydatki budżetu socjalistycznego, ze szczególnym podkreśleniem znaczenia budżetu (jako głównego narzędzia redystrybucji dochodów w gospodarce socjalistycznej) dla celów socjalistycznej reprodukcji rozszerzonej, wszechstron-

*) Patrz: Przegląd Bibliograficzny Wydawnictw Gospodarczych — zes. 4 — 5, str. 232 — 238, zes. 6, str. 291 z 1952 r.

nego rozwoju sił wytwórczych i stałego podnoszenia poziomu materialnego i kulturalnego szerokich mas ludności. Autor wskazuje przy tym, jako na charakterystyczną cechę budżetów socjalistycznych, na ich zrównoważenie — bezdeficytowość. Następnie przedstawione są: struktura budżetowa ZSRR (budżety: związkowy, republikańskie i terenowe), zasady planowania budżetowego, a wreszcie rozwój gospodarki budżetowej ZSRR.

W czwartej części opracowania podkreślono znaczenie budżetów państwowych krajów demokracji ludowej jako narzędzia walki o rozwój i umocnienie gospodarki socjalistycznej, jako środka zwalczania elementów kapitalistycznych oraz podnoszenia poziomu życia szerokich mas pracujących. W szczególności autor wskazuje na podobieństwa między budżetami europejskich krajów demokracji ludowej a budżetami ZSRR w zakresie dochodów i wydatków.

Z wyżej omówionym artykułem wiąże się notatka: *Budżet wojenny* (Bjudżet wojennyj), zamieszczona w tomie VI, str. 449 — 451. W notatce podkreślono, że budżety państw kapitalistycznych w epoce imperializmu i powszechnego kryzysu kapitalizmu, kiedy militarystyka przenika ich gospodarke, są w istocie rzezczy budżetami wojennymi.

Inne notatki, związane z budżetem, mają charakter informacyjny: *Prawo budżetowe ZSRR* (Bjudżetnoje prawo) omówiono w tomie VI, str. 465 i 466, *Komisje budżetowe* (Bjudżetnyje komisji) — w tymże tomie, str. 466 i pojęcie *roku budżetowego* (Bjudżetnyj god), tom VII, str. 468.

*

Z drobniejszych opracowań, poświęconych zagadnieniom finansowym, wymienić należy w szczególności następujące grupy zagadnień: waluta i związane z nią pojęcia i bilanse: rozliczeniowy, płatniczy i handlowy i formy rozliczeń bezgotówkowych oraz liczne pojęcia właściwe gospodarce finansowej kapitalizmu.

Pojęcia waluty i inne z nią związane omówione zostały w tomie VI Encyklopedii.

Waluta (Waljuta), str. 589 — 590. W notatce przedstawiono istotne różnice między walutami państw kapitalistycznych i ZSRR, wynikające z samej istoty gospodarki socjalistycznej, w szczególności waluta radziecka jest zabezpieczona nie tylko złotem, ale przede wszystkim zapasem towarów, znajdujących się w rękach państwa radzieckiego i przeznaczonych do obrotu po cenach stałych.

Parytet walutowy (Waljutnyj paritet) omówiono na str. 593, a *Kurs waluty* (Waljutnyj kurs) na str. 592 — 593. W tej ostatniej notatce podkreślono istnienie w ZSRR monopolu państwa w zakresie rozliczeń z zagranicą.

Dalej znajdujemy pojęcia: *Polityka walutowa* (Waljutnaja politika) — str. 590, *Interwencja walutowa* (Waljutnaja intierwencja) — str. 590, *Walutowe (de wizowe) ograniczenia* (Waljutnyje ograniczenja) — str. 590, *Kryzys walutowy* (Waljutnyj krizis) omówiono na str. 591 — 592, *Arbitraż walutowy* (Waljutnyj arbitraż) na str. 591 oraz *Ustawodawstwo walutowe ZSRR* (Waljutnoje zakonodatielstwo) — na str. 590. Wszystkie te notatki mają charakter informacyjny.

*

Tom czwarty Encyklopedii zawiera omówienie pojęć: bilansu rozliczeniowego, płatniczego i handlowego.

Bilans rozliczeniowy (Bałans rasczetnyj) omówiono na str. 110. Określono tu jego istotę oraz omówiono

sposób zestawienia bilansu i znaczenie jego biernego lub czynnego salda.

Bilans płatniczy (Bałans płatienyj) przedstawiono na str. 109. W notatce podkreślono znaczenie dodatniego i ujemnego salda bilansu oraz przytoczono szereg przykładów, jak również wskazano na różnice między bilansami płatniczymi ZSRR i krajów kapitalistycznych.

Bilans handlowy (Bałans torgowyj) omówiono na str. 111. W notatce przedstawiono różnice między bilansami handlowymi państw kapitalistycznych i bilansem handlowym ZSRR, podkreślając, że Związek Radziecki w handlu zagranicznym nie ma tendencji imperialistycznej ekspansji i uzależnienia innych krajów, jak to ma miejsce w kapitalistycznych stosunkach handlowych.

*

W pierwszych dziesięciu tomach Encyklopedii omówione zostały trzy zasadnicze formy rozliczeń bezgotówkowych, stosowane w ZSRR: *Akcept — rozliczenie inkasowe* (Akcept) — tom II, str. 20, *Akredytywa* (Akkreditiw) — tom I, str. 599 i *Zarachowanie wzajemnych roszczeń* (Wzaimnyje rasczety) — tom VII, str. 618 — 619.

We wszystkich powyższych trzech notatkach wskazano na istotę tych rozliczeń, na rolę Banku Państwa w organizacji odnośnych form rozliczeń oraz na wyższość socjalistycznych form rozliczeniowych nad kapitalistycznymi.

*

Wiele miejsca poświęcono w Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej pojęciom właściwym gospodarce finansowej państw kapitalistycznych, często zresztą mającym już tylko znaczenie historyczne.

Do pojęć o znaczeniu historycznym zaliczyć należy *Bimetalizm* (Bimetalizm) — tom V, str. 170 i *Asygnaty* (*Rewolucji Francuskiej*) (Assignaty) — tom III, str. 257. Znaczenie historyczne ma również *Wykupnaja opieracja* — tom IX, str. 442, przeprowadzona przez rząd carski w roku 1861 w związku ze zniesieniem pańszczyzny, *Kantory bankowe* (Bankirskie kontory) omówiono w tomie IV, str. 206 — 207.

Osobną grupę stanowią pojęcia *Garantijnij kredit* — tom X, str. 220 i *Garantirowannyje cennyje bumagi* — tom X, str. 221. (Pierwsze oznacza stosowany w krajach kapitalistycznych kredyt za poręczeniem udzielanym przez banki lub instytucje państwowe. Drugie — to akcje i obligacje towarzystw akcyjnych, przy których wypłata dochodów, dywidendy lub procentowania jest poręczana przez państwo kapitalistyczne). Notatki podkreślają, że w obu przypadkach ryzyko i istotny ciężar z nim związany przerzucany jest na barki pracujących. W stosunkach międzynarodowych w państwach kapitalistycznych rozwinęły się: *Garantirowannyje zajmy* — tom X, str. 221 (pożyczki państwowe gwarantowane przez inne państwo lub grupę państw lub też zabezpieczone przez państwo dłużnika w drodze zastawu). Pożyczki te są jednym ze środków gospodarczego ujarzemia krajów zacofanych. Notatka wskazuje na plan Marshalla jako na przykład stosowania omawianego kredytu.

Wreszcie należy wskazać na hasło: *Stowarzyszenia wzajemnego kredytu* (Wzaimnowo kredita obszcze-

stwo) — tom VII, str. 617. W notatce omówiono ich powstanie i rozwój podkreślając uzależnienie ich od wielkich banków.

*

Wzakresie rachunkowości wskazać należy na następujące zasadnicze pojęcia omówione w Encyklopedii:

Księgowość (rachunkowość) (Buchgaltierskij ucet) — tom VI, str. 409 — 411. Notatka wskazuje w szczególności na różnice między rachunkowością kapitalistyczną, służącą kapitaliście, a rachunkowością socjalistyczną, będącą narzędziem planowego kierowania gospodarką narodową i środkiem ochrony własności socjalistycznej.

Bilans (Bałans buchgaltierskij) omówiono w tomie IV, str. 104 — 105.

Obszerniejsza notatka opracowana przez L. M. Kantora, poświęcona została pojęciu: *Amortyzacja* (Amortizacija) — tom II, str. 291 — 292. Autor przedstawia rolę środków trwałych w procesie reprodukcji socjalistycznej i omawia istotę i znaczenie odpisów amortyzacyjnych. Następnie opisuje sposób dokonywania odpisów amortyzacyjnych, gromadzenia odnośnych kwot i ich zużycia oraz porusza zagadnienie norm amortyzacyjnych. Na zakończenie autor podkreśla różnice między amortyzacją w kapitalizmie, gdzie nie przedstawia ona faktycznego zużycia kapitału stalego, i w socjalizmie, gdzie, dzięki uspołecznieniu środków produkcji i zasadzie planowej gospodarki, możliwe jest prawidłowe rozliczenie zużycia środków trwałych.

Osobna notatka informacyjna poświęcona jest *Rachunkowości bankowej* (Bankowskoje szczetowodstwo) w tomie IV, str. 208.

Marian Weralski

EKONOMIKI BRANŻOWE

Przemysł aluminiowy (Aliuminiewaja promyszlenność) — t. II, str. 191—192.

Artykuł charakteryzuje ważniejsze rodzaje wytwórczości, składające się na ogólny cykl technologiczny w tej dziedzinie, wskazując na zasługi rosyjskich uczonych w zakresie opracowań technologicznych. Znaczenie aluminium w gospodarce narodowej ZSRR uwypuklone jest na tle analizy aktualnych rozmiarów produkcji i planów. Artykuł omawia także przemysł aluminiowy w krajach demokracji ludowej (z podkreśleniem roli Węgier i Chin) oraz produkcję krajów kapitalistycznych. Ponadto zawiera on tablicę, ilustrującą rozmiary wytwórczości tych krajów w latach 1913—1947.

Przemysł lotniczy (Awiacjonanaja promyszlenność) — t. I, str. 77—80.

Artykuł zawiera informacje o rozwoju przemysłu lotniczego w ZSRR i krajach kapitalistycznych.

W Rosji carskiej istniało zaledwie 10 na wpół rzemieślniczych przedsiębiorstw, natomiast w ZSRR rozwinął się potężny przemysł lotniczy, produkujący wysokowartościowe typy samolotów własnej konstrukcji. Artykuł omawia etapy rozwoju przemysłu lotniczego ZSRR, osiągnięcia lotnictwa radzieckiego przed wojną,

jego udział w wyprawach naukowo-badawczych, szeregu wynalazków, wzrost kadr fachowych pracowników, olbrzymi wkład przemysłu w zwycięstwo nad faszyzmem oraz pokojową służbę lotnictwa po zakończeniu wojny. Przemysł lotniczy w krajach kapitalistycznych zorganizowany jest w monopole. Rozwija się on nierównomiernie. W artykule scharakteryzowany jest przemysł lotniczy St. Zjedn., Anglii, Francji i Niemiec.

Przemysł samochodowy (Awtomobilnaja promyszlenność) — t. I, str. 258—266.

Artykuł przedstawia rozwój przemysłu samochodowego w ZSRR, krajach demokracji ludowej i krajach kapitalistycznych, oraz ogólnie charakteryzuje wytwórczość samochodową. Na przykładzie produujących przedsiębiorstw, produkujących samochody w ZSRR, omówiona została problematyka seryjnej produkcji samochodów. Na uwagę zasługuje zwłaszcza omówienie zastosowania automatyzacji w zakresie obrabiarek w ZSRR. Ponadto przeprowadzone zostało porównanie działalności zakładów Forda i fabryki samochodów ZIS w okresie przechodzenia na seryjną produkcję nowego modelu samochodu oraz wykazana wyższość techniczna i ekonomiczna radzieckiej organizacji pracy.

Przemysł barwników anilinowych (Anilino-krasocznaja promyszlenność) — t. II, str. 449—450.

Artykuł omawia rozwój przemysłu barwników anilinowych w ZSRR i innych krajach, od chwili jego powstania aż do czasów obecnych, podaje rozmiary produkcji i charakteryzuje strukturę wewnętrzną tego przemysłu.

Przemysł azbestowy (Azbestowaja promyszlenność) — t. III, str. 232—233.

Artykuł zawiera charakterystykę właściwości azbestu oraz ogólne omówienie nomenklatury wytworów przemysłu azbestowego. ZSRR zajmuje I miejsce na świecie pod względem posiadanych zasobów azbestu. Artykuł przedstawia dalej rozwój przemysłu azbestowego w ZSRR, z uwzględnieniem wzrostu produkcji w okresie stalinowskich pięciolatek, i wkład radzieckiej nauki w opracowanie zagadnień techniki produkcji oraz omawia osiągnięcia radzieckich przodowników pracy i racjonalizatorów. Dane liczbowe o produkcji w krajach kapitalistycznych dotyczą okresu 1929—1948.

Przemysł papierniczy (Bumażnaja promyszlenność) — t. VI, str. 281—284 — gałąź przemysłu chemicznego.

Artykuł omawia rozwój przemysłu papierniczego w ZSRR na tle jego zadań w związku z rewolucją kulturalną. Kombinaty papiernicze, posługujące się maszynami-gigantami — to ośrodki wytwórczości spotykane tylko w ZSRR. Techniczne wyposażenie przemysłu papierniczego jest jednym z głównych czynników wzrostu wydajności w latach 1945—1950. Dane statystyczne, dotyczące krajów kapitalistycznych, obrazują poziom produkcji papieru, kartonu, celulozy, masy drzewnej i papieru gazetowego. W artykule wyodrębniono kraje zachodnio-europejskie i omówiono ich udział w światowej produkcji papierniczej.

Przemysł winny (Winodielczeskaja promyszlenność) — t. VIII, str. 128—130.

Artykuł charakteryzuje produkcję wina w ZSRR w latach 1936—1940, a ponadto omawia możliwości i osiągnięcia produkcyjne poszczególnych republik ra-

dzieckich: rosyjskiej, gruzińskiej, ormiańskiej, azerbejdżańskiej, ukraińskiej, uzbeckiej, mołdawskiej, tadżyckiej, turkmeńskiej, kazachskiej i kirgiskiej. Oprócz informacji o stanie tego przemysłu w krajach demokracji ludowej artykuł zawiera dane, dotyczące przemysłu winnego w krajach kapitalistycznych, przy czym produkcja krajów europejskich (a zwłaszcza Francji, Italii, Hiszpanii, Portugalii) wynosi ok. 80%.

Przemysł wytwarzający witaminy (Witaminna ja promyszennost') — t. VIII, str. 180—184.

Artykuł zawiera historię rozwoju przemysłu witaminowego w ZSRR oraz charakterystykę stanu techniki produkcji i prac naukowo-badawczych w tej dziedzinie. Szczególną wartość artykułu stanowią: a) tablica asortymentów zasadniczej produkcji przemysłu witaminowego z podziałem na preparaty z surowca zwierzęcego i roślinnego oraz syntetyczne witaminy i preparaty z nich; b) schematy procesów wytwarzania: koncentratów witaminy C oraz kompleksowej przeróbki drożdży na witaminy grupy B i D₂. W artykule omówione są też zwięzłe zagadnienia przemysłu witaminowego w krajach demokracji ludowej i krajach kapitalistycznych.

Do wszystkich artykułów z zakresu ekonomik branżowych dołączone są wykazy podstawowej literatury przedmiotu.

K. K.

EKONOMIKA TRANSPORTU

Transport samochodowy (Awtomobilnyj transport) — t. I, str. 270—273.

Artykuł charakteryzuje znaczenie transportu samochodowego i na tym tle przedstawia rozwój transportu samochodowego w ZSRR. Szczególnie interesujące są informacje dotyczące przedsiębiorstw samochodowych. Omawiane są rodzaje przedsiębiorstw i ich struktura organizacyjna oraz przeprowadzony jest podział przedsiębiorstw transportowych zależnie od ich charakteru. W artykule poruszone są następnie zagadnienia, związane z przystosowaniem dróg do transportu samochodowego (nawierzchnia, uzbrojenie: w stacje benzynowe, stacje obsługi technicznej). Część artykułu po-

święconą jest zagadnieniu transportu samochodowego w krajach kapitalistycznych.

Gospodarka wodna (Wodnoje choziajstwo) — t. VIII, str. 327—330 — grupa gałęzi gospodarki narodowej, które zajmują się wykorzystaniem zasobów wodnych kraju.

Artykuł formułuje podstawowe zadania gospodarki wodnej i daje przykłady praktycznej ich realizacji w ZSRR. Większa jego część zawiera informacje na temat wielkich budowli komunizmu: kanałów, urządzeń hydraulicznych, irygacji.

Drugi wodne (Wodnyje puti) — t. VIII, str. 334—347.

Artykuł omawia warunki wykorzystania dróg wodnych dla komunikacji oraz charakteryzuje radzieckie poczynania w tej mierze, opierając się na przykładzie wielkich budowli komunizmu.

Transport wodny (Wodnyj transport) — t. VIII, str. 343—344.

Artykuł wykazuje wyższość transportu wodnego nad transportem lądowym. Rozwój transportu wodnego pozostaje w zależności od warunków ustrojowych. W artykule podkreślono różnice pod tym względem między ustrojem kapitalistycznym a socjalistycznym.

Transport powietrzny (Wozdusznyj transport) — t. VIII, str. 523—526.

Artykuł charakteryzuje transport powietrzny i omawia okoliczności powstania i rozwoju tego transportu. Dane, dotyczące transportu powietrznego w ZSRR, zawierają m. in. informacje o długości linii tego transportu, wzroście przewożonego tonażu, o stanie kadr i wpływie wojny na stan transportu lotniczego. Artykuł informuje również o transporcie powietrznym w krajach demokracji ludowej i krajach kapitalistycznych.

Awaria morska (Awarija morskaja) — t. I, str. 61—62.

Artykuł omawia (w oparciu o prawo morskie) zagadnienia, związane z awarią morską, zróżnicowanie typów awarii, podział ubytków, będących następstwem awarii itp. Ponadto zawiera on analizę odpowiednich postanowień handlowego kodeksu morskiego ZSRR (rozdz. VII).

Kazimierz Kąkol

Wynalazczość pracownicza

Przegląd piśmiennictwa

Wynalazczość pracownicza stanowi najdoskonalszy, najbardziej bezpośredni wyraz twórczej inicjatywy, twórczego wkładu mas pracujących w wielkie dzieło walki o wykonywanie i przekraczanie planów gospodarczych, o zbudowanie podstaw socjalizmu w Polsce. Wynalazczość pracownicza, realizująca wytyczną VII Plenum KC PZPR: w nowych warunkach. w nowej sytuacji pracować po nowemu — stanowi sama przez się także zjawisko całkowicie nowe, wyrosłe i możliwe dopiero na gruncie nowych stosunków społecznych, nowych stosunków produkcji, na gruncie świadomości robotnika, że jest współgospodarzem społecznego zakładu pracy, w którym jest zatrudniony, że pracuje nie dla zysku kapitalisty, ale dla siebie samego.

Nasz dorobek w dziedzinie piśmiennictwa, poświęconego zagadnieniom wynalazczości pracownicznej, w żadnej mierze nie odpowiada wadze tych zagadnień. Zanotować należy brak wydawnictw książkowych w literaturze polskiej, jak i niewielką ich ilość w dostępnej nam gospodarczej i technicznej literaturze radzieckiej. Dotychczas ukazało się zaledwie kilka broszur. Poza tym interesujący się tymi zagadnieniami powinni czerpać potrzebne im wiadomości z periodyków i z prasy codziennej, gdzie zagadnieniom wynalazczości pracownicznej poświęca się niemało uwagi i gdzie zagadnienia te znajdują nieraz dość gruntowne oświetlenie.

Z wydawnictw w języku polskim należy przede wszystkim zwrócić uwagę na broszurę pt. „Wynalazczość pracownicza w świetle obowiązujących przepisów prawnych i zadań związków

zawodowych" (Warszawa 1951. Wyd. Związkowe CRZZ, s. 80). Broszura zawiera pełne, oryginalne teksty materiałów o charakterze dyrektyw (dekretu z dn. 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej i zarządzeń wykonawczych), tekst uchwały Sekretariatu Centralnej Rady Związków Zawodowych z 15.IX.1951 r. w sprawie zadań związków zawodowych w dziedzinie rozwoju wynalazczości pracowniczej, a także omówienie tych materiałów. Broszura ta jest pionierskim wydawnictwem w dziedzinie zagadnień wynalazczości pracowniczej, wypełniającym w pewnym stopniu poważną i dotkliwą lukę, spowodowaną kompletnym niemal brakiem wydawnictw informacyjnych w tym zakresie.

Prawie jednocześnie ukazała się broszura pt. „Z zagadnień wynalazczości pracowniczej”, pióra Natana Kronika (Warszawa 1951. Polgos, s. 84. Biblioteka Pracy T. XIII). Stanowi ona zbiór artykułów prasowych autora, pisanych jeszcze przed obowiązującym obecnie prawnym uregulowaniem tych problemów, niemniej jednak jest aktualna, zawiera bowiem oświetlenie tych zagadnień zgodnie z praktyką radziecką. Ma ona charakter nie tylko informacyjny, lecz i propagandowy, omawia bowiem praktykę radziecką i naszą podając szereg konkretnych przykładów oraz wyprzedza poniekąd fakty, zajmując się takimi zagadnieniami, jak np. problem brygad racjonalizatorskich robotniczo-inżynierskich, który został dopiero później prawnie uregulowany. Jako załącznik do broszury podane są teksty ustaw i rozporządzeń, obowiązujących w dziedzinie wynalazczości pracowniczej.

Z broszur w języku rosyjskim wymienić należy opracowanie W. Terechina, zastępcy przewodniczącego Komisji Masowej Wynalazczości i Racjonalizacji przy Komitecie Centralnym Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Samochodowego i Traktorowego, pt. „Praca zakładowych komisji wynalazczości i racjonalizacji”. (Moskwa 1951. Profizdat [Wyd. Związkowe Centralnej Rady Związków Zawodowych] s. 70). W broszurze znajdzie czytelnik szereg ciekawych i aktualnych danych z praktyki zakładowych komisji wynalazczości i racjonalizacji radzieckiego przemysłu motoryzacyjnego. W szczególności, na przykładzie praktyki komisji w fabryce samochodów w mieście Gorki — gigancie tego przemysłu, autor omawia sposób zorganizowania komisji, metody analizy stanu prac racjonalizatorskich w zakładzie, metodę budowy planu prac komisji (podając wypełniony wzór takiego planu), metody prac komisji i jej członków, formy szkolenia tych członków, metody i środki oddziaływania na ruch wynalazczości pracowniczej w kierunku jego umasowienia. W tym zakresie zwraca on specjalną uwagę na stawianie wydziałom konkretnych miesięcznych zadań co do kwoty oszczędności, która powinna być uzyskana w drodze wynalazczości pracowniczej, na organizację współzawodnictwa, w szczególności współzawodnictwa o tytuł najlepszego racjonalizatora przedsiębior-

stwa oraz o najlepszy wniosek racjonalizatorski (przy czym podaje teksty odpowiednich regulaminów), na organizację miesiąca masowego zbierania wniosków racjonalizatorskich itp. Autor porusza zatem problemy, które stoją obecnie przed ruchem wynalazczości pracowniczej w Polsce i podaje przykłady konkretnych rozwiązań.

Doświadczenia tego rodzaju komisji w zakładach innych gałęzi przemysłu oświetla wcześniejsza, lecz dotąd aktualna broszura pt. „O masowe ncwatorstwo” (Moskwa 1949. Profizdat, s. 102). Broszura zawiera artykuły członków komisji masowej wynalazczości — D. A. Swiridowa z Moskiewskiej Fabryki Żarówek im. Lenina, W. S. Kuźniecowa z odznaczonego orderem Czerwonego Sztandaru Pracy Moskiewskiego Kombinat Twardych Stopów i Z. P. Bulinowa z Kombinat Jedwabniczego „Czerwona Róża”.

Ciekawe są zwłaszcza wypowiedzi Kuźniecowa, który oświetla inicjatywę i praktykę swego kombinatu w zakresie pracy robotniczo-inżynierskich brygad racjonalizatorskich. Ta niezmiernie doniosła i skuteczna forma współpracy inżynierów i robotników na polu wynalazczości zrodziła się i została w praktyce zapoczątkowana właśnie w tym przedsiębiorstwie radzieckim, które stało się pionierem nowej formy pracy racjonalizatorskiej.

Z wydawnictw periodycznych materiałem podstawowym dla każdego, kto jest czynny na polu wynalazczości względnie interesuje się tą dziedziną, są „Wiadomości Urzędu Patentowego” z dodatkiem „Przegląd Wynalazczości”. „Wiadomości” zawierają w części I publikacje materiałów, mających charakter dyrektyw-ustaw, rozporządzeń, a także komunikatów z dziedziny wynalazczości pracowniczej, a w części II — wykazy patentów udzielonych na wynalazki, zarejestrowanych świadectw o dokonanych udoskonaleniach technicznych, zarejestrowanych zaświadczeń o dokonanych usprawnieniach, wykazy projektów przyjętych przez Centralną Komisję Usprawnienia Administracji Publicznej przy Prezesie Rady Ministrów oraz wykazy zarejestrowanych znaków towarowych. „Przegląd Wynalazczości” zaś zawiera artykuły, poświęcone problemom wynalazczości pracowniczej, oświetlające stan, zadania i perspektywy tego ruchu, jego formy organizacyjne. Znajdujemy tam również omówienie obowiązujących ustaw i zarządzeń z dziedziny wynalazczości pracowniczej, omówienie doświadczeń radzieckich i krajów demokracji ludowej. Poza tym „Przegląd” systematycznie omawia i popularyzuje problemy nowej techniki, technologii i w ogóle postępu technicznego. Wreszcie „Przegląd Wynalazczości” podaje krótkie opisy ciekawszych patentów zagranicznych.

Zagadnienia wynalazczości pracowniczej ściśle wiążą się z problemami socjalistycznego współzawodnictwa pracy, a w szczególności z ruchem stachanowskim. Powiązanie to jest omówione w ciekawym artykule pt. „Związek między ruchem racjonalizatorskim i ruchem

stachanowskim“ (Przegląd Wynalazczości. 1951, nr 4) zaczerpniętym z „Informations-Bulletin“ (Budapeszt 1951, nr 38).

Doświadczenia moskiewskiej fabryki narzędzi „Kalibr“ — która z inicjatywy Mikołaja Rosyjskiego, majstra wydziału mikromierzy w tej fabryce, zapoczątkowała i stworzyła metodę opracowywania planów kolektywnej pracy stachanowskiej, opartych o zaktywizowanie całej załogi w kierunku masowego zgłaszania pomysłów usprawniających — omówione są w pracy W. I. Żukowa, M. W. Kantorowicza i A. N. Szkolnikowa pt. „Stachanowski plan techniczno-przemysłowo-finansowy“ (Tłum. z ros. Warszawa 1951. Polgós, s. 95).

Plastyczną ilustrację tego, jak wyglądała ra-

jonalizacja i wykorzystanie pomysłów robotników i pracowników w warunkach kapitalizmu, w szczególności w słynnych zakładach „Bata“ w Zlinie, daje doskonała praca autora T. Swatopluka pt. „Botostrój“ (tłum. z czesk. Warszawa 1952. K i W, s. 283), która aczkolwiek jest utworem beletrystycznym, niemniej jednak wydaje się, że zasługuje na uwagę.

Jakkolwiek w wyżej podanym przeglądzie są z pewnością luki, to faktem niezaprzeczone jest, że zagadnienie wynalazczości pracowniczej, stanowiąc jedną z podstawowych dźwigni postępu technicznego i organizacyjnego, nie znalazło dotąd w piśmiennictwie tego odbicia, na jakie zasługuje.

N. K.

Biblioteka Finansów

I. Polskie Wydawnictwa Gospodarcze rozpoczęły w r. 1950 pożyteczne wydawnictwo „Biblioteki Finansów“. W okresie stałego wzrostu naszej gospodarki sprawa oraz mechanizm gromadzenia i podziału środków finansowych, które ułatwiają osiągnięcia i ujawniają trudności, są w szeregu sił napędowych jednymi z najważniejszych. Dlatego inicjatywa uprzyśpieszenia zagadnień finansowych jest godna uznania. Ukazanie się w okresie 1950—1952 sporej ilości książek i broszur, dotyczących problemów finansowych pozwala na dokonanie przeglądu tych wydawnictw.

Przede wszystkim należy zaznaczyć, że „Biblioteka Finansów“ obejmuje nie wszystkie prace finansowe, jakie ukazały się w tym wydawnictwie. Poza nią znalazły się opracowania należące do finansów, które podajemy w porządku chronologicznym, jak:

Opydo J., Szykułski M.: Podatek od nabycia praw majątkowych. 1950, s. 397.

Opydo J., Hyczko Wł.: Opłata skarbową. 1950, s. 244.

Znojkwicz W., Heinzelman P.: Polskie prawo dewizowe. 1950 s. 400.

Niedzieln S.: Organizacja finansów w sowchozie, dewizowe. 1950, s. 115.

Blank G., Falkowicz L.: Organizacja gospodarki finansowej przedsiębiorstw handlowych, 1950, s. 104.

Galimon L.: Dochody stacji maszynowo-tractorowych, 1950, s. 134.

Fiedosiejew K.: Środki obrotowe przedsiębiorstw przemysłowych, 1950, s. 107.

Końszyn F.: Państwowe ubezpieczenia wiejskie. 1950, s. 71.

Nikitin N.: Gospodarka finansowa stacji maszynowo-tractorowych. 1951, s. 132.

Krawczuk M.: Organizacja rozrachunków w przemyśle. 1951, s. 105.

Bołdyriew B.: Finanse europejskich krajów demokracji ludowej. 1952, s. 193.

Reniger H.: Kontrola bankowa środków obrotowych. 1952, s. 187.

Rodzaj tematów nie wyjaśnia dlaczego pewne opracowania z dziedziny finansowej są włą-

czane do cyklu „Biblioteka Finansów“, inne zaś nie. Tym trudniej te powody ustalić, jeżeli opracowania omawiające identyczne tematy są umieszczone: jedno w „Bibliotece“ (Rubinsztejn), inne zaś poza nią (Krawczuk); podobnie podzielone są komentarze podatkowe.

Tomy „Biblioteki Finansów“ (1—21, 23—43, 45), którymi rozporządzamy, cechuje różnorodność tematów, poziomu opracowań i różny rozmiar objętości. Wszystkie tomy, w ogólnej ilości 43, można podzielić na dwie grupy: jedna — 28 tomów — składa się z tłumaczeń książek radzieckich, druga — 15 tomów — obejmuje prace polskich autorów.

II. Prace autorów radzieckich obejmują kilka grup tematów, przy czym znaczna ich większość (18 tomów na 28) dotyczy ogólnych zagadnień systemu finansowego oraz szybkości obiegu środków obrotowych i kosztów własnych.

System finansowy i kredytowy oraz budżet ZSRR omawiany jest w dziesięciu opracowaniach:*)

1. Batyriew W., Sitnin W.: System finansowy i kredytowy ZSRR. 1950, s. 92.

3. Usoskin M.: Kredyt krótkoterminowy w gospodarce narodowej. 1950, s. 100.

7. Rowiński N.: Budżet państwowy ZSRR. 1950, s. 503.

8. Batyriew W.: Planowanie kredytowe i kasowe. 1950, s. 394.

18. Usoskin M.: Podstawy działalności kredytowej. 1951, s. 492.

19. Rowiński N.: Kontrola finansowa w ZSRR. 1951, s. 307.

21. Rowiński N.: Budżet państwowy ZSRR. 1951, s. 388.

23. Suczukow A.: Dochody państwowe ZSRR. 1951, s. 245.

24. Finanse i kredyt w Związku Radzieckim. W opracowaniu M. Orłowskiego. 1951, s. 240.

43. Dundukow S.: Planowanie finansowe. 1952, s. 195.

*) Pozycje podajemy w układzie chronologicznym. Numeracja odpowiada numeracji poszczególnych tomów.

Szybkość obiegu środków obrotowych i zagadnienie kosztów własnych omówione są w ośmiu broszurach, a mianowicie:

4. Kasimowski E.: System oszczędzania — metodą socjalistycznego gospodarowania. 1950, s. 64.
5. Etezin G.: Walka o zwiększenie częstotliwości obrotu środków. 1950, s. 52.
6. Walka o przyspieszenie obiegu środków obrotowych w zakładach przemysłowych. 1950, s. 24.
10. Kornitow N.: Rozrachunek gospodarczy i system oszczędności w gospodarce radzieckiej. 1950, s. 48.
11. Kopniajew W.: Jak usprawnić wykorzystanie środków obrotowych. 1950, s. 98.
13. Gusiatyński A.: Przyspieszenie częstotliwości obrotu środków obrotowych. 1951, s. 20.
14. Pierieslięgin W.: Metody obliczania obracalności środków przedsiębiorstw. 1951, s. 96.
17. Zwieriew A.: Rezerwy obniżania kosztów własnych produkcji przemysłowej. 1951, s. 24.

Następne osiem tomów dotyczy różnych szczegółowych zagadnień systemu finansowego ZSRR, a mianowicie:

9. Kazarin T.: Finansowanie i kredytowanie powiatowego *) związku spożywców. 1950, s. 212.
16. Rubinsztejn J.: Rozliczenia pieniężne przedsiębiorstw socjalistycznych. 1951, s. 100.
25. Bogusławski M., Prosiełkow A.: Rachunkowość i technika operacyjna w Banku Państwa, 1952, s. 336.
30. Czistow I.: Ewidencja i sprawozdawczość dochodów państwowych. 1951, s. 98.
32. Kronrod J., Majzenberg L.: Akumulacja socjalistyczna. 1952, s. 53.
36. Alecznikow D.: Kontrola wstępna wydatkowania środków w przedsiębiorstwach przemysłowych. 1952, s. 160.
38. Szabanowa N.: Rozliczenia bezgotówkowe w ZSRR. 1952, s. 164.
45. Piestriakow B.: Inwentaryzacja środków trwałych. 1952, s. 135.

Wreszcie sprawami walutowymi i pieniężnymi krajów kapitalistycznych zajmują się:

15. Ałlas Z.: Inflacja i kryzys walutowy w Anglii. 1951, s. 203.
20. Kryzys walutowy w krajach kapitalistycznych. 1951, s. 32.

Wydanie opracowań zaznajamiających nas z radzieckim systemem finansowym posiada duże znaczenie dla szerokiego zespołu pracowników naukowych i praktyków, nie tylko ze względów ściśle poznawczych, ale i dlatego, że nasz system finansowy coraz dokładniej wzorowany jest na wypróbowanych instytucjach radzieckich. W zasadzie dobór tematyki i autorów jest trafny. Takie pozycje jak: Batyriew, Rowiński, Usoskin itp. należą do wydawnictw, których przyswojenie naszej literatury było konieczne. Można się jednak zastanawiać nad celowością wydania pracy np. Kazarina (a spoza biblioteki np. Końszyna), która pomijając temat bardzo specjalny i wąski, ma znaczenie wyraźnie praktyczne dla organizacji radzieckiej spółdzielczości rejonowej. Zupełnie niejasna jest celowość wydania pracy (t. 30), która omawia rachunkowość dochodów budżetowych i podaje ponad 30 formularzy manipulacyjnych, opar-

tych na nie istniejących lub odmiennych w Polsce przepisach prawnych. Książeczkę tę wydano w zwiększonym nakładzie i bez żadnego wyjaśnienia czy i co z niej mogłoby mieć zastosowanie w praktyce polskiej.

W zakresie redakcyjnego opracowania tłumaczeń należy podnieść potrzebę zaopatrywania przekładu w odpowiednie noty redakcyjne, potrzebę tym większą, im bardziej zbliżamy się do radzieckiego systemu finansowego. Podawane wzory i używane terminy stałyby się, przez dodanie kilku słów komentarza czy przypisu redakcyjnego, bardziej zrozumiałe dla naszego czytelnika niż to jest obecnie¹⁾. Często kilka wierszy objaśnienia, dotyczącego analogicznego rozwiązania danego zagadnienia w naszych warunkach czy też istniejących w tym zakresie różnic w polskim systemie finansowym, podniosłoby wartość opracowania²⁾. Szczególnie jest to potrzebne, gdy zaznajamiamy się z instytucjami przestarzałymi, które już w ZSRR inaczej są uregulowane niż przedstawiono w przełożonej książce³⁾, a jeszcze bardziej wtedy, kiedy należy sprostować uwagi, dotyczące finansów naszego kraju⁴⁾. Potrzebom takim może sprostać tłumacz, który jest specjalistą w danej dziedzinie, powinna zaś — redakcja wydawnictwa.

Inny rodzaj tłumaczeń, to niedużych rozmiarów opracowania praktycznych tematów, mające na celu ich popularyzację. Należy tu przede wszystkim wymienić większość broszur, omawiających zagadnienie przyspieszenia obiegu środków obrotowych i sprawę kosztów własnych. Założeniem ich i celem jest pobudzenie do zwiększenia u nas szybkości obiegu środków obrotowych i do obniżki kosztów własnych. Aby te cele mogły być osiągnięte, broszury powinny być obliczone na masowego odbiorcę, opracowane w sposób popularny, wydane w dużym nakładzie, a cena ich skalkulowana przystępnie. Tymczasem realizowanych nakładów nie nazwalibyśmy w naszych warunkach masowymi, a ceny niektórych broszur — sprzyjającymi ich umasowieniu. Mimo więc wydania sześciu prac (w tym jedna polskiego autora) na jeden temat, potrzebna jest nadal popularna broszura, omawiająca obieg środków obrotowych, oparta na przykładach zaczerpniętych z praktyki polskiej.

Pod względem poprawności tłumaczeń należy zanotować korzystną ewolucję. W pierwszym okresie nie miała ilość przekładów posiada-

1) Np. liczne rachunki i sprawozdania w książce Usoskina „Podstawy działalności kredytowej”.

2) Np. broszura Kazarina zyskałaby na znaczeniu dla polskiego czytelnika, gdyby została zaopatrzona w komentarz o stosowanym w Polsce systemie finansowania PZGS, z uwzględnieniem występujących różnic.

3) Np. w broszurze Batyriewa i Sitnina „System finansowy i kredytowy ZSRR”, wydanej w oryginale w 1945 r., na str. 44 powiedziano, że organizacje spółdzielcze opłacały stawkę podatku dochodowego „zróżnicowane w zależności od faktycznej normy rentowności” i przytoczono szereg stawek, podczas gdy już w r. 1946 wprowadzono nowe przepisy, według których spółdzielnie płać podatek od zysku bilansowego według jednolitej 25% stawki.

4) W ostatnio wydanej pracy Boidyriewa nieujawniony tłumacz nie prosił dla czytelnika polskiego omyłki autora, który sądzi, że polski podatek dochodowy obejmuje dochody z pracy najemnej i wskutek tego wyciąga z reformy podatku dochodowego dokonanej w r. 1947 wnioski nie znajdujące w niej uzasadnienia (str. 91).

ła wady tak pod względem poprawności językowej, jak i ścisłości terminologicznej⁵⁾.

Natomiast w wydawnictwach późniejszych wyraźnie widać znaczny postęp pod tym względem, jakkolwiek niektóre prace nie są nadal wolne od niedokładności⁶⁾. Ponieważ nie posiadamy jeszcze ustalonej polskiej terminologii gospodarczej dla tłumaczeń z języka rosyjskiego, więc swoboda tłumaczy jest znaczna, co tak bardzo wyraźnie wystąpiło w pracy Rowińskiego o budżecie, obejmującej dwa tomy. Wydaje się wszakże, że można postulować, iż PWG powinny przestrzegać jednolitości słownictwa we własnych wydawnictwach.

III. Drugi dział „Biblioteki Finansów“ obejmuje tomy poświęcone problematyce polskiej i opracowane przez polskich autorów. Wśród tych wydawnictw znajdujemy:

A. Komentarze polskiego prawa finansowego:

2. Michałowski T., Szałowski S.: Obrót bezgotówkowy. 1950, s. 140.
26. Białobrzęski J., Donner M.: Podatek obrotowy i podatek dochodowy. 1952, s. 308.
27. Opydo J.: Podatek od wynagrodzeń. 1952, s. 436.
28. Okolski T., Wierzbowski J.: Budżety terenowe i finansowanie przedsiębiorstw terenowych. 1951, s. 258.
29. Kuchciński J.: Podatki wiejskie. 1951, s. 247.
39. Białobrzęski J., Donner M., Opydo J.: Postępowanie podatkowe. 1952, s. 272.
41. Lipiński K., Sowiński H.: Podatki terenowe. 1952, s. 115.

B. Prace monograficzne poświęcone budżetowi:

34. Pirożyński Z.: System budżetowy Polski Ludowej. 1952, s. 268.
37. Harasimowicz J.: Rozwój terenowego prawa finansowego w Polsce. 1952, s. 208.

C. Opracowania różnych szczegółowych zagadnień finansowych:

12. Kwiatkowski W.: Walka o przyspieszenie obiegu środków obrotowych a plan 6-letni. 1950, s. 84.
31. Śliwiński A.: Ubezpieczenia transportu. 1952, s. 219.
33. Karpiński Z.: Obieg pieniężny w gospodarce socjalistycznej. 1951, s. 34.
35. Augustowski Z., Blass B.: Koszty własne produkcji. 1952, s. 101.
40. Madura R.: Technika rozliczeń za dostawy, usługi i roboty między jednostkami gospodarki uspołecznionej. 1952, s. 51.

5) Patrz np. recenzje zamieszczone w „Życiu Gospodarczym“ nr 7, 1950, w „Przeglądzie Spółdzielczym“ nr 12, 1951, w „Finansach“ nr 1, 1951, w „Ekonomiście“ nr 3, 1951. W pracy Batyriewa — Planowanie kredytowe i kasowe na pierwszych 55 stronach znajdujemy następujące terminy: kapitałne budownictwo, kapitałne roboty i kapitałne inwestycje (dochodzą do tego kapitałne remonty), plan finansowego stosunku (tzn. plan powiązań finansowych), obroty wkładu finansowego w stosunku do ludności (obroty finansowej systemy s nasileniem), obrót, cyrkulacja i obieg pieniądza w jednym zdaniu (str. 47) oznaczają jedno słowo oryginalu — obraszczenie, piace na przygotowanie dostaw dla państwa (opłata zagotowok), dyrektywa zabezpiecza się z rzytcji bilansu źródeł finansowych itd.

6) Przykładowo: w zasadniczo poprawnym tłumaczeniu dobrej książki Szabanowej termin „płatnożnoje triebowanje“ określono jako zlecenie (str. 119), wczwanie (str. 127) i zadanie płatnicze (str. 155); w pracy Czystowa — „płatnoż“ występuje jako opłata (str. 13), wpłata (str. 15) i płatność (str. 31), a w pracy Alecznikowa czytamy: limity gotówki w kasie — zamiast pogotowie kasowe, długi ciążące na robotnikach — zamiast zobowiązania.

42. Szwarzkopf H.: Zarys gospodarki finansowej państwowych gospodarstw rolnych. 1952, s. 64.

Znaczną grupę tomów stanowią komentarze polskich przepisów podatkowych, odnoszących się w większości do danin, obciążających gospodarke nieuspołecznioną i ludność. Każdy komentarz, dotyczący określonej dziedziny zawiera zbiór przepisów: ustaw, rozporządzeń i okólników. Komentarz dr Opydy, dotyczący podatku od wynagrodzeń zawiera indywidualne wyjaśnienia autora. Pomijając dogmatyczne ujęcie, jakie występuje w tego typu wydawnictwach prace te posiadają praktyczne znaczenie dla pracowników aparatu finansowego oraz osób obowiązanych do płacenia podatków. Wykładającym dyscypliny finansowe także odpada trud własnego gromadzenia przepisów. Każdy z komentarzy jest obszerny, szczegółowy i wyczerpujący; wszystkie (prócz t. 28) są dobre, a wśród nich wyróżnia się komentarz dotyczący podatku od wynagrodzeń.

W związku z jednoczesnym zapoznawaniem się z tymi komentarzami, obejmującymi po paręset stron dużego formatu, nasuwają się uwagi natury ogólnej. Na przykład komentarz, dotyczący podatku dochodowego i obrotowego oraz komentarz związanego głównie z tymi podatkami postępowania podatkowego przez mnogość zgromadzonych przepisów i wyjaśnień wskazują na występujące jeszcze obecnie przecenianie w gospodarce finansowej państwa ludowego znaczenia elementów niesocjalistycznych i zagadnień, które z nadmierną szczegółowością i zbytnią precyzją mają dotyczyć stale malejącej ilości coraz mniejszych podatników. Komentarz podatku od wynagrodzeń interesuje bardzo szeroki krąg płatników, dokonujących potrąceń tego podatku, ale 436 stron wydawnictwa mówi, że przy powszechności podatku daleko prostsza od polskiej konstrukcja radziecka tego podatku chyba sama się narzuca. Pożyteczne te wydawnictwa odczuwają dynamikę rozwojową polskiego prawa finansowego, gdyż niektóre z nich w pewnych częściach tracą na aktualności.

Szczególnie wartościowe są dwa tomy, dotyczące budżetu państwowego i terenowego, którymi zapoczątkowano poważniejsze prace, poświęcone polskiej gospodarce finansowej. Ten nieliczny dotychczas rodzaj wydawnictw i prace popularne dla większego koła czytelników, powinny być najszerzej reprezentowanym działem Biblioteki. Wprawdzie niektóre poglądy, wypowiedziane w tych pracach czy przedmowach mogłyby stanowić przedmiot dyskusji, dla której nie tu jest miejsce, ale samo wartościowanie opisywanych instytucji i próby powiązania ich z socjalistycznymi założeniami ustrojowymi polskiego gospodarstwa narodowego są dobrym początkiem i zachętą do dalszych publikacji opracowań naszego prawa finansowego.

Reasumując należy zaznaczyć, że w całości wydawnictwa „Biblioteka Finansów“ ukazało się wiele interesujących pozycji, z których pożytek jest niewątpliwy.

Jerzy Lubowicki

Służba informacyjno-bibliograficzna bibliotek w dziedzinie nauk społeczno-ekonomicznych

Dużym utrudnieniem w pracy naukowej (a niejednokrotnie i zawodowej) ekonomisty jest brak bibliografii retrospektywnej nauk społeczno-ekonomicznych. Znalezienie potrzebnych do opracowania materiałów bardzo często napotyka na przeszkody. Zbiory większości bibliotek ekonomicznych nie osiągają minimum kompletności. Nie istnieją katalogi centralne, toteż biblioteki, chcąc przyjąć z pomocą czytelnikom, muszą nawiązać współpracę w ramach sieci bibliotek specjalnych. Współpraca ta rozwija się na odcinku służby informacyjno-bibliograficznej oraz wypożyczania międzybibliotecznego. W chwili obecnej współpracują już ze sobą ośrodki informacyjne bibliotek wyższych szkół ekonomicznych. Sieć bibliotek ekonomicznych Min. Szkolnictwa Wyższego jest już do pewnego stopnia zorganizowana, jednakże 10 bibliotek tworzących ją nie zamyka liczby bibliotek, które do tej sieci należałoby zaliczyć. Zorganizowanie szerszej współpracy na polu prac informacyjno-bibliograficznych jest często utrudnione. Biblioteki te bowiem należą do różnych resortów, co utrudnia koordynację prac; ponadto znaczna liczba bibliotek nie posiada wyodrębnionych ośrodków informacyjno-bibliograficznych. Podkreślić jednak należy, że wszystkie biblioteki, nawet o charakterze zamkniętym, udzielają w mniejszym lub większym stopniu informacji bibliograficznych. Używanie takiej informacji jest dla pracownika naukowego na ogół bardzo łatwe; trudniej niekiedy zorientować się do jakiej instytucji należy się zwrócić poszukując materiałów do opracowywanego zagadnienia. Bardzo ważną sprawą jest ustalenie spisu ośrodków informacyjnych danej specjalności. Wydany w styczniu 1952 r. przez Dział Informacji Naukowej Poradnictwa Biblioteki Narodowej „Wykaz ośrodków informacyjnych w bibliotekach i instytucjach naukowych” wymaga już w chwili obecnej aktualizacji.

Dla zorientowania ekonomistów w sieci bibliotek i ośrodków informacyjnych ich interesujących podajemy niżej krótką charakterystykę oddziałów, ośrodków i punktów informacyjno-bibliograficznych dziedziny nauk społeczno-ekonomicznych. Charakterystyka opracowana jest na podstawie danych zebranych przez Oddział informacyjno-bibliograficzny Biblioteki SGPS w Warszawie.

1. *Biblioteka SGPS* posiada wyodrębniony organizacyjnie Oddział informacyjno-bibliograficzny już od r. 1949. Jako największa w Polsce biblioteka dziedziny nauk społeczno-ekonomicznych (około 250 tys. vol.) nie tylko zaspakaja potrzeby Uczelni, ale spełnia funkcję centralnej biblioteki ekonomicznej w skali ogólnokrajowej. Księgozbiór Biblioteki SGPS zawiera cenne materiały do studiów z zakresu teorii ekonomii politycznej, a szczególnie historii myśli ekonomicznej, z zakresu historii gospodarczej, geografii ekonomicznej oraz ekonomik szczegółowych. Istniejący przy Bibliotece Oddział informacyjno-bibliograficzny ma realne podstawy swojej działalności w zbiorach własnej Biblioteki. Ogólny katalog systematyczny Biblioteki SGPS, obejmujący całość jej zbiorów, stanowi w chwili obecnej poważną pomoc bibliograficzną zwłaszcza w zakresie polskiej literatury ekonomicznej, ponieważ w tym zakresie księgozbiór Biblioteki osiąga dużą komplet-

ność. Podręcznymi źródłami informacyjnymi, opracowywanymi przez Oddział, oddanymi do bezpośredniego użytku czytelnikowi, są: działowy katalog wyborowy oraz kilkanaście kartotek zagadnieniowych (dot. tematów aktualnych), uwzględniających oprócz druków zwartych również artykuły z czasopism i dzieł zbiorowych. Oddział prowadzi prace bibliograficzne o charakterze retrospektywnym, które ze względu na bardzo poważne braki w tej dziedzinie należałoby podjąć w znacznie szerszym zakresie, na co jednak w chwili obecnej nie pozwalają możliwości finansowe Biblioteki. Ilość kwerend zgłaszanych do Oddziału stale wzrasta, co związane jest z rozwojem prac naukowych na Uczelni. Największy nacisk kładzie się na wskazanie poszukującemu literatury podstawowych bibliografii, w których może samodzielnie wyszukać interesujące go pozycje. W tym zakresie dużą pomocą jest „Przegląd Bibliograficzny Wydawnictw Gospodarczych”. W ten sposób służba informacyjna daje w rzeczywistości czytelnikowi największą korzyść, wskazuje mu bowiem drogi dalszych samodzielnych poszukiwań.

2. *Biblioteka SGSZ* — specjalizacja: stosunki międzynarodowe, prawo międzynarodowe, handel zagraniczny, ekonomika transportu oraz, w mniejszym zakresie, finanse i towaroznawstwo. Ośrodek informacyjny nie jest wyodrębniony.

3. *Biblioteka WSE-Łódź* — specjalizacja: ekonomika przemysłu włókienniczego. Ośrodek informacyjno-bibliograficzny powiązany jest organizacyjnie z działem czytelnictwa. Ośrodek opracowuje kartoteki zagadnieniowe i prowadzi prace bibliograficzne. Biblioteka posiada katalog rzeczowy obejmujący całość zbiorów.

4. *Biblioteka WSE-Poznań* — bez wyraźnej specjalizacji. Ośrodek informacyjny nie jest wyodrębniony.

5. *Biblioteka WSE-Sopot* — specjalizacja w zakresie ekonomiki transportu morskiego oraz prawa morskiego. Ośrodek informacyjny istnieje od r. 1951. Biblioteka posiada katalog rzeczowy oraz opracowuje kartotekę zagadnień morskich.

6. *Biblioteka WSE-Szczecin* — specjalizacja: ekonomika transportu.

7. *Biblioteka WSE-Częstochowa* — specjalizacja: żywność zbiorowa. Biblioteka posiada katalog rzeczowy oraz opracowuje kartotekę o charakterze dokumentacyjnym, dotyczącą zagadnień żywienia zbiorowego.

8. *Biblioteka WSE-Kraków* — specjalizacja: planowanie przemysłu i planowanie handlu.

9. *Biblioteka WSE-Katowice* — specjalizacja: ekonomika górnictwa, hutnictwa i energetyki.

10. *Biblioteka WSE-Wrocław* — specjalizacja: ekonomika przemysłu zbożowego i cukrowniczego oraz finanse.

Z innych ośrodków wymienić należy ośrodki informacyjne w dziedzinie marksizmu-leninizmu oraz historii ruchu robotniczego:

1. *Wydział Historii Partii KC PZPR* (Warszawa, Piękna 10) — prowadzi prace naukowe, edytorskie i bibliograficzne w skali ogólnokrajowej. Biblioteka

Wydziału Historii Partii KC PZPR udziela pomocy informacyjno-bibliograficznej przy poważnych pracach naukowych.

2. *Biblioteka Instytutu Kształcenia Kadr Naukowych przy KC PZPR* (Warszawa, Al. Stalina 9). Posiada wyodrębniony oddział informacyjno-bibliograficzny, prowadzący poważne prace bibliograficzne, przede wszystkim na użytek pracowników naukowych Instytutu.

3. *Centralny Ośrodek Szkolenia Partyjnego*. Ośrodek informacyjno-bibliograficzny, związany z Biblioteką, prowadzi bieżącą kartotekę zagadnieniową artykułów z czasopism i dzienników. Kartoteka ta jest poważną i żywą pomocą bibliograficzną w zakresie aktualnych zagadnień politycznych i społeczno-gospodarczych.

Z poważnych bibliotek posiadających cenne materiały i prowadzących służbę informacyjno-bibliograficzną w zakresie nauk społeczno-ekonomicznych należy jeszcze wymienić: *Bibliotekę Sejmową* (Warszawa, Wiejska 4); *Bibliotekę Uniwersytecką w Łodzi* (Łódź, Narutowicza 59a), posiadającą obszerną kartotekę bibliograficzną, dotyczącą historii ruchów społecznych; *Śląską Bibliotekę Publiczną* (Katowice, Francuska 12); *Centralną Bibliotekę Min. Sprawiedliwości* (Warszawa, Świerczewskiego 127); *Bibliotekę Miejską im. Waryńskiego w Łodzi*; *Bibliotekę Polskiego Instytutu Prasoznawczego* (Warszawa, Foksal 3/5), prowadzącą ożywioną działalność informacyjno-bibliograficzną w dziedzinie prasoznawstwa oraz *Bibliotekę Agencji Robotniczej* (Warszawa, Al. Jerozolimskie 85).

W grupie bibliotek ekonomicznych należy uwypuklić znaczenie *Biblioteki Głównego Urzędu Statystycznego* jako centralnej w sieci bibliotek statystycznych. Posiada ona bogaty księgozbiór (135 tys. vol.) z zakresu statystyki i nauk ekonomicznych. Przy Bibliotece funkcjonuje działowy ośrodek dokumentacji. W Bibliotece GUS czytelnik znajdzie niejednokrotnie jedyne

w Polsce egzemplarze zagranicznych wydawnictw statystycznych.

Informacji w zakresie ekonomiki rolnictwa udzielają ośrodki specjalnej sieci, a mianowicie Centralny Instytut Rolniczy (przede wszystkim Biblioteka CIR w Puławach, posiadająca bogate zbiory oraz kartotekę bibliograficzną prowadzoną bieżąco, zawierającą niemal kompletne materiały bibliograficzne polskiego piśmienia rolniczego od r. 1944/45, druki zwarte i artykuły z czasopism), ponadto Biblioteka SGGW (Warszawa, Rakowiecka 8) oraz Instytut Ekonomiki Rolnej (Warszawa Kazimierzowska, 47).

W dziedzinie ekonomiki branżowych ożywioną działalność informacyjną prowadzą działowe ośrodki dokumentacji CIDNT, związane z branżowymi instytutami naukowymi. W tej grupie należy wyróżnić Instytut Handlu i Żywnienia Zbiorowego (Kazimierzowska 51), prowadzący prace dokumentacyjno-bibliograficzne z zakresu ekonomiki i techniki handlu, Instytut Ekonomiki i Organizacji Przemysłu (Warszawa, Noakowskiego 8) oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy.

Należy również wskazać na możliwości informacyjne, jakie dają zbiory bibliotek poszczególnych ministerstw, PKPG oraz innych urzędów centralnych (np. banków — przykładowo — Biblioteka Banku Inwestycyjnego, Narodowego Banku Polskiego i in.). Niektóre z bibliotek ministerstw (np. Ministerstwa Kolei — dawniej Min. Komunikacji, Min. Spraw Zagranicznych, a w resorcie tego Ministerstwa Biblioteka Instytutu Spraw Międzynarodowych [Warszawa, Warecka 1a] najpoważniejszy w tej chwili ośrodek informacyjny w zakresie stosunków międzynarodowych politycznych i gospodarczych) prowadzą poważne prace bibliograficzne i posiadają cenne materiały, o których niejednokrotnie zbyt mało wiedzą zainteresowani. Biblioteki te wprawdzie mają charakter zamknięty, pracownicy nauki mogą jednakże stosunkowo łatwo uzyskać prawo korzystania z ich pomocy i zbiorów.

Hanna Uniejewska

UZUPELNIENIA I ZMIANY W WYKAZIE CZASOPISM (I ICH SKRÓTÓW), ZAMIESZCZONYM W ZESZYCIE 1/52 PRZEGLĄDU BIBLIOGRAFICZNEGO WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Czasopisma radzieckie

Bolszewik — zmiana tytułu na *Kommunist*
 Buchgaltierskij ucet. (Skrót: Buchgalt. ucet)
 Les i stiep
 Riecznoj transport (Skrót: Rieczn. transp.)
 Wiestnik Akademii Nauk SSSR. (Skrót: Wiestn. Akad. Nauk SSSR)

Wiestnik Moskowskowo Uniwersiteta, sierja obszczestwiennych nauk. (Skrót: Wiestn. Mosk. Uniw., sier. obszcz. nauk)

Czasopisma czechosłowackie

Energetika

Pełny wykaz czasopism (i ich skrótów wykorzystywanych w Przeglądzie Bibliograficznym Wydawnictw Gospodarczych w r. 1953 oraz skróty nazw instytucji wydawniczych zamieścimy w najbliższym zeszycie.

T R E S C

Bronisław Krauze — Karol Marks i jego dzieła	2
Janusz Górski — Dzieła Marksa w Polsce Ludowej	5

BIBLIOGRAFIA

I Marksizm-leninizm	8
II Ekonomia polityczna	9
III Historia	11
IV Geografia	12
V Budownictwo socjalistyczne	12
VI Polityka i gospodarka światowa	15
VII Planowanie gospodarki narodowej	16
VIII Ustawodawstwo	17
IX Statystyka	18
X Rachunkowość	18
XI Finanse	20
XII Praca	23
XIII Przemysł	27
XIV Rolnictwo i Leśnictwo	34
XV Transport	36
XVI Handel i żywnie zbiorowe	38
XVII Zagadnienia komunalne. Gospodarka mieszkaniowa	41
VXIII Szkolenie zawodowe	42
XIX Bibliografia. Encyklopedie, Słowniki	42

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

Wielka Encyklopedia Radziecka. Przewodnik bibliograficzny (c. d.)	43
Finanse i rachunkowość — Marian Weralski	43
Ekonomiki branżowe	45
Ekonomika transportu — Kazimierz Kąkol	46
N. K. — Wynalazczość pracownicza. Przegląd piśmiennictwa	46
Biblioteka Finansów. Rec. Jerzy Lubowicki	48
Służba informacyjno-bibliograficzna bibliotek w dziedzinie nauk społeczno-ekonomicznych — Hanna Uniejewska	51
Uzupełnienia i zmiany w Wykazie Czasopism	52

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Redaguje Kolegium. Redaktor Naczelny Mieczysław Gutkowski.

Adres Redakcji: Warszawa, ul. Hoża 33, III piętro. Tl. 806-28. Godziny przyjęć: 12-15. Konsultacje z czytelnikami: poniedziałki w godz. 17-19, środy i piątki w godz. 13-15.

Polskie Wydawnictwa Gospodarcze, Przedsiębiorstwo Państwowe, Warszawa, ul. Poznańska 15. Tel.: 736-46. Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz listonosze.

Cena pojedynczego egzemplarza zł 10, prenumerata półroczna zł 30, roczna zł 60.

Cena ogłoszeń: za 1 cm w tekście lub poza tekstem 9 zł.

Cena egz. 10 zł